

DOMOLJUB

Izahaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stev. 6.

V Ljubljani, dne 8. februarja 1912.

Leto XXV.

Pri sosedih.

Ko se je razdelila po nesrečni vojski leta 1867 naša država v dve polovici, se je takorekoč kar pod roko oddala tudi moč na naši strani Nemcem, na ogrski Madjarom. Mi Slovenci in Hrvatje smo bili takrat pravzaprav prodani. Pri nas se je po dolgih bojih izkazalo, da je ta račun popolnoma zanič. Nemški račun se ni sponesel. Mislili so, da bodo z lahkoto Nemci spravili Slovence podse, toda zdaj vidijo, da je to jalovo. V Gradcu še deželnega zbora ne morejo imeti, če Slovenci nečjejo in radi, ali neradi se bodo morali naposled udati in dogovoriti s Slovenci na pravični podlagi. Do tega mora priti tudi na Koroškem. Na Primorskem je bil Slovenec in Hrvat izroččen Lahu, da ga podjarni in pohrusta. Ni se mu posrečilo in tudi tam se že bliža čas temeljnih izprememb. Nemška nadvlada v naši državni polovici se kruši dan za dnem in ne bo več dolgo, pa bo ostal od nje samo spomin.

Drugače je pa na Ogrskem. Tam gospodujejo vsled strašno krivičnega volilnega reda bogati judje in grajščaki in zatirajo vse, kar ne pleše po njihovi muziki, na nepopisno surov način. Zadnji čas se to posebno hudo kaže med našimi brati Hrvatji. Ti imajo sicer navidez v postavih zajamčeno samostojnost, toda v resnici ne velja na Hrvaškem druga postava, nego kar hoče madjarska vlada. Bana, cesarskega namestnika v Zagrebu, imenuje vladar na predlog madjarskega ministrskega predsednika in seveda ni ban nič drugega, nego samo ponižen služabnik fistege, kateri ga je predlagal. Dozdaj je bil za bana na Hrvaškem verski odpadnik Tomašič, o katerem smo svojčas obširneje pisali v »Domoljubu«. Par

let, kar je vladal, ni prišel hrvaški deželni zbor do nobenega dela; ban ni tega pustil, ker ni imel večine za seboj. Poslanci so bili izvoljeni; zbora pa ni bilo. Proti koncu lanskega leta je Tomašič razpustil zbor in razpisal nove volitve. Pri teh je zopet pogorel; niti tretjine poslancev ni imel na svoji strani. Nato je odstopil in na njegovo mesto je bil imenovan za bana Cuvaj. Ta je pa pokazal svojo madjarsko pravičnost s tem, da je zbor, preden ga je sploh sklical, iznova razpustil in zraven še na vsa usta povedal, da novih volitev še ne bo tako brž, dasi bi morale biti po postavi najkasneje tri mesece po razpustu. Obenem pa dela hujše kakor Turki s svojimi političnimi nasprotniki. Voditelja kmečke stranke Radića, ki se je bil udeležil ustanovnega shoda Vseslovenske Ljudske Stranke v Ljubljani, je dal zapreti, časopise zaplenja, če zapišejo le besedico proti vladi, društva prepoveduje, shode razganja s pandurji. Par tednov šele vlada in že je tekla kri v Zagrebu, ko je surovo, brez vsacega postavnega vzroka, dal napasti dijake, ki so hoteli na pravilen način zborovati. Pokazal je že zdaj, da mu ni nobeno sredstvo pregrdo in prekrivično, če more z njim škodovati domovini in vladarju zvestim Hrvatom. S silo hoče dobiti Madjarom udano stranko, ki bi delala to, kar je madjarski vladi všeč in bi mirno prenašala, da se izsesava ubogi narod na korist svojih madjarskih trinogov.

Od sedanjega bana se sme res pričakovati vse najhujše. Šole ima sila malo. Dovoršil je spodnjo gimnazijo in kadetno šolo v stari vojaški Krajini; izkušnje za oficirja pa ni izdelal. Svoje delovanje je začel kot občinski pisar in kot ponižen, zraven pa zvit sluga svojih gospodarjev je zlezel kvišku.

Postal je najprej občinski predstojnik; madjarska vlada je spoznala v njem dobrega hlapca za svoje namene in dasi ni imel nobene visoke šole je postal iz občinskega predstojnika uradnik in nazadnje veliki župan, — služba, ki je višja kakor pri nas okrajni glavar. Kot veliki župan je šel v pokoj in je živel v Gradcu. Odtam ga je poklical bivši ban Rauch, ki je bil pred Tomašičem, in ga je imenoval za podbana. V ti službi je ostal tudi pod prejšnjim banom. Zdaj je pa nekdanji feldvebelj za bana na Hrvaškem. Obnaša se res kot stari feldvebelj, ki hoče s palico delati politiko.

Hrvatje so naši najožji sorodniki, naši bratje. Z njimi smo bili zvezani v preteklih časih, z njimi v zvezi pričakujemo lepše bodočnosti. Zato nas iskreno bole krivice, ki tlačijo ta del našega naroda, ki je več sto let s svojo neupogljivo zvestobo in hrabrostjo branil meje našega cesarstva proti Turku, ki je bil edina zvesta opora cesarju, ko so se spuntali Madjari, s čegar krvjo so pognojena vsa bojišča, na katerih se je šlo za brambo našega cesarstva in za obstoj naše cesarske rodbine. Hudo so jim plačuje njihova zvestoba.

Ne gre pa samo zanje. Ko listamo njihovo krvavo zgodovino in ko gledamo, kaj se ravno zdaj godi med njimi, nas skrbi tudi za našo državo. Naša država ne more naprej, če ne dobi zaupanja pri balkanskih narodih. Kaj naj pa sodi Srb, kaj naj misli Bolgar o naši državi, ko sliši, kaj se godi Hrvatom. Madjarska nasilnost zanaša naravnost sovraštvo do Avstrije pri vseh naših sosedih in to je, kar nas najbolj peče. Ni dolgo, kar je ogrski minister Lukač v zbornici v Pešti rekel: »Mi Madjari nimamo nobenega sorodnika na svetu, nobenega prijatelja, in če mi propademo, ne bo nihče jokal za nami.« Prav je govoril. Nasprotno je res: ko se stero

madjarska nadvlada, v kar trdno zaupamo, da se bo zgodilo, se oddahne cela naša država in šele potem bo mogoče misliti na pravilen in vsem narodom pravičen razvoj avstrijskega cesarstva.

Političen pregled

AVSTRIJA.

Državni zbor.

Državni zbor bo sklican, kakor se sedaj z gotovostjo pričakuje, dne 27. februarja. Prva točka dnevnega reda je ostalo poročilo draginjskega odseka, nato pa pride na vrsto prvo branje brambene predloge.

Službena pragmatika za državno uradništvo, o kateri je, kakor smo poročali, že zboroval državni zbor, je najbrž pokopana. Odbor zveze državnih uradnikov se je posvetoval in sklenil, da se uradniki ne zadovolje z vladno predlogo. Celo s sklepi odseka pravijo, da ne morejo soglašati. Ker pa vlada na noben način noče in tudi ne more več dovoliti, bo stvar najbrž zapala. Če se bi tudi morda službena pragmatika sprejela v državnem zboru, gosposka zbornica je ne bi potrdila radi grozečega izzivanja uradnikov. Vlada si hoče za enkrat pomagati z medbo aktivitetnih doklad.

Naše dežele in vodne ceste.

Kakor znano, izvrši letos vlada v severnih deželah, posebno v Galiciji, velikanske kanale, ki požro milijone. Ker morajo k temu plačevati tudi južne dežele, ne da bi imele kak dobiček, hočejo poslanci alpskih dežel, da se da tem pokrajinam za to zadostno odškodnino. Na Svečnico so se zbrali na Dunaju pod predsedstvom bar. Fuchsa alpski poslanci, med drugimi tudi dr. Šusteršič in dr. Korošec, ter se pomenu, kaj zahtevajo od vlade v odškodnino. Dr. Šusteršič je sprožil misel, naj se k akciji pritegne poleg alpskih dežel tudi Dalmacijo, Goriško in Istro in tako da celi zadevi večji pomen. Posamezni poslanci so navedli, kaj zahtevajo za svoje dežele. Zedinili so se v teh-le točkah: Vlada naj ustanovi primeren fond, ki se bo v to uporabljal, da se čimpreje izvrše vodne regulacije in enaka dela. Fond naj bi skrbel tudi za vzdrževanje teh naprav in naj bi se uporabljal samo za južne dežele. Ne glede na ta posebni fond imajo južne dežele pravice do podpora iz že obstoječega vodno - gospodarskega fonda. Izjavili so se tudi za fonde za napravo kanalizacij, vodovodov itd.

Novi nuncij.

Kakor imajo države v tujih državah svoje zastopnike, poslanike, tako ima tudi papež pri vseh vladah svoje odposlance, ki se imenujejo nunciji. Na Dunaju je pred tedni umrl naglo

nuncij Bavona, ki je bil spreten diplomat in splošno priljubljen. Sedaj pa je imenovan na njegovo mesto monsignor Scapinelli, ki je bil že enkrat tajnik pri dunajski nuncijaturi.

Dr. Ebenhoch.

Dne 30. januarja je umrl na Dunaju bivši poljedelski minister dr. Ebenhoch. Bil je voditelj nemških konservativnih katoličanov, ki so se po volitvah leta 1907 združili s krščansko-socialno stranko. V sedanji zbornici je bil nekaj časa tudi načelnik krščansko-socialnega kluba. Svoj čas je bil tudi deželni glavar na Gornje-Avstrijskem. Kot poljedelski minister je veliko storil za kmetijstvo in veliko njegovih načrtov v prosep našega kmeta je palo v vodo, ko je moral odstopiti.

ŠTAJERSKI DEŽELNI ZBOR.

Ves čas, ko veselo zboruje kranjski deželni zbor, štajerski ne more nismor. Že tedne prihajajo iz Gradca poročila o pogajanjih, ali o uspehih ni slišati. Pokazalo se je, da nemška liberalna večina ni zmožna za delo. V svoji oholosti zametajo pravično spravo s Slovenci in drve s svojim gospodarstvom v pogubo. In v večini sami se prepirajo med seboj. Razni voditelji bi radi vodili vse, če tudi niso zmožni. Nekateri med njimi so pač za spravo s Slovenci pod vodstvom dr. Linka, pa jih vedno prekriče radikalci pod vodstvom Wastiana, ki vidijo rešitev vsega v uničenju Slovencev. — Zadnja poročila so prinesla odločitev: Deželni zbor je odgođen.

VOJNA.

Turški napad na Ain Zaro.

Dolgo je že, kar so zavzeli Lahi Ain Zaro, ki leži južno od mesta Tripolis, pa še sedaj niso tam preveč na varnem. 28. januarja so jih napadli Turki z veliko močjo in kakor se da razbrati iz laškega poročila s precejšnjim uspehom. Lahi sami tako-le poročajo: »Blizu 4000 Turkov in Arabcev je začelo ob 3. uri zjutraj streljati na laške utrdbe okoli Ain Zare. Okoli 6. ure zjutraj se je napad ponovil. V sled ognja laških baterij se je sovražnik počasi (!) umikal. Okoli 7. ure pa je sovražnik še z večjo močjo napadel naše pozicije in dobro zavarovan na nas močno streljal. Naše baterije so mu živahno odgovarjale, na kar se je sovražnik okoli 8. ure in pol začel počasi (!) umikati. Medtem pa je druga nova številna kolona, med katero je bilo več konjenikov, obšla Ain Zaro. Naša artiljerija je sovražnika uničevala. Boj je trajal do pol 11. ure dopoldne. Soditi je, da je imel nasprotnik velike izgube. Lahov sta mrtva dva, osem pa je lahko ranjenih.« Tako Lahi uradno poročajo. Toda iz tistega »pčasnega umikanja« Turkov bi človek sklepal, da je Italijanom trda predla. Namesto da bi napadali, se morajo neprestano braniti.

Zadeve radi parnikov.

Francoski ministrski predsednik Poincaré (Poankaré) je izjavil, da se je zadeva radi parnika »Manuba« rešila tako, da se je varovala čast tako Francije kakor Italije. Francija bo preiskala identiteto turških potnikov in le zdravnikom in holniškim strežajem dovolila prehod skozi Tunis v Tripolis. Italijanska vlada pa je obljubila, da bo svojim organom naročila, naj svojo službo kar se tiče preiskovanja tihotapstva, izvršujejo z največjo previdnostjo in takom.

Parnik »Tavignano«, ki smo ga zadnjič omenili in ki so ga Lahi zagnili, ni imel, kakor je komisija dogajala, na krovu nobenega vojnega materijala. Zato so ga izpustili, posebno, ker je Francija odločno protestirala.

HRVAŠKA.

Hrvaški sabor razpuščen.

Kri volitvah, ki so se vršile pred kratkim na Hrvaškem in pri katerih se je delalo s strašnim pritiskom od zgoraj, je ban Tomašić vendar dobil manjšino v sabor. Zato je odstopil. Prišel pa je na njegovo mesto drugi hujši in slabši. Hrvatje bi morali biti tudi slabega bana veseli, kajti kadar pride nov, je še veliko hujši. To pa zato, ker ga cesarju predlaga v imenovanje ogrska vlada, ki vedno gleda, kako bi Hrvatje čimprej zatrla in pomazirala. Sedaj je poslala na bansko mesto nekega Cuvaja.

Ta človek sabora, ki je bil napovedan na 7. februarja niti sklical ni, ampak kratkoma oznanil v vladnem listu »Narodne Novine«, da je sabor razpuščen. Razpust je prišel tako naglo, da se je vse začudilo. Še bolj pa so se vsi začudili, da se je izvršil na način, ki je proti vsaki postavi in ki o njem na Hrvaškem še ni bilo slišati.

Nasilja.

Ta razpust je znamenje za novo dobo nasilstev, kakoršnih so Hrvatje že več doživeli. Novi ban je takoj začel boj proti časopisju. Dal je zapleniti vsak časopis, ki je zapisal količkaj proti razpustu in sicer brez vsakega drugega vzroka ter zagrozil, da tiste liste ustavi, ki bi pisali proti njemu.

Drugo nasilstvo je bil nastop proti dijakom - visokošolcem. Ti so sklicali shod v avlo (prostor v vseučilišču, kjer imajo visokošolci redno svoja večja zborovanja) proti banovim nasilstvom. Toda rektor je dal vrata kratkoma zapreti in dijaki niso mogli v vseučilišče. Zborovali so zato zunaj, naskrat pa pridivja policija na konjih in jih začne razganjati z golimi sabljami. Drugi dan so se študentje zopet zbrali v vseučilišču in izjavili, da se prej ne umaknejo, da dobe zadoščenje. In ker na vseučiliška tla ne sme policija, zastražila je zunaj, da nihče ne bi mogel oditi in ostalim prinesiti hrane. No, rektor vseučilišča se je vdal in dijaki so dobili zahtevano zadoščenje. Profesorji so se izjavili solidarne s študenti, rektor pa bo moral odstopiti.

Se večjih nemirov se pričakuje dne 7. t. m., na dan, ko bi imel biti sklican sabor. Novoizvoljeni poslanci so izjavili namreč, da kljub temu, da so njihovi mandati uničeni, pridejo v Zagreb skupaj.

Nove volitve.

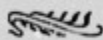
Postava določa, da se mora sklicati novi sabor vsaj tri mesece po razpustu prejšnjega. Če bi se vlada držala postave, bi se moral sniti novi sabor že 27. aprila. Toda ban je izjavil, da hoče napraviti brez sabora na Hrvaškem red (seveda po svoje), razpis volitev pa odvisi od obnašanja hrvaških strank.

Hrvaška in Ogrska.

Da opravičijo svoje postopanje pred svetom, izmislili so si Madžari, da je vlada zvedela, da hoče sabor takoj v prvi seji skleniti, da se Hrvaška odcepi od Ogrske. Zato, pravijo, so morali storiti odločen korak, da zamore že v kali vsako demonstracijo. No, če bi Hrvatje res mislili na tak sklep, bi bilo le pametno, seveda, če bi se dal v teh razmerah izvesti. Največja nesreča za Hrvatje je namreč, da so prostovoljno vtaknili glavo v madžarski jarem, ki se ga ne znajo sedaj otresti. Hrvat postaja od dne do dne bolj odvisen od Madžarov in kmet hrvaški tudi vedno bolj beden. In pri tem zadnjem, pri revščini hrvaškega kmeta imajo svoj greh vse hrvaške stranke, kajti tu se da tudi iz lastne moči kaj napraviti.

Spomenica na kralja.

Hrvaški poslanec pravaš Stjepan Zagorac in dalmatinski poslanec dr. Ante Sesardič oddala sta v kabinetni pisarni cesarjevi spomenico, v kateri se opisuje žalostno stanje Hrvaške in prosi cesarja, naj poseže vmes. Prošijo tudi združenja vseh hrvaških dežel. Podpisalo je to spomenico 55 poslancev stranke prava iz Hrvatske, Bosne in Hercegovine ter Dalmacije.

Kranjski deželni zbor.

Seja dne 25. januarja.

(Koncc.)

Melioracijski zaklad.

Poročevalec dr. Žitnik predlaga, da se bilanca melioracijskega zaklada, ki izkazuje koncem leta 1910. 6.894.153 K 68 vin. pasiv, 4.370.625 K 5 vin. aktiv, torej 2.523.533 K 63 vin. dolga, odobri in izkaz nepovračljivih stroškov v znesku 459.549 K 65 vin. vzame na znanje. Poročevalec zavrača na podlagi poročila očitana, ki so se v pogledu melioracijskega zaklada od gotove strani razširjala in jih imenuje obrekovanja.

Dr. Lampe: Čudim se, da se k tej točki ni oglašil noben član narodno-naprednega kluba. Na shodih so poslanci narodno-napredne stranke deželnemu odboru očitali, da je denar iz melioracijskega zaklada upravljaval in kradel. (Dr. Triller: Ni res!) Ampak jaz se nisem danes zato oglašil, da te napade zavračam, ampak le zato, da opozorim kmet, pod kako ugodnimi pogoji je dežela dobila melioracijsko posojilo. Od tedaj se je denarni trg vedno slabšal. Gospodje, berite, pod kakšnimi primeroma neugodnimi pogoji se je zdaj oddala državna renta, medtem ko smo mi dobili posojilo al

paril (Res je!) To je dokaz, kako koristno je bilo, da smo ob pravem času melioračno posojilo najeli. Predlog odseka se nato sprejme.

Nato se še odobri računski sklep deželnega zaklada in pa nekaterim občinam se še dovoli pobirati višja kakor 100-odstotna doklada.

* * *

Seja dne 26. januarja.

Poročila deželnega odbora se odkažejo odsekom.

Predlogi poslancev:

Gospodarska šola za višjo izobrazbo mladeničev.

Dr. Krek in tovariši so vložili predlog:

Poučni tečajji po deželi izpričujejo, kako ukalježno je kmečko ljudstvo, zlasti njegova mladina. Ne gre pa pri tej izobrazbi samo za strokovno plat, nego tudi za splošno izobrazbo. Poizkušnja kaže, da se le tam strokovna izobrazba širi, kjer se vsled višje kulturne stopinje umeva njena potreba.

Po zgledu takozvanih danskih visokih šol za kmečke mladeniče, ki so se udomacile že tudi na Nemškem in v Švici, predlagamo:

Deželni zbor skleni:

1. Deželnemu odboru se naroča, da ustanovi jeseni letošnjega leta v zvezi s Slovensko trgovsko šolo v Ljubljani Gospodarsko šolo po priloženem načrtu.

2. V ta namen se dovoli deželnemu odboru kredita 3000 K.

Nove postaje na dolenski železnici.

Posl. Jaklič, Bartol, dr. Pegan in tovariši predlagajo ustanovitev železniške postaje v Zlebiču, postajališča v Lipovcu in razširjenje postajališča v Stari cerkvi.

Izprememba deželnega zakona z dne 28. avgusta leta 1883.

Posl. Vehovec predlaga, da se zakon izpremeni v toliko, da se smejo tudi globe nad 40 kron, ki pridejo v ubožni zaklad, porabiti za občinske reveže ter jih ni treba naložiti na obresti.

Nova Osilnica.

Posl. Jaklič, Bartol in dr. Pegan predlagajo ureditev farnih in občinskih mej v Osilnici.

Poročila odsekov.

Ustavni in finančni odsek predlaga, da se prošnja posestnikov v Notranjih Goricah za razdelitev občine Brezovica odstopi deželnemu odboru, da izvrši vse poizvedbe.

Finančni odsek predlaga, da se prošnja županstva D. M. v Polju za podporo k zgradbi pokopališča odstopi deželnemu odboru. Na pokopališču se pokopavajo tudi mrličji iz bližnice.

Prošnja zavoda sv. Nikolaja v Trstu za podporo se odstopi deželnemu odboru.

Prošnja c. kr. centralnega zavoda za vremenoslovje za zvišanje podpore se odkloni.

Ustanovitev deželne klavnice in mesnice.

Dr. Lampe in tovariši predlagajo:

Da se doseže vsled velike dražinje potrebna regulacija mesnih cen, po kateri bi živinorejec imel stalnega odjemalca, konsument pa možnost po vsikdar realnih cenah dobivati meso, predlagamo:

Ustanovi se centralna deželna klavnica in mesnica. Ta bodi kot posredovalec med producentom in konsumentom v tesni zvezi z organizacijami domačih živinorejcev. Meso naj oddaja v mestu Ljubljani in raznih, zlasti industrijskih krajih dežele in v letoviščih, po potrebi tudi izven dežele. Dežela pristopi kot odjemalec s svojimi zavodi.

Ta predlog utemeljuje dr. Lampe sledeče:

Gospodarske razmere zadnjega časa silijo nujno na to, da se osnuje deželna centralna klavnica in mesnica. Dražinjsko gibanje je povzročilo od gotove strani veliko agitacijo, vsled katere so široki sloji prebivalstva izgubili pravo smer mišljenja, so se nahujskali konsumenti zoper producente in se je pozabilo, da je treba med vsemi stanovni gotove harmonije, ako hočemo gospodarsko izhajati in se razvijati. Naša stranka je slednje vedno poudarjala in je prepričana, da potrebujemo močnega kmeta, ki bo veliko in dobro produciral, a ravnotako solidnega konsumenta, da bosta drug drugega podpirala. In ravno s centralno klavnico upamo storiti velik korak v tem oziru.

To vprašanje smo že precej dolgo proučevali. Mi stojimo namreč pred dejstvom, da bomo morali deželne dobredelne zavode, ki jih zdaj oskrbuje red usmiljenih sester, prevzeti popolnoma v lastno režijo. In zato smo začeli misliti najprvo na deželno klavnico in mesnico.

Toda, zakaj bi se ta stvar ne razširila na širši krog, zakaj bi se zlasti ne razširila tako, da bi imelo od tega korist zlasti prebivalstvo Ljubljane? (Odobranje.)

Mi smo zadnje čase videli, da cene živini zelo padajo, cene mesu pa ne. (Res je!) Kmetje so živino pod ceno prodajali, konsumenti pa niso imeli nič od tega, ker morajo meso kupovati ravnotako drago, kakor preje. Ob zadnji suši se je narodno premoženje Kranjske na milijone zmanjšalo, ker je kmet slepo prodajal stran svojo živino, konsument pa je ječal pod dražinjo. Zato pa ustvarimo regulatorja za cene, da producent ne bo prišel ob ves sad svojega truda in bo konsument vendar dobival meso po cenah, ki jih lahko zmaguje.

Zato naj bi centralna klavnica bila tako urejena, da bi imela direkten stik z živinorejskimi zadrugami, ki so dobro organizirane in že zdaj prosperajo. Če dobe s klavnico trgovskega posla, se bo vnovčenje živine uspešno izpeljalo. (Odobranje.)

Gospodje! tudi po deželi je dražinja. (Pritrjevanje.) V mestih se časih marsikatera stvar lažje in ceneje dobi. Tudi na kmetih se težko živi. (Tako je!) Vzrok je ta, da manjka direktnega stika s konsumentom, primerne organizacije.

Centralna klavnica naj bi v prvi vrsti preskrbovala z mesom Ljubljano. Ljubljansko prebivalstvo bo to misel gotovo z veseljem pozdravljalo. Deželna centralna meso preskrbovala meso po primernih cenah. Potem mislim na industrijske delavske kraje, potem na letovišča, kjer visda v sezoni taka dražinja, da tuje naravnost odganja.

Mi pa mislimo še delj. Zakaj bi ne segli izven deželnih mej, v Trst, Reko, Opatijo itd.? V Trstu so na primer tržne razmere dezolantne. Trst je ves odvisen od enega spekulantja. Pa tudi mesarji nam bodo hvaležni, zakaj deželna centralna klavnica bo malim mesarjem pod solidnimi pogoji lahko meso oddajala, dočim zdaj veliki mesarji male le izkoriščajo. (Pritrjevanje.)

Seveda pogoj bi bil, da dobi dežela v svoje ruke veterinarsko oskrbo in nadzorstvo sama, zakaj ta so mogoče šikane, ki povzročajo škodo. Finančnemu odseku priporočam, naj vzame to v poštev, ko bo to vprašanje proučeval. (Ploskanje in odobravanje pri večini.)

Za predlog je glasovala cela zbornica in deželni glavar je izročil predlog finančnemu odseku.

V tajni seji, ki se je nato vršila, so se rešile nekatere osebne zadeve in s tem je bila seja končana.

Seja dne 1. svečana 1912.

Predlogi poslancev.

Ravnikar predlaga, naj se ustanovi mesto okrožnega zdravnika za Pivko in košanško dolino s sedežem v št. Petru.

Dular želi odpraviti cigansko nadlogo na Dolenskem. Dožene naj se domovinstvo ciganov, prisili jih k delu in ako mogoče stalno naseli.

Matjažič želi zgradbo mestu čez Kolpo pri Gribljah.

Vehovec predlaga izpremembo zakona o licencovanju bikov.

Vsi ti predlogi se odkažejo odsekom.

Matjažič interpelira dežel. predsednika zaradi slabe izvršitve društne ceste.

Dr. Pegan interpelira dežel. predsednika glede poizvedovanja orožnikov, ki dostikrat župane šikanirajo. Okrajna glavarstva naj orožnikom naroče, da o rečeh, o katerih je županstvo že poročalo, poizvedujejo z največjo diskrecijo.

Liberalni poslanci postavljeni na . . .

Dr. Lampe in tovariši stavijo na deželnega glavarja sledeče vprašanje:

V zbornici se je trdilo, da je postopanje deželnih poslancev S. L. S. v zadevi verifikacije mandatov iz mestne skupine v protislovju z neko obljubo, ki jo je baje podal gospod deželni glavar svoj čas kot načelnik kluba deželnih poslancev S. L. S.

Podpisani vprašujemo:

Kako stališče zavzema gospod deželni glavar k tej trditvi?

Odgovor deželnega glavarja.

Jaz nisem nikdar podal take izjave, bodisi v imenu stranke ali v lastnem imenu, ki bi se dotikala posredno ali neposredno vprašanja, ki se je rešilo s sklepom deželnega zbora glede verifikacije mandatov bivših ljubljanskih poslancev Reiser in Ribnikar. Vse tozadevne nasprotne trditve in iz njih izvirajoči napadi na večino deželnega zbora — napadi, ki so se pogojno obračali tudi zoper deželnega glavarja — so tedaj brez vsake dejanske podlage. (Odobranje.)

Poročila deželnega glavarja se odkažejo posameznim odsekom.

Deželna klavnica.

Dr. Lampe je utemeljeval kratko predloge finančnega odseka. Povedal je iznova, zakaj je klavnica potrebna, da bo v korist živinorejcem in meščanom. Ob tej priliki se je pokazala doslednost in močnost liberalne stranke. Ko se je v prejšnji seji razpravljala najnost tega predloga, so vsi liberalci, nemški in slovenski, glasovali kot en mož za predlog, ker vedo, da je klavnica koristna naprava. Toda ker so se spomnili, da stojimo tikoma pred volitvami v trgovsko zbornico, so liberalci iz strahu pred mesarji, da ne izgube glasov liberalnih mesarjev, nastopili proti ustanovitvi deželne klavnice. V finančnem odseku so liberalni poslanci glasovali za vse predloge, a sedaj so v zbornici nastopili proti svojemu prejšnjemu delovanju. V boj so poslali samega generala svoje stranke, gospoda dr. Tavčarja. In ta nam je razodel, kakaj nasprotuje klavnici. On si ne more predstavljati, kako se bo dela ta naprava izvršiti. Ne vé, koliko bo stala. Še dr. Lampe ne vé. (Dr. Lampe: O, dobro vem.) Sposobnih ljudi ne bo dobiti. Kaj bo, če se klavnica ponesreči. Klavnica je preveč kmetijska naprava. Kmet se bo vsa oklenil, kaj bodo pa rekli mesarji? (Ta mali bodo v klavnici kupovali, namesto pri velikih mesarjih.) Ljubljanske mesarje hočete uničiti. Kmet bo zahteval visoke cene. Namesto dežele naj take stvari napravi občina. (Ali bo potem mesarjem kaj bolje?) No, videlo se je, da ko bi se bilo to vprašanje razpravljalo po volitvah, bi bil dr. Tavčar drugače govoril, ali vsaj molčal.

Nestvarnim izvajanjem odgovarja ognjevit poslanec Povše.

Kot zastopniki kmečkega ljudstva smo podpisali predlog dr. Lampe v pripravi, da bo deželna centralna klavnica v prid producentu in konsumentu. V parlamentu se ni čisto nič pozitivnega storilo glede draginje. Treba je producenta s konsumentom spraviti v najožji stik. (Tako je!) Berite, kaj so v tem oziru storile in dosegle druge države! (Bravo!) Ravno vi bi morali pozdravljati to našo namero. Predgovornik se boji stroškov, češ, ni proračuna itd. V finančnem odseku je poročevalc zelo to natančno in podrobno razložil. (Klic: Rabijo za agitacijo!) Sicer pa sedi član napredne stranke v deželnem odboru in bo imel tam priliko zelo zadevo zasledovati, saj bo odbor zadevo na vse strani premislil. Odločno oporekam mnenju, da bi zavod imel namen od kmeta prav drago kupovati. Cene se ravna po svetovnem trgu, klavnica bo najzvrstnejši regulator cen. (Klic: Ne bo odirala kakor drugi zavodi!) Govornik opominja na državni zakon o vnovčevanju živine. Dežela bo dobila na podlagi klavnice državni prispevek 30 do 40 tisoč kron. Cena goveji živini je že danes padla. V pravem času moramo tedaj storiti to, da bo mozel kmet obstajati, da se bo pošteno preživel na svoji grudi. (Veliko odobranje.) Kar se pa tiče električne akcije, katero je predgovornik zopet kritikoval, kot kmetki zastopnik izjavim, da sem iz prepričanja glasoval za električne naprave, ker bo to največji vir za dohodke dežele. Ravno ljubljanski župan bi moral pozdraviti misel, če se ustanovi zavod, da bo ljubljansko meščanstvo preskrbljeno z dobrim mesom po pravični ceni. (Veliko pritrdjevanje.) Govornik se peča s tistimi, ki kmeta in odjemalca pri ceni mesa odirajo. Novi zavod bo proizvajalec in odjemalca neposredno zvezal, da bosta oba zadovoljna. (Veliko odobranje in ploskanje.)

Baron Born ima še pomisleke in želi, da bi se zadeva odložila do prihodnjega zasedanja.

Bog blagoslovi to delo!

Poslanec Bartol izjavi, da deželno klavnico z veseljem pozdravlja. Prebere pismo živinorejske

zadruga v Loškem potoku, ki dokazuje, kako tudi producenti klavnico komaj pričakujejo, saj je živinoreja na Kranjskem zadnje čase kvalitativno storila velik korak naprej, preščičerja je tudi kvalitativno poskočila. Klavnica bo imela za deželo tudi ta velik pomen, da bo prebivalstvo se še bolj živinoreje lotilo. (Pritrdjevanje.) Od tega bo dežela le dobiček imela. (Tako je!) Govori podrobno o živinoreji. Bojazen dr. Tavčarja, da bodo kmetje klavnico izkoriščali, je prazna. Ljudstvo bo deželni klavnici rado ceneje prodajalo. (Tako je!) Bog blagoslovi to delo! (Odobranje.)

Dr. Novak, zastopnik mesarjev, govori neslano kakor po navadi. Deželna klavnica bo konkurenca trgovcem in obrtnikom. Zavod ne bo imel dobička. Protivi se tudi, da bi dežela sama vršila živinozdravniško službo v klavnici.

Nasprotnikom spretno odgovori dr. Lampe.

Jaz in dr. Tavčar sva zdaj največja mučenika v kranjski deželi (Velika veselost), jaz sem finančni minister kranjske dežele, on pa ljubljanske občine. Taka dva reveža naj bosta prijatelja med seboj (Veslost), kaj se bova napadala? Narodno-napredna stranka je za najnost glasovala! V odseku se pa narodno-napredni poslanci niso razprav udeleževali. Kako to, če se jim je zadeva prvotno zdela najna? V odseku so se načrti in proračuni podrobno razlagali. Tehniki bodo imeli zadosti govoriti, naj se dr. Tavčar ne boji. Stvar bodo strokovnjaki dobro proučili. Sposobnih ljudi je tudi treba. Če jih bomo dobili, bo stvar šla, če pa ne, pa ne bomo naredili. To že vnaprej povem. Nekateri gospodje predlog napačno razumejo. Naš zavod naj bi služil producentom in konsumentom. Mi se ne zavezujemo za nobene cene, klavnica bo cene regulirala. (Novak: Kaj pa bo kmet rekel? Dr. Pegan: Vaš nič! Veslost.) Kar se tiče obrtnikov, je v Ljubljani nekaj velikih mesarjev, ki imajo male v rokah. Mali mesarji klavnico z veseljem pozdravljajo, te bomo rešili par oderuhov. (Tako je!) Ti veliki mesarji so vzrok, da se je narodno-napredna stranka premislila in se je zdaj klavnice ustrašila. (Pritrdjevanje.) — Kar se g. barona Borna tiče, imamo finančni načrt tu, bil je celo v rokah strokovnjakov v poljedelskem ministertvu. Kar se deželnih zavodov nižjeavstrijskih tiče, sem jaz mnenja, da so jako dobri. Jaz ne verjamem vsega, kar piše »Neue Freie Presse«. (Veslost.) Nižjeavstrijski deželni zavodi se zelo rentirajo. — Dr. Novak, ta je pa najhujši. (Veslost.) Ta je glede užitninskega zakupa proračun z računskim zaključkom zamenjal. Potem pa je njegov oče, da bo klavnica komu konkurirala, čisto neutemeljen. Klavnica bo le cene regulirala, kar je le prav in potrebno. Glede veterinarstva opazari poročevalca, kake inkonvenience bi se godile, ako bi občina deželni zavod v sanitarnem oziru nadzirala. Tržna policija tudi ni v nobenem prenesenem delokrogu. (Odobranje in ploskanje.)

Pri glasovanju so bili predlogi sprejeti in deželni odbor je dobil pooblastilo za ustanovitev deželne klavnice.

Uprava skupnih zemljišč.

Sprejme se predlog dr. Krecka, da deželni odbor v prihodnjem zasedanju vendarle predloži zakon o upravi skupnih zemljišč.

Meščanska korporacija v Kamniku.

Posl. Lavrenčič na dolgo utemeljuje svoje pravno prepričanje o pravnem značaju meščanske korporacije. V dokumentu, ki se je našel v dunajskem arhivu, se premoženje meščanske korporacije pripisuje mestni občini kamniški. V imenu odseka predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da razsodi o pravnem značaju premoženja meščanske korporacije v Kamniku. Po mnenju dr. Trilčerja nima deželni zbor pravice sklepati o tej stvari, ampak sodišča. Dr. Pegan ga pa pouči, da tem potom priženemo do zadnje inštanče, kjer se bo vendar enkrat razsodba izrekla. Villan, ki zastopa kamniške liberalce, je kajpada tudi nasprotoval. Dr. Krek je pa predlagal: Deželni odbor naj stopi v dogovor z deželno komisijo za agrarne operacije, da se bo stvar v pravi in definitivni tir spravila in končno rešila.

Upravna Sore.

Sprejme se dotični zakonski načrt za uravnavo Sore od Godešič do Gorican. Priporoča ga posl. Povše. Jarc graja, ker doslej merodajni faktorji niso dovolj hitro postopali, in želi, da se

stvar kolikor mogoče hitro izvrši. Isto želi poslanec Dimnik.

Kmetijsko-kemični preiskovalni zavod

prevzame dežela, ako zagotove svoje prispevke država, ljubljanska občina in trgovska zbornica.

Ustanovi se mesto deželnega zemlje-merca.

Rok za vračanje brezobrestnega posojila vno gradnikom iz občine Radovica in Drašiči se podaljša za eno leto.

Delo naših poslancev.

PREDLOG

poslanca Jakliča in tovarišev

o

zgradbi železnice zveze Dunaj—Vzhodna Štajerska—Dolenjska—Lika—Dalmacija (Spl t) s stransko progo Novo mesto na Primorskem (Štanjel in Hernelje).

Zgradba zgoraj navedene železniške zveze tvori zadnji čas predmet živahnega razpravljanja po časopisju, po udeležbenih strokovnih korporacijah in v postavodajnih zastopih, sploh v vsem javnem zvljenju.

Ze pred 40 leti se je tako s strani države kakor tudi s strani zasebnikov posvečala posebna pozornost vprašanju, da se zveze z železnico najjužnejša dežela naše monarhije, ne da bi se bilo več zgodilo, kakor da so zgradili malo poizkusno progno od taktarne državne meje proti mestu Banjaluki po desetletnih pogajanjih. V tem času se je razširila moč monarhije močno proti jugu in politična razmišljanja, priklopiti Turčijo srednjeevropskemu glavnemu prometnemu omrežju, so se zelo oslabila. Ojačanje našega zahodnega soseda ob Jadranskem morju zahteva, da se ojači tudi stališče Avstro-Ogrske ob vzhodni obali Jadranskega morja.

A tudi avstrijsko Primorje in tisti del južnih alpskih dežel monarhije, ki pomejajo zanje zgradba druge želez. zveze s Trstom po Bohinjski železnici odvrnitev prometu in ki zato, nakazane na južno železnico, dvakrat močnejše čutijo težo tarifov južne železnice, tudi te dežele, osobito Štajerska in velik del Kranjske, delajo z vso silo na to, da se zgradbi tretja, od južne železnice neodvisna zveza s Trstom, in sicer tako, da se nadaljuje proga Dunaj—Aspang—Hartberg (Proga čez Wechsel), takozvana vzhodnoštajerska longitudinalna proga Hartberg—Gleisdorf—Feldbach—Ptuj—Brežice zvezana s takozvano kranjsko transverzalnno progno Brežice—Novo mesto—Postojna—Štanjel ob Bohinjski progno s postransko progno čez Lož—Hirsko Bistrico v Hernelje ob istrski državni železnici; Novo mesto naj bi bilo iztočišče proge skozi Belo Krajino—Karlovac—Lika—Knin—Spljil, katere proge belokranjski del je že finančno zagotovljen. Te pokrajine prepregajo zdaj deloma malo dobičkonosno in nezadostno opremljene lokalne železnice, medtem ko čaka velik del zgoraj navedenih prog, da jih še zgradi; zgradbo bo ta proga postala ena najvažnejših meridionalnih prometnih žil naše države.

Merodajni činitelji, ki pridejo tozadevno v poštev, dežel Štajerske in Kranjske, deželna odbora obeh dežel in pred kratkim ustanovljeni veliki železniški odbor, so se glede na te proge popolnoma sporazumeli in so se pri tem čuvale tako gospodarske koristi prizadetih pokrajin kakor tudi stratežične potrebe.

Največje važnosti za Štajersko je tani otvorjena takozvana Wechselželeznica in njeno nameravano podaljšanje skozi vzhodno Štajersko, kar bi ustvarilo naravnostno zvezo na eni strani s Trstom, na drugi pa z Dalmacijo. Najvažnejši del te proge tvori na Štajerskem proga Gleisdorf—Hartberg.

Zgradba te proge je potrebna, da se reši glavno mesto Gradec iz izločitve prometa z vzhodno Štajersko in da se otvori železniškemu prometu veliko po naravi bogato oddaljeno ozemlje vzhodne Štajerske.

Tej progji se priklapi nameravana železnica od proge državne železnice Gradec—Gehring pri Feldbachu proti Purkli čez Gleichenberg, katero zdravilišče bi zadobilo po železnici novo bodočnost. Za ta del prebajalne proge so že izdelani pred- in podrobni načrti, po katerih se je že izvedla revizija proge, oziroma političen obhod.

Od Purkle čez Ptuj do Rogatec vodi v štajerskem železniškem programu obsežna proga veliko ozemlje, ki nujno potrebuje bolj-ših zvez, če se hoče gospodarsko ojačiti prebivalstvo in dvigniti produktivna in davčna moč. Glavni načrti te proge so bili že revidirani in se bodo kmalu napravili podrobni načrti delne proge Ptuj-Rogatec.

Zadnji člen verige na Štajerskem tvori nameravana proga Rogatec - Brežice, katere zgradba je življenjskega pomena za dvignjenje bogatih zakladov doline Sotla kakor tudi za mesto Brežice. Glavni načrti za to progo se pravkar izdelujejo.

Tu se priklapi po kranjskem deželnem odboru v svoj program sprejeta kranjska transverzalna železnica, ki se namerava zgraditi od Brežic v smeri Novo mesto, Cirknica, Postojna, Prevalje in Stanjel in čez Hrsko Bistrico-Trnovo na Herpelje, kjer se priklapi v Trst vodečemu programu državne železnice.

Iz Novega mesta južno se namerava zgraditi na Kranjskem po državnih organih že pripravljena proga v Metliko v zvezi z železnico, ki naj jo zgradi ogrsko-hrvaška vlada čez Karlovec in Liško, da se priklapi dalmatinski programu.

Oba deželna odbora sta izpoznala veliko vrednost navedenih prog, ki bodo ustvarile nove zveze z jugom monarhije in sta sklenila se z vso silo zavzemati za njih zgradbo.

Dasi so tudi delne proge velike važnosti tudi za lokalni promet, je samoočelno umevno, da bi osobito južne proge ne izpolnile svoje prometno politične važnosti, če bi se ne zvezale z Wechsel-progo, ker bi drugače ne bile zvezane z glavnim mestom.

Deželna odbora sta zato smatrala kot svojo dolžnost, da sta osobito opozarjala, da je tako za trgovinski promet Štajerske s Kranjsko in cele države kakor tudi za vojno upravo potrebno, da se zgradi celotna proga.

Končno se kratka primera s tudi projektirano, a zdaj zavrženo nameravano zvezo Dunaj-Brežice-Noví-Unska dolina in koliko bi ta proga stala.

Zadnji čas se je potisnila v ospredje Unska železnica, po kateri bi pa bila zelo na korist vzhoda oškodovana proga Brežice čez Zareb - Sisek - Sunja - Novi, kar bi škodilo narodnogospodarsko naši državní polovici, osobito Kranjski. Upoštevali pri tem niso težkoč Unske železnice, kakor tudi niso se zbrali potrebnih podatkov. V tem slučaju bi bila dolga proga Dunaj - Spljet zgolj 835 km, na ogrsko državno polovico bi odpadlo okroglo 300 km. Proga v Unski dolini bi pa bila dolga 182 km do Knina, z vojaškega stališča ima pa glede na moč monarhije na jugu Evrope avstrijska proga čez Kranjsko in Istro prednost, ker se križa v Ptuju z ogrsko progo južne železnice, ravnotako v Brežicah, z dolensko železnico v Novem mestu in Velikih Laščah, ker se spoji v St. Petru z glavno progo južne železnice, in na Lupoglava istrskih državnih železnic, kar ji omogoči veliko pomožnih prog.

Skupna dolžina Dunaj - Brežice - Spljet znaša 930 km. Od teh odpade na dežele: 101 km na Nižje Avstrijsko, 271 km na Štajersko, 89 km na Kranjsko, 321 km na Hrvaško, 148 km na Dalmacijo. Kar tiče zgradbe sta že zdaj 402 km lokalnih ali glavnih prog, ki se bodo zgoj dopolnile ali pa premenjale tračnice in ojačih nasip, 529 km se mora zgraditi, in sicer na Štajerskem 155, na Kranjskem pa približno 85 kilometrov.

Končno navedimo še nekaj številčk glede na proračunane stroške, ki temelje večinoma na podlagi že izdelanih prog in pa po javno razpeloženih stroškovnikih glavnih načrtov posameznih prog.

Takozvana hrvaška proga ali zveza Dalmacije po Liški železnici bi stala 170 milijonov kron, 75 milijonov kron okroglo odpade na ogrsko državno polovico večinoma za železnico v Liški. Stroški novih prog na Štajerskem zna-

šajo približno 41.300.000 kron, 6.800.000 kron bi porabili za preosnovo in izpopolnitev že obstoječih prog.

Zdaj zapostavljena proga Dunaj-Brežice-Noví bi stala 156 milijonov kron. Ogrska bi bila obremenjena z okroglo 66 milijoni kron.

Del stroškov, ki bi odpadel na avstrijsko državno polovico, bi ostal primeroma enak, ker se namreč smatra zgradba proge Brežice-Novó mesto v obeh slučajih nezogibna z ozirom na eminentno narodnogospodarsko in strateško važnost te proge, ki bo v prvi vrsti poklicana, da se bodo po njej v slučaju vojske neodvisno od preobložene južne železnice prevažali vojaki iz Hrvaške in iz Slavonije.

Glede na poelektrizovanje te železnice so štajerske proge pokrite po Lahnici, Muri, Dravi in Savi. Tudi hrvaška in liška proga ima dovolj vodnih moči, kar velja tudi za dalmatinsko omrežje.

S stavbno-tehničnega stališča se mora pripomniti, da so nove štajerske in kranjske proge primerno poceni, ker ima ozemlje v geološkem oziru mlade formacije, aluvij in diluvij.

Predlagamo:

Visoka zbornica skleni:

Visoka vlada se poziva, da naj pospeši tehnična pripravljala dela (izdelavanje glavnih in podrobnih načrtov) železniške zveze Dunaj - vzhodna Štajerska - Dolenska - Lika - Spljet (štajersko-kranjska longitudinalna proga) za direktno zvezo Dunaj - Dalmacija - Novo mesto - Stanjel, oziroma Herpelje (kranjska transverzalna proga) v dosego tretje železniške zveze Dunaj - Primorsko, kakor naj se tudi nemudoma prične s še morebiti ne pričetimi pripravljalnimi deli in naj finančno ministrstvo zagotovi to železniško zvezo.

Predlog naj se nakaže brez prvega branja železniškemu odseku.

Dunaj, 28. julija 1911.

Gostinčar. — Fr. Demšar. — Dr. Gregorič. — Dr. Jankovič. — Fon. — Roškar. — Dr. K. Verstovšek. — Jarc. — Mandić. — Spinčić. — F. Jaklič. — Šusteršič. — Dr. Krek. — Grafenauer. — J. Hladnik. — Dr. Sesardić. — Dr. Korošec. — Dr. Laginja. — Dulibić. — Povše. — Pišek.

Krmar Milanovič.

Prosto po Russellovem romanu
»Krmar Holdsworth«.

(Dalje.)

ŠTIRIINDVAJSETO POGlavJE.

Vest o Štefičevi smrti se je potrdila in poizvedovanja od strani oblasti so poleg drugega tudi dognala, da si je bil v gostilni »Pri belem medvedu« naročil razkošno kosilo, pri katerem si je privoščil celo par steklenic šampanjca. Ko se je tu naveličal, je šel dalje v sosednjo krčmo, katero je docela pijan zapustil šele pozno v noč. Njegovo truplo so našli tik ob bregu, kjer voda nikakor ni bila globoka. Nobene rane ali drugega znaka kakega zločina ni bilo najti na njem, zato je bilo z verjetnostjo sklepati, da je nesrečnež v pijanosti zabredel v reko in utonil.

Vse to je Milanovič izvedel pri županu, kjer se je ogasil na poti v mrtvašnico. Ko si je ogledal mrtvo truplo, je takoj ukrenil vse potrebno za dostojen pogreb.

Ko se je bila Vida opomogla iz svoje nezavesti, je zaprosila, naj bi jo pustili samo. Začutila je v sebi hrepenenje po molitvi, da bi tako Bogu izlila svoje srce, od njega si izprosila pomoči in tolažbe in govorila z očetom svojega deteta, katerega je v duhu videla zreti z nebeskih višav.

Tudi Milanoviču se je zahotelo po samotni. Nemoten je hotel premisliti ves položaj, ki je bil nastal ob nenadnem preobratu. Ko je prišel domov, se je zaprl v svojo spalnico. Korakal je po sobi gor in dol in se skušal umiriti; a njegovo razburjenje je bilo presilno, da bi mu bil mogel biti takoj kos. V duhu je videl pred seboj svojo ženo v vsej njeni bedi, videl jo je, kako v skrbeh zre na svojo hčerko, čutil je njeno osamelost in obup njenega srca pri misli na temno, negotovo bodočnost.

Stena, ki ju je ločila, je bila padla; prepada, ki je zijal med njima, ni bilo več. Ali je bilo treba sedaj še kaj pomislekov, da bi takoj privil na srce svojo ljubljeno ženo? Ali naj morda z ozirom na rajnkega Štefiča še čaka? Ne! Za to ni imel v resnici nikakega povoda. Sedaj je bilo popolnoma v njegovih rokah, da naredi konec bedi svoje žene; čemu naj bi sedaj še jokala in tugovala? Čemu naj bi le en trenutek še žalovala in trpela, ko ji je lahko v hipu izpremenil tugo v veselje in bridke solze v radost?

Tiho se je približal k vratom sobe, kjer je bila Vida in prisluškoval. Čul je ihtenje in ta glas je premagal in pregnal njegovo neodločnost.

Lahno je pritisnil za kljuko in stopil v sobo. Vida je klečala na tleh poleg naslonjača, njene roke so oklepale malo Jelico in svoje obličje je imela zakopano v deklinem naročju. Ko je začula po sobi korake, se je zdrznila, mu nekaj časa boječe zrla v obraz in počasi vstala. Stopil je bližje in obstal pred njo.

»Ko bi se mi vendar hoteli popolnoma zaupati!« je začel s tihim, skoraj šepetajočim glasom. »Ali ne verujete, da sem vaš najboljši prijatelj?«

Hotela je odgovoriti, a jok ji je zadušil sleherno besedo. Milanovič je sedel, vzel na kolena Jelico in nadaljeval:

»Prosim, potolažite se vendar za nekaj časa in nehajte jokati. Vedite, če je sploh na svetu človek, ki vam more dati tolažbe, tedaj sem jaz tisti. Tudi jaz sem okusil, kaj se pravi izgubiti bitje, ki nam je dražje kot srčna kri, ga izgubiti, a tudi — zopet najti. — V mislih imam svojo ženo. Bil sem pomorščak in moral sem jo zapustiti in iti na daljnje potovanje. Ladja, na kateri sem se vozil, se je potopila in nato sem več dni brez jedi in pijače taval v malem čolnu okrog po širnem oceanu. Moji tovariši so drug za drugim bedno poginili vsled žeje in lakote, jaz edini sem še ostal. Nezavestnega in skoraj mrtvega me je rešila neka angleška ladja in me vzela na krov. Posrečilo se jim je, vzbuditi me iz smrtné nezavesti: rešen sem bil smrti, a moj

spomin je bil izgubljen. Niti svojega imena, niti imena svoje domovine se nisem mogel spomniti; neznano mi je bil moj prejšnji poklic, neznan mi je bil kateri pristanjšče, iz katerega smo bili odpluli, da, celo najdražje, kar sem imel na svetu, moja mlada žena, je bila izgini-la iz mojega nesrečnega spomina.

Toda nekega dne mi veli božji glas, naj zapusim Avstralijo in poiščem svojo domovino. Prišel sem v Trst. Tu je nekdo slučajno imenoval Zapolje. To ime me je zadelo kakor strela z neba, a zakaj, tega nisem vedel. Zato sem odpotoval tja in ko sem dospel v Podgrad, se mi je ob pogledu na kraj, v katerem mi je bil znana sleherni kotiček, zopet vrnil moj ubegli spomin. Sedaj se mi je pojasnilo, oesa sem pravzaprav iskal v Primorju, spoznal sem, kaj sem bil izgubil. Pripovedovali so mi, da me je moja žena smatrala mrtvim in se zato zopet poročila in da stanuje z mojim otrokom tukaj — v tej ulici — tamkaj v oni-le hiši. O, Vida! O, moja iskreno ljubljena žena!

Mahoma posadivši deklico na tla skoči kvišku, da bi jo objel in pritisnil na svoje srce.

Toda Vida je sedela pred njim kakor okamenela. Iz bledega obraza mu je strmelo nasproti dvoje blazno se svetlo kajočih oči, usta so bila odprta, a glasu ni bilo nobenega iz njih.

Sele čez nekaj minut se zopet zave in življenje zopet zapolne po njenih žilah. Z glasnim, histeričnim krikom in smehom plane s sedeža, pade pred Milanovičem na tla in se oklene njegovih kolien: »Ivo! Moj Ivo!«

Za nekaj hipov je poslalo v sobi tiho kakor v cerkvi.

Nato Vida iznova zaihti: »Ivo! O, Ivo!« nese njegovo na svoji glavi počivajočo roko bliže očem, jo opazuje, vstane in skrbno motri njegov obraz, njene ustne pa kakor v samogovoru šepetajo nerazumljive besede.

Milanovič jo hoče objeti in priviti na prsi, a Vida se boječe umakne nazaj, venomer srepo motreč njegovo obličje. Milanovič stopi korak bliže, a ona mu zopet preplašena z roko prepreči njegovo namero.

»Vida, moja ljubljena Vida, ali tae več ne poznaš? Pogledaj me natanko; čuj moj glas! Čuj, povedal ti bom kaj iz starih časov! Ali še veš, Vida, kako sva upala, da se v poletju zopet vidiva? In potem naj bi se nikoli več ne videla. Stara mati je predlagala, naj v spalnici obasimo koledar, da boš vsak večer črtala en dan in štela, kedaj pride ura sčunja. O, Bog, kako težka in dolga poskušnja nas je čakala! — Ali se več ne spomniš očega sprehoda na predvečer mojega odhoda? Ali še veš, tam ob reki, kako sva oba jokala, ko se mi je od tuge in boli trgalo srce in sem zaman iskal tolažbe tvoji in moji bridkosti? — Ah, draga moja, tega gotovo nisi pozabila!« je vzkliknil obupno, ko je videl, da zre vanj Vida še vedno z istim nezaupnim in preplašenim pogledom.

Grozna bojazen mu pretrese kosti in kakor blisk se mu pojavi v glavi sirašna misel: Kaj, če je vsled neadnega odkritja njegove skrivnosti zblaznela! Mogoče bi bilo in n'eno obnašanje je kazalo znake blazni. Kri mu je zastala po žilah pri tej misli, srce se mu je krčilo grozne bolesti in iz njegovih ust se je izvil obupen, presunljiv klic: »Vida, priščno ljubljena Vida, ali me res nočeš več poznati? Ah, očresi svojo nezavest in razburjenost in opogumi se zopet! Glej, nič več nisem mogel skrivati svojih tajnosti. Tvoje solze so mi vzele zadnjo moč. Nisem mogel dalje čuti tvojega joku in gledati tvoje bede in nesreče. Ne umeš li, ljuba moja, koliko težkega boja me je stalo, ko sem ti moral ostati tujec, potem ko sem te po dolgih letih zopet našel? Ali nisem morda še dovoij trpel? Usmili se me vendar in pridi na moje srce, bodi zopet moja edina nad vse ljubljena žena.«

Zopet je poskušal okleniti se je z rokami; a zopet se mu je zvilila in skočila nazaj; popolna podoba blazne ženske. Glavo sklonjeno naprej, lase razmršeno viseče preko čela in z vzburjenimi očmi je zrla vanj kakor duh z onega sveta. Spoznala ga je, po katerem ji je mrlo srce in katerega je skozi pet let mravega objokovalo njeno oko, a njegova prikazen ji je bila nekaj tako neumrljivega, da s srah in bojazen nista pustila na dan koprneče ljubezni, katere ji je plamtelo srce.

Drug drugemu zroč v oči sta nepremično stala, dokler se ni iz Milanovičevih prsi izvil težak, globok vzdih; obrnil se je proti hčerki in vzkliknil:

»Jelica, hčerka moja, ti pridi k meni, jaz sem tvoj oče!«

Te besede so učinkovale. Z glasnim krikom: »Moj mož, moj ljubljeni mož!« se mu vrže Vida na prsi. »Mrtev, a Bog te mi je dal zopet nazaj!«

(Konec prihodnjč.)

Odkritosrčno dekle.

Pustotnik je bil najboljši kmet na Globokem. Imel je veliko lepo posestvo, krasno živino, dosi denarja, samo nobene — žene. Za dobro, zvesto in odkritosrčno ženo bi bil pa rad dal polovico svojega premoženja. Pa zdelo se mu je, da takih zvestih, odkritih src ni več na svetu. Ta in ona bi ga bila rada vzela; pa vselej je bil prepričan, da se ni slo za njegovo osebo, ampak za njegovo posestvo in njegov denar. Zato je bil še vedno samec; vzkjub svojim štirim križem pa je bil še čvrst in čeden fant.

Pred kratkim pa se je zopet zagledal v deklico, čedno in pridno sicer, pa nekoliko boječo in tiho: Potokarjevo Katrico s Hriba. Potokarju se ni kaj dobro godilo; pehal se je in potil leto za letom, kakor je najbolje vedel in znal, pa je šlo bolj nazaj kot naprej. Dolgov vedno več, vsega drugega pa

vedno manj. In tako je imel s svojo ženo in osmimi otroci vse prej kot nebesa na zemlji. Največ pa je bil dolžan ravno Pustotniku na Globokem. V par tednih bo treba plačati obresti, pa so o Božiču izginili zadnji desetaki iz hiše. In Potokarju se je zdelo, da ga zadnji čas Pustotnik povsod preganja; na poti v cerkev, zunaj v gozdu, na sejmu, povsod mu je bil za petami, go ovo v namenom, da ga spomni na obresti in povračilo dolga. Dozdaj se je Potokarju še vedno posrečilo, da se je izmuznil Pustotniku in se mu toliko izognil, da ga ni mogel nagovoriti. Vendar mu je vselej vroče poslalo, kadar ga je zagledal.

Neko popoldne okoli Svečnice je sedel Potokar s svojo najstarejšo hčerko Katrico sam v izbi. Drugi otroci so bili deloma v šoli, deloma v gozdu; spodinja pa je pri sosedih nekaj pomagala. Katrica je predla, oče pa je zamišljeno gledal skozi okno. Naenkrat na ves glas zakriči:

»Strela, zdaj pa imam! Tamle gre Pustotnik naravnost proti naši hiši. Pijavka krvava, go ovo mi bo skušal izsiliti zapadle obresti, ko nimam niti dveh desetakov pod streho. Tristo medvedov, kaj naj storim? Bežati več ne utegnem, ker bi go ovo opazil in rat ma tudi pred nosom ne morem zakleniti, ker vidi, da so odprta.«

V kotu sobe je stala velika omara. Ko obstane Po okarjevo oko na njej, je njegov sklep hitro gotov. Urno skoči odpre vrata omare, zleze noter in se skrije za razno visečo obleko. Po em še zavpije: »Katrica, zapri omaro in jo zakleni — saj zraka bo dosti; — zakleni in reci, da me ni doma, — da sem v gozdu — no reci, kar hočeš.«

Dekle stori, kakor ukazano. Komaj je omara zaprta, že prikoraka skozi vrata Pustotnik. Nič kaj neprijetno iznenaden, da dobi Katrico samo, pravi prijazno:

»Dobro dan, Katrica! Pa vedno tako pridna? Ali si sama?«

»Čisto sama,« odgovori jecljaje dekle. »Mati so pri sosedih in bratje vlačijo les iz gozda.«

»Kje pa so oče?«

»Oče so tudi v gozdu.«

»Škoda, rad bi bil nekaj važnega govoril z njimi; no pa saj lahko počakam — celo večnost ne bodo v gozdu.«

»Oče skladajo les in pred nočjo jih najbrž ne bo; so tudi rekli, da na noč stopijo kar iz gozda po opravih v vas in da ni treba z večerjo čakati.« laže Katrica dalje; »težko jih boš pričakal.«

»Škoda,« pravi Pustotnik na videz razočaran; »rad bi jih bil vprašal v neki stvari za svet . . . No malo bom pa le počakal — pa nekoliko pokrameljavja!«

Katrica mu v zadregi porine stol. Ko se vsede, zopet začne:

»Pravzaprav Katrica, tudi ti smeš vedeti, zakaj sem tukaj . . . Glej, pri svojih velikih razvlakah res nič več ne morem zmagovati sam in sem naravnost prisiljen, da se oženim . . . Tvoj

oče poznajo ljudi in hiše — in zato sem jih hotel vprašati, če morda ne vedo za kako primerno nevesto.«

»Pri tebi se gre seveda za kako bogato; toda pri bogatinji moj oče nima jo kaj veliko posla,« odvrne dekletko nekoliko trpko.

»Katrca, to se pa motiš. Za bogato pa ne škilim, naravnost povedano, bogate neveste še ne maram ne . . . Če dobiš kako, ki bi bila nekoliko čedna, pa zraven krotka ter delavna in pridna gosposinja — pa če bi me vsaj majčkino rada imela, potem bi bil naj srečnejši človek na svetu, in tudi če ne bi premogla družega kot obleko na sebi.«

In pri teh besedah pogleda Katrca tako pomenljivo, da ji kar vroče postane in jo rdečica oblije. Vsa zmešana odgovori:

»Pustotnik, takih deklet imaš pa dosti doli na Globokem.«

Tu se zaslisi v kotu ropot, kakor če bi kdo z nogo udaril ob tla.

»Kaj je pa to bilo, Katrca? vpraša radovedno Pustotnik.«

»O nič, nič,« odvrne plaho deklica; »pri nas je od sile miši in kar neprestano škrahljajo in ropotajo za stenami.«

»Bržkone je to bila mačka,« pravi Pustotnik; »toda da prideva nazaj na najin pogovor. Take deklice, kakoršno bi jaz rad, so redko sejane. — Veš, eno stvar zahtevam prav posebno od nje. Moja bodoča žena mora biti zvesta kot zlato in odkritosrčna kot čista vest. — Bog ne daj, da bi me kdaj nalagala . . . Če bi zalotil le eno laž pri njej, odstopil bi od poroke če bi bila tudi že tretjič očitana — da, pred oltarjem bi ji obrnil hrbet, če bi le ena sama njena laž prišla na dan.«

Katrca pri teh besedah postane še bolj rdeča in se vsa tresce. Nekaj časa oba molčita, potem pa Pustotnik kratko vpraša:

»Katrca, ali še nikoli nisi mislila na možitev?«

»Jaz? Ne, ne, ne! — mene nikakor ne morejo doma pogrešiti,« odvrne deklica skoro boječe.

»Tvoji bratje in sestre so že precej odrastli in ni več taka sila za delavce; mislim, da bi te nazadnje že kako pogrešili . . . Katrca, kar odkritosrčna bodi! Če bi te jaz zdajle vprašal: »Ali hočeš biti Pustotnica?« — kakšen odgovor bi imela na to?«

Dekle postane blede kot smrt in vsa iz sebe strmi v Pustotnika.

»Katrca, jaz resno mislim,« se oglasi ta še enkrat; »ali mi hočeš biti dobra, zvesta žena?«

Zdaj si Katrca z rokami zakrije obraz in na glas zaihti.

»Ne, ne — ne morem!« žalostno zastoka.

Tu se zaslisi iz kota jezno godrnjanje.

»Kaj je bilo pa to zopet, Katrca?« vpraša Pustotnik skoro prestrašen.

»O nič, nič . . . Ne vem, danes je vse tako čudno . . . Nazadnje se je še kak lisjak prikradel gori pod streho. Pogledat pojdem,« jeclja deklica.

»Počakaj malo Katrca in mi poprej odgovori, da vem, ali naj grem domov ali naj počakam . . . Povej, zakaj me ne maraš? Ali sem ti zopra? Ali misliš, da bi me res nikakor ne mogla rada imeti?«

»Oh ne, ne — Bog obvaruj! Rada bi te že imela in še prav od srca! Toda ne smem in ne smem! zaihti Katrca zopet.

»Zakaj ne smeš?«

»Ker, ker — sem bila neodkritosrčna — in — in — sem te — nalagala — grdo nalagala!«

»Mene nalagala? Saj do danes še deset besedi nisva skup govorila.«

»Ravno danes sem te nalagala — ravno sedajle — dvakrat in trikrat zapored — in vedno bolj sem se zamotavala v mrežo laži . . . Celo življenje bi me bilo sram pred teboj!«

»No, tega pa ne razumem!«

V tem hipu nekaj strašno zahrešči, vrata od omare odskočijo in venkaj plane oče Potokar.

Kar zelen od jeze pograbi hčer za roko in zakriči:

»Oj ti neumna goska — prismojena, lažnjiva stvar! Ali sem te tako učil? Ali ti nisem vedno zabičeval resnicoljubnost in odkritosrčnost v govorjenju in dejanju? In sedaj me pripraviš v tako sramoto pred Bogom in pred ljudmi.«

»Toda oče, saj ste mi sami rekli, naj vas zatajim pred Pustotnikom!«

»Pojdi se solit, čisto napak si me razumela.«

»Potokar! Pusti, da jaz eno zinem!« se oglasi še precej dobre volje Pustotnik. »Kako pa prideš ti v omaro? Kaj si pa delal notri? Ali si miši lovil?«

»To je vse od dekleta! In še za lisjaka me je izdala! Jaz nisem navajen lagati, Pustotnik, in zato ti bom povedal golo resnico . . . Videl sem te od daleč, ko si prihajal proti hiši. In mislil sem, da prihajaš po triletno obresti. Veš in spomnil sem se, da vse moje bogastvo še deset kron ne iznese. — Bežati nisem več utegnil in zato sem se v tej hudi sili skril v omaro.«

»Ha-ha-ha-ha,« se zakrohota Pustotnik; »zdaj mi je vse jasno. In Katrca je nalagala ženo in očetja rešila. — Je pa vendarle dober otrok.«

»Gotovo, dober in priden, Pustotnik. Samo da bi se teh preklicanih laži odvadila!«

Katrca si s predpasnikom pokrije obraz in hoče skozi vrata; toda Pustotnik ji zastavi pot in pravi med smehom:

»Katrca, nekoliko premalo odkritosrčna si res bila nasproti meni; vendar v teh okoliščinah se stvar da zagarjati. Če stvar prav vzamem, si pa vendarle odkrija deklica. Kaka druga bi bila lagala do zadnjega in me za nos vodila. Ti me za nobeno ceno nisi hotela oslepariti. Zato ti rad odpustim to neresnico, ker si sama priznala . . . Toda biti pa mora to prva in zadnja laž!«

»Koklja naj me brcne, prva in zadnja! Za to jaz dober stojim, njen oče, hiti Potokar.«

»Katrca, zdaj te pa še enkrat vprašam: Ali hočeš biti moja dobra, zvesta ženka?«

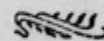
Katrca pa je jokala in molčala. »Strela, govori vendar! Seveda, Pustotnik, da hoče!«

»Povej, Katrca, ali me moreš imeti majčkino rada in me maraš za moža?«

»I seveda, rajši te imam kakor kateregakoli na svetu — in svoj živ dan te ne bom več nalagala.«

»Zdaj je pa vse dobro, Katrca,« pravi Pustotnik in seže Katrco v roko.

Tri tedne pozneje je bilo veliko ženitovanje na Globokem. Pustotnik je dobil v Katrco izvrstno ženko; z njo se je naselila sreča v njegovi hiši. Potokarju se je pa kamen odvalil od srca, ker se ni bilo treba več bati zaradi dolgov in obresti.

MI SMO FANTJE!

Ponosni, pogumni kot bojni junak smo fantje slovenske dežele, ponosna nam hoja in čvrst je korak, narave smo čile, vesele.

V nas pamet je jasna in véder razum, boječnost nam src ne razdvaja, mi gremo na prosto med vihro in šum navdušenje v nas se poraja.

Gorečnost za sveto in narodno stvar, da zmaga poštenost, pravica, zatreti kar mlademu srcu je v kvar, ta misel je naša vodnica.

V tej misli po žilah pretaka se kri za misel to srce nam vdarja in zbiramo čilih življenskih moči, da gremo med sile viharja.

Na čelu trobojnica naša vihrá, križ zmage je vanjo zarisan; na prsih slovenski se znak lesketa, pogum nam je v srce zapisan.

Zastonj si sovražnik srdito želi propasti slovenske mladine, dokler nam po žilah pretaka se kri, navdušenje naše ne mine.

I. M. Limbarski.

SMEŠNICE.

Pri vojakih. Stotnik: »Kakšen ste vendar! Kapo imate po strani, gumbe in črevlje neosnažene! Kako vam je ime?« — Vojak: »Lernari!« — Stotnik: »Zatorej! Narednik, zapišite mu 24 ur zapora!«

Iznenadenje. Petošolec na pošti: »Ali leži tukaj kako pismo z naslovom 'Ljubezen'?« — Poštar: »Takega ni, ampak eno samo je z napisom 'palica'!«

Slab spomin. Sodnik: »Povejte, ali ste zadnjič prisegli po pravici ali krivo?« — Zatožnec: »Lepo vas prosim, od takrat je že dve leti! Kako se hočem spomniti, je bilo li po pravici ali po krivem!«

RAZGLED PO DOMOVINI

Cenjenim »Domoljubovim« naročnikom. Da moremo končno urediti svoje letošnje zapisnike in poskrbeti za pravilno priredbo naslovov, vabimo vse cenjene naročnike, da nam sporoče vse morebitne napake pri pošiljanju »Domoljuba«, ker le tako nam bo mogoče odpraviti vse nedostatke. — Ob enem opozarjamo, da bomo z marcem mesecem ustavili »Domoljuba« vsem, ki dotlej ne bodo poslali naročnine. Kdor torej pri 9. številki opazi, poleg naslova na ovitku začrtan znak z višnjevin svinčnikom, naj ve, da bo zanj 9. številka zadnja, ako nemudoma ne obnovi naročnine. Položnice imajo itak vsi v rokah, vendar jih na zahtevo še radi dopošljeno. — P. n. skupne odjemalce prosimo končno, da nam izvolijo čim prej javiti definitivno število odjemalcev.

+ Volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Naša odkritja o nečutenih razmerah, ki jih je trpela dosedanja liberalna večina v trgovsko-obrtni zbornici, so liberalnemu časopisju zaprta sapo. Nič ne odgovarja na naše številke, nič ne piše, kaj je koristnega naredila liberalna večina za trgovca in obrtnika, ono piše samo o — Kregarju in Štefetu, oziroma o tem, kar so si izvestni liberalni sleparji izmislili o Kregarju in Štefetu. Tako kažejo liberalci svojo velikansko omejenost. Ker liberalnega dela za trgovca in obrtnika ni nikjer nič, sedaj izvestni ljudje vpijejo, da to, kar je naša stranka napravila, je liberalna prej »mislika«. Res škoda, da liberalna stranka takrat, ko je imela moč v rokah, ni nič naredila in da je delo čakalo šele na S. L. S. Resnica pa je in ostane: Šele S. L. S. je uvidela z bistrim pogledom važnost in pomen obrtne in trgovskega stanu, spoznala je, da je ta stan dragocen zaklad ljudske moči, da je poleg kmetijskega stanu najtrdnější temelj države. In poprijela se je z vso resnostjo dela, da ga reši in otme. Ustanovila je v zvezi z združeno slovensko trgovsko šolo, kateri se bo pridružila kmalu ženska trgovska šola, dalje obrtnopospeševalni zavod, kjer obrtnik lahko vsak čas dobi strokovnjškega sveta in pomoči; prireja strokovne in izobraževalne tečaje, skrbi za obrtni naraščaj (vajeniški dom) in določa v proračunu 80.000 kron za pospeševanje trgovine in obrti. S. L. S. je zamislila idejo, naj dežela dobi vodne moči v svojo last in tako preskrbi obrtnikom poceni električno luč in obratno moč. S. L. S. je ustanovila deželno banko, ki bo velikanskega pomena za povzdigo trgovine in obrti v naši deželi. Liberalna stranka se ponaša samo z — »Glavno posojilnico« in »Agro - Mercurjem«, ki sta ogromno

škodovala na kreditu trgovcem in obrtnikom. Res čudimo se, da si taki ljudje še upajo izrabljati nekaj bivših konsumov, za katerih omejitev je ravno vodstvo S. L. S. odločno nastopilo. Škoda, ki so jo liberalci napravili z »Gl. posojilnico in »Agro-Mercurjem«, ne more nobena stvar odvagati. Poleg tega so ljubljanski liberalci, ki po propadlem liberalnem uradniškem konsumnem društvu hočejo ustanoviti novo liberalno uradniško konsumno društvo. Trgovci in obrtniki! Streznite se, zdramite se! Zgodovina vas uči, sedanjost vas opominja. Pomagajte si in podajte roko S. L. S., ki vas hoče rešiti iz žalostnega položaja in oleti pogina. Ona vam nudi izobrazbo in napredek, nudi izdatno pomoč.

+ Liberalna agitacija za trgovsko in obrtno zbornico. Ker so se trgovcem in obrtnikom glasovnice že dostavile po pošti, napejajo liberalci vse sile, da bi trgovce in obrtnike premotili. Opozarjamo naše somišljenike, naj pazijo na vse liberalne zvijače. Mnogi liberalci se lažejo našim ljudem, da agitirajo za našo stranko. Somišljeniki, ki se niste obiskali trgovcev in obrtnikov, storite to takoj! Z dežele nam poročajo, da je ljubljanski liberalni advokat dr. Novak, ki je z molkom zastopal doslej trgovsko in obrtno zbornico v kranjskem deželnem zboru, razposlal vsem volilcem po pošti oklice in frankirane kuverte, naj glasovnice pošiljajo njemu. V mnogih pisnih je priloženo tudi še nekaj znak »za korespondenco«. Naši somišljeniki naj bodo povsod na straži in naj pravilno podpisane glasovnice pošiljajo v rekomandiranih pisnih na naslov: **Tajništvo Slovenske Ljudske Stranke, Ljubljana, Miklošičeva cesta, št. 6.** Pri tem lahko porabijo od dr. Novaka jim poslane znamke.

+ Kako se podpisujejo glasovnice za trgovsko in obrtno zbornico? Opozarjamo, da morajo moški volilci sami podpisati glasovnice tam, koder je označeno: Podpis volilca. — **Ženske volilke** morajo ravno tako same podpisati glasovnice, ako nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja. Ako imajo upravitelja, podpiše ta in prista vi k svojemu imenu »upravitelj«. Ako pa ženske volilke nimajo upravitelja, podpišejo, kakor zgorej omenjeno same, zraven njihovega imena pa mora podpisati kak moški, ki mora svojemu podpisu dostaviti: **Volilni pooblaščenec.** — Dobro je, ako je tisti moški, ki podpiše ženske glasovnice, tudi volilec v trgovsko in obrtno zbornico, vendar je lahko tudi vsak drugi moški, paziti pa je, da je

dotični moški izpolnil 21. leto. **Vsak moški sme podpisati samo eno glasovnico.** Osebe, ki ne znajo pisati, morajo napraviti pred svoje ime, ki ga kdo podpiše, križec, podpisati se morata zraven še dve drugi prič, ki morata biti 21 let stari.

Volitev deželnega poslanca iz volilnega razreda kmetijskih občin v volilnem okraju Črnomelj-Metlika na mesto odstopivšega poslanca Frana pl. Šukijeja se bodo vršila dne 14. marca 1912 v postavno določenih volilnih krajih. Natančneje odredbe bodo dobili volilci na volilnih izkaznicah.

Škofovi zavodi v št. Vidu. Naučno ministertvo je podelilo vsem razredom (od 1. do 7.) knezoškofijske gimnazije v št. Vidu nad Ljubljano pravico javnosti.

Slevesno umeščenje novega šentpeterskega župnika v Ljubljani se je izvršilo minulo Svečnico. Cerkvni govor je imel presvetli gospod knezoškof. Cerkev ter župnišče sta bila tem povodom krasno ozaljšana. Pri sprevodu v cerkev so napravili špalir solarij ter 70 Orlov domače župnije. Take prireditve župljani ne pomnijo.

Nov napredek »Slovenca«. Naš katoliški dnevnik je storil zopet korak naprej v namen, da se še bolj razširi med našim ljudstvom. Po trgovinah ter tobakarnah, kjer so izobešene tablice, se prodaja odslej »Slovenec« vsak dan po 6 vin. Je sobotna številka ha veljala še nadalje 10 vin. Somišljeniki, segajte po »Slovenca«!

Ljudski oder ponovi prihodnjo nedeljo dne 11. t. m. zadnjič krasno uspešno veseligr »Pri belim konjičku«. Upanje je, da se bodo tudi to pot do zadnjega kotička napolnili prostori Ljudskega doma kot na Svečnico.

Župnik Zalokar umrl. Pri Sv. Barbari v Bridgeville v Ameriki je dne 18. januarja umrl tamošnji župnik gospod Josip Zalokar. Rajni je bil rojen leta 1854. v Gorjah, bil leta 1879. v Ljubljani posvečen v mašnika, služboval najprej v ljubljanski škofiji kot kaplan in je leta 1888. odšel v Ameriko, kjer ga je sedaj smrt dohitela. Priporoča se v pobožno molitev!

»Gorenjsko knjižnico«, zbirko leposlovnih povesti iz »Gorenjca«, je začelo izdajati »Tiskovno društvo v Kranju«. Cena zvezkom po 3 pole je 30 vinarjev. Prvi zvezek je že izšel.

Nov veliki zvon se je oglasil prvič za Svečnico v Smartnem pri Kranju. V torek, dne 30. januarja so ga pripeljali iz Ljubljane.

Predelejsko občino nameravajo razdeliti. Spodnji in gornji del vasi naj bi bili samostojni občini. Tozadevno prošnjo so že vložili.

Sin umoril očeta. Pri Izoli so našli umorjenega 50 let starega posestnika Janeza Marčiča. Dne 1. februarja so prijeli morilca — njegovega 22 let starega sina Janeza Marčiča. Morilec je svoje dejanje že priznal. Izjavil je, da je očeta umoril, ker je pijan vedno pretepeval mater.

Poizkušen samoumor. V četrtek, dne 1. t. m. popoldne si je na Polulah pri Celju neka Celjanka prerezala z britvijo vrat in nato skočila v tam zelo globoko Savinjo. Prišli so ravno takrat mimo neki moški, ki so jo napol mrtvo potegnili iz vode.

Novi grobovi na Koroškem. V Celovcu je dne 29. januarja umrl v 80. letu starosti dr. Val. Janežič, c. kr. nadštabni zdravnik v pokoju, član znane narodne rodbine Janežičev, ki je dala slovenski stvari mnogo vrlih boriteljev. — V Lovanah pri Dobrlivasi je umrl na Sv. Štefana dan 50letni posestnik Fran Lipic; dne 12. t. m. je umrl v Sinčivasi iste župnije mizar Tomaž Cehner. Zadel ga je kap. Teden pozneje je umrl v Dobrlivasi tudi nagle smrti Gašper Kumer v 70. letu starosti. Vsi trije posestniki so bili vrli, značajni naši možje. N. p. v m.!

Velika nesreča se je pripetila minulni teden na cesti med Idrijo in Sv. Lucijo. Dvovprežna kočija, v kateri sta se peljala zakonska živec iz Skopega na Krasu, se je po neprevidnosti voznikovi prevrnila s ceste v 20 metrov globoko strugo Idrije. Voz se je razbil, konja sta znatno poškodovana, izmed ljudi se pa ni nobeden smrtno poškodoval. Sprogr živec si je zlomil roko, soproga in voznik sta pa dobila le neznatne poškodbe. Naravnost čudo! Živec je hotel na obisk sina gostilničarja v Idriji, ki je sedaj v ondotni bolnišnici, pa se je moral sam podati v ljubljansko bolnišnico. — Pred par dnevi so mu komaj rešili gotove smrti sina dijaka, ki se je zastrupil s hrenom.

Nezгода. V Zatičini je dne 31. januarja mladega samostanskega brata pri delu v gozdu padajoče drevo tako nesrečno zadelo, da je kmalu potem izdihnil.

Nesreča na železnici. Dne 30. januarja je ponesrečil železniški kurjač Kockl po imenu, močan, še mlad človek. Padel je s tovornega vlaka med Prvačino in Rihembergom. Ko je strojevodja zapazil, da ga ni, so iskali in ga našli na mostu s prebito črepinjo. V Gorico so prepeljali še živega, pa je takoj nato umrl.

Skala padla skozi streho v hlev in ubila kravo. Dne 26. januarja je soproga poka gospoda Ivana Može na Trsatu pomolzla kravo in se vrnila v kuhinjo. Tu je zaslišala naenkrat iz hleva močan ropot. Ko pride v hlev, vidi, da se je odtrgala velika skala za hišo, padla na streho, jo prebila in se zvalila v hlev. Tam je padla ravno na kravo, ki je bila na mestu mrtva. Potrebovali so tri ure, predno so jo odvalili s krave. Da bi bila soproga Uršula Može le še par minut ostala v hlevu, pa bi bila tudi ona mrtva. Gosp. Može ima krog

1000 K škode. — Isto jutro se je tudi poročila na Trsatu hčerka g. Možeta.

Pazite na decol! Viničarka Helena Kekec v Hrastovcu pri Ptujju je pustila svojo 5letno hčerko in 1letnega sinčka sama doma. Otroka sta našla vžigalice in se začela z njimi igrati. Vnela se je postelja. Sinček se je v dimu zadušil, hčerko pa so komaj še oteli.

Pozor, Belokranjci!

Kmečka zveza za Belokranjino priredi v nedeljo, dne 11. februarja dva velika shoda in sicer v Metliki ob devetih zjutraj v dvorani Kmetijskega društva, v Črnomlju ob treh popoldne pri Lacknerju. V ponedeljek, dne 12. februarja pa se bo vršil v Metliki in Črnomlju ves dan podučna kmečko-političen tečaj. Na shodih in tečajih bodo govorili poslanci dr. Krek, dr. Korošec in Jarc. Belokranjci! Pridite v kar največjem številu na oba shoda in tečaja!

V Studenc padel. Posestnik J. Vežjak v Stanetincih pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah je šel s škafofom po vodo k studencu, krog katerega je bil gladek led. Tu mu spodrsne in pade naravnost z glavo v studenec. Ker je bil studenec ozek in leden, se nesrečnež ni mogel ganiti, ne klicati na pomoč in ga je voda zadušila. Imel je tudi prebito glavo. Pokojnik je bil občinski odbornik in vrl slovenski mož. Zapušča vdovo in štiri otroke.

Opozarjamo naše somišljenike, da vse tiste naše somišljenike volilce v trgovsko in obrtno zbornico, ki še niso dobili glasovnic in legitimacij, spravimo na doične pošte, da vzamejo glasovnice in legitimacije takoj v rekomandiranih pismih na tajništvo Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljano, Miklošičeva cesta 6.

Konja sta se splašila hlapcu Mengeške pivovarne dne 1. t. m. v klancu pod mestom v Kranju. En konj, vreden 300 K, se je ubil, hlapcu se ni nič zgodilo.

Vlak skočil s tira. Med postajami Trbovlje-Zagorje se je utrgala nad železniškim tirom ogromna skala in se zvalila na tir. Ker vlakovodja ni skale precej zagledal, je skočila lokomotiva in par železniških vozov s tira. Od potovalcev k sreči ni bil nobeden ranjen.

V Ameriki umrli Slovenci. V Kansas City, Kans., je umrl Slovenec Jakob Cvitkovič. Rojen je bil v Tribučah, fara Adlešiči, okraj Črnomelj. — V Pueblo, Colo., je umrl Slovenec Fr. Kovačič. — V Sygan, Pa., je umrl Urban Debeljak, rojen v Hotavljah nad Škofjo Loko. V Ameriki je bil 21 let. — V Alix Ark., je umrl Andrej Keren. Star je bil 29 let in doma iz fare Goriče pri Kranju. — Na progji Lake Shore je ubilo Marka Bastašiča, Natančnejšega o njem ni znanega, kot da je bil star 35 let. — V Clevelandu je umrl rodbini Vrančič sin Josip, v Collinwoodu pa rodbini Jevnikar hčerka Frančiška. — V Bur-

dine, Pa., je umrl Josip Brudar, rodom iz vasi Malo Mraševo pri Sv. Križu na Dolenjskem. Zrušila ga je neka skala, ki jo je izpodkopaval. — V Mollenauer, Pa., je umrl Franc Vegant. Doma je bil iz Št. Jurija pri Litiji. Star je bil krog 30 let.

Slovenska poroka v Ameriki. V Holsople, Pa., sta se poročila Josip Iliršič iz Cerknice in Marija Kovačič doma iz Radle vasi.

Lipovec pri Ribnici. Tu se je poleglo izvanredno težko tele, ki je na dan poroda tehtalo 64 kilogramov. Redek slučaj.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske bo v ponedeljek, dne 26. februarja 1912 ob devetih dopoldne v dvorani hotela »Union« (vhod skozi Frančiškansko ulico) v Ljubljani. — Spored: 1. Predsednik prične zborovanje. 2. Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1911. 3. Predložitev družbenih računov za leto 1910. in 1911. in proračunov za leto 1912. in 1913. 4. Volitev novih udov glavnega odbora na mesto po § 18. družbenih pravil izstopivših, ki jim je pošla doba, a morejo zopet biti voljeni. Ta nova volitev se ima vršiti vsled prošle poslovne dobe za družbenega predsednika gospoda Frančiška Povšeta, komercialnega svetnika, državnega in deželnega poslanca, grajščaka itd. v Ljubljani; za podpredsednika gospoda Ivana Kneza, predsednika trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, in za odbornike gospode: Leopolda barona Liechtenberga, namestnika deželnega glavarja, grajščaka itd. v Jablah; Alojzija Paulina, c. kr. veterinarskega nadzornika v Ljubljani ter Frančiška Pavlina, c. kr. višjega stavbnega svetnika v Ljubljani. 5. Predlogi glavnega odbora: a) glede potrditev novoustanovljenih družbenih podružnic in b) glede izpremembe družbenih pravil na podlagi sklepa v družbenem občenem zboru dne 14. novembra 1910.

Pozori! Dotična oseba, ki je izgubila o Božičnih praznikih »šal« ali ogrinjalo v Nunski cerkvi (in že enkrat prišla vprašat) naj se oglasi pri cerkveniku tam.

Redek slučaj. V Logatcu domo praznovali v eni hiši hkrati tri poroke. Zlato, srebrno in zeleno. Stari oče in mati obhajata zlato, hči srebrno, sin pa navadno, zeleno. Deč in babica sta stara okrog 80 let. Oče je bil krojač in cerkovnik dolgo vrsto let, na starost pa se je umaknil svojemu sinu, ki je tudi krojač. Otrok je še živih deset. V Logatcu sta dve hčeri in en sin, en sin je v Mokronogu, eden v Trstu pri financi, eden in sicer najmlajši pa je mornar, podčastnik — ta se sedaj poroči. Ena hčer je v Vipavi, ena v Št. Petru, dve sta pa v Ameriki. Široko po svetu govore o starem mežnarju in o njegovi mnogobrojni zlahti, ki šteje s sinovi in njihovimi ženami, hčerami in možmi, vauki in z njihovimi družinami do 70 članov. Poroka bo v ponedeljek, dne 12. svečana t. l. Svatov bo do 30. Prijetno je slišati, da so svatje z

malo izjemo vsi z dušo in telesom pristaši S. L. S. in naročniki »Domoljuba«. — Bog živi vse poročence! — Vnuč.

Najbolj zdrava
kavina pijaca
je že 20 let
Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava.

Resničen
nadomestek kave!

Kathreinerjevo
prinese pravo v hišo.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4½% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Klerikalna strahovlada v Kamniku. (»Slov. Narod« z dne 13. januarja 1912.) Kaj takega pa še ni videl in slišal svet! Komaj se je občinski odbor konstituiral in prevzel občinske zadeve v svojo roko, že vidi dopisnik »Slov. Nar.« v navedeni sobotni številki klerikalno strahovlado v Kamniku. Kaj se je vendar zgodilo? Občinski odbor, ki je v rokah S. L. S., je g. odborniku Weibelnu odpustil od mitniške najemnine 100 K, ker je imel od oblastveno prepovedanih sejmov izdatno škodo.

Liberalcem ni prav, ker so to storili odborniki S. L. S. Lansko leto je pa bilo vse v redu, ko so liberalni občinski odborniki spoznali, da zasluži omenjeni gospod zdaten popust pri najemnini in so mu iz ravno istega vzroka darovali več, kakor pa letos njegovi lastni somišljeniki. Neki rek pravi: »Ako dva isto storita, ni isto.« Ali ni res, gg. liberalci? Kar vi storite, je vse dobro, kar mi storimo, je po vašem mišljenju vse za nič. Pa nikar ne mislite, da nas bo to vaše mišljenje zadrževalo pri našem delu. Kar bomo spoznali, da je v blagor mesta in okolice, bomo storili in dosledno izvršili, pa naj se »Slovenski Narod« in njegov dopisnik na glavo postavita! Največjo hudobijo je občinski odbor storil s tem, ker hoče skrbeti, da bodo gostilničarji natančno držali policijsko uro. Gospodom dopisnikom »Slov. Naroda« to ni prav. Kako naj bi jim bilo všeč, kako naj bi jim bilo ljubo in drago tako predrzno postopanje občinskega odbora, ker tako radi posedajo po gostilnah čez policijsko uro in zjutraj na vse zgodaj merijo, kako široke so ulice kamniškega mesta. Kdo bo pa potem plačeval te kamniške inženirje? Mi davkoplačevalci že ne! Zato prosimo sl. občinski odbor, naj vzame to notico na znanje in naj dovoli liberalnim inženirjem, da bodo tudi v bodoče opravljali brezplačno vsi tako težavni posel. — Brez vse vrednosti pa le ni dopis »Slov. Naroda« z dne 13. m. m. Med drugim tudi pravi: »Občinski proračun izkazuje velikanski deficit.« — Hvala ti, »Sl. Narod«, da si to ti povedal, se vsaj nam ne bo treba zagovarjati, ko nas bodo kamniški liberalci napadali, da ne znamo gospodariti. Prejeli smo v oskrb prazne blagajne po zaslugi padlih liberalnih občinskih odbornikov in vzor-gospodarjev. Pa dobro bi bilo, ako bi bile samo blagajne prazne, ampak občinski proračun izkazuje velikanski deficit, to se po domače pravi: kup dolga. — Iz te prazne blagajne naj se denar razsiplje, iz te prazne blagajne naj si g. dekan napolni svojo nikdar polno bisago! Take logike je zmožen samo modrijan, kateremu napolnjujejo glavo duhovi vinskega boga Baha. Res, žalostni časi so minuli za prej tako ubogi Kamnik. »Kje ste vi, ponosni in zavedni liberalni meščani? Iz vaših obličij je izginila zadovoljnost in ponos. Mračnih obrazov hodite po mestnih ulicah.« tako zdihuje »Slov. Narod«. Še nekaj tako duhovitih dopisov v »Slov. Narod«, pa bodo v resnici začeli veličastni vrhovi Kamniških planin zmajevati svoje bele glave in pomilovalno bodo gledali na vrste liberalnih junakov, ki hranijo v sebi take »duševne velikane«. Da vlada v liberalnih krogih nezaupnost in hinavščina, da govore drugače kakor mislijo, da se iz njih vrst ne slišijo samo kletvice, temveč prav grde kletvine, da kamniški liberalci še nikoli niso bili prav svobodni — ker jih vodi, če ni drugače, tudi kak zakotni pisar — da niso prav nič samozavestni, to je vsem

dobro znano, da bi dopisniku ne bilo treba še posebej pripovedovati. Pa še nekaj ne smemo pozabiti. Vse, karkoli se v Kamniku zgodi, vsega je kriv naš ljubljani g. dekan. Ako koga ubijejo, kriv je g. dekan. Ako liberalci sovražijo svoje prijatelje in sorodnike, kriv je g. dekan. Ako liberalci vsled svoje velike mlačnosti ali pa vsled popolnega brezverstva ne hodijo v cerkev, kriv je g. dekan. Ako liberalna žena ozmerja svojega liberalnega moža, kriv je g. dekan. Ako so od liberalcev izpraznjene občinske blagajne prazne, kriv je g. dekan. Ako se iz praznih blagaju razsipa denar, kriv je g. dekan. Nazadnje bomo še tako daleč prišli, da bo gosp. dekan kriv, ako bo kak kamniški liberalec kihnil. G. dekan, vemo, da ste že napadov vajeni, povemo vam pa, da ste nam toliko bolj dragi in ljubi, kolikor bolj vas liberalci napadajo.

g Iz selške doline. Ko je bil pred par tedni obsojen selški gosp. kaplan v globo nekaterih kron zato, ker je nekemu vse časti vrednemu liberalcu rekel nekaj zoper čast in je nato obsojen g. kaplan rekel tožitelju: »No, zdaj pa le glejte, da boste vse to lepo opisali v »Slov. Domu«, je eden izmed navzočih v sodni dvorani rekel: »Saj ima pravico!« Tako! Kaj vse počenja »Slov. Dom«, koliko blata je že namerjal na razne mu neljube osebe. Koliko laži, koliko grdih obrekovanj! Sedaj šele vemo, zakaj to dela — zato, ker ima pravico. »Slov. Dom« ima pravico, mi »klerikalci« pa pravice šele iščemo, ko jo najdemo, bomo sporočili, upamo, da se par tednov pred sodnim dnem to že zgodi. — »Slov. Dom« lažnji vo kvasi o nekem parčku v Dražgošah in laže, da mi pravimo, da to, če bi bilo resnično, ni greh, samo če se »klerikalno« voli. Na to pravimo samo to: »Prav lepo tiho, pa roke na klop, če ne bomo nič povedali o nekem drugem parčku iz naprednega tabora v Dražgošah in poročali bomo resnico, ki bo nekega liberalnega generala zelo zelo zapekla in mu podžgala suknjo, da si bo zaželel daleč stran v deveto deželo, kjer ga nihče ne pozna, ako ima le še količkaj časti v sebi. Torej, napredna metla, najprej pred svoj prag! — Dne 22. jan. je umrl v Železnikih lesni in vinski trgovec g. Janez Demšar. Bil je pristaš narodno-napredne stranke in starosta železniških »Sokolov«, vendar je bil človek, s katerim se je dalo govoriti. Bil je dobrega srca, rad je pomagal, kjer je mogel. Bil je do sto otrokom krstni in birmski boter. Pogreb je imel jako lep. Spremili so ga »Sokolci« iz Železnikov, Kranja in Škofje Loke k zadnjemu počitku. Došla je tudi godba gasilnega društva iz Loke, nosili so krsto člani gasilnega društva. Pevci so zapeli: »Blagor mu« in »Nad zvezdami«. — Bilo je vse lepo in dostojno, samo eno nam ni bilo všeč. Otroci so jokali in sorodniki, železniški »Sokolci« pa so se smejali, ko so na komando: »V štirf stop!« vse zmedli in jih je bilo šest v eni vrsti, v eni pa dva. Tudi to nas je neprijetno dirnilo, da je godba po vo-

grebu zaigrala veselo koračnico: »Oj Hanovci!« Ali res ne znajo drugega? Vse meje pa presega to, da se je ta večer po pogrebu čula iz Thalerjevega salona pesem: »Al me boš kaj rada imela?« Naprednjak je pač naprednjak in kakšnega blagega čuta nezmožen, to stoji. In da bi bil ranjki Janez vstal iz groba, bil bi vso to družbo jezen pognal — spat. — Kako se glasi § 3. o volilni svobodi? »Kdor volilnemu upravičencu ponudi, dá, ali obljubi kako premoženjsko korist, da bi s tem podkupil volivnega upravičenca, da ne bi volil ali volil v gotovem zmislu, se stori krivega prestopka, ki se kaznuje z zaporom od enega do šest mesecev. Istega prestopka je kriv tudi tisti, ki se dá podkupiti.« Torej kdor obeta, če bo volil ta in ta z napredno stranko, da bo dajal vsak dan juho in dal povrhu še »en finjar trinkelda«, pride pod ta paragraf. Pod § pa pride tudi tisti, ki juho in »trinkeld« vzame. Ali ste slišali? Torej, varujte se

g Domžale. Kat. izobraževalno in podporno društvo v Domžalah je v letu 1911. štelo 110 moških in 217 ženskih, skupno 327 udov. Od teh je bilo: 78 mož, 32 fantov, 94 žena in 123 deklet. Društveni strokovni odsek slamnikarskega delavstva v Domžalah je štelo 35 moških in 92 ženskih, skupno 127 udov. Freznostni odsek je štelo 176 članov, med temi 8 popolnih abstinentov. Telovadni odsek Orel je štelo 37 rednih in 8 podpornih članov. Podpore se je razdelilo med 70 bolnih udov 1315 kron. In vendar je bilo koncem leta čistega blagajniškega preostanka do 700 K, ki so naložene v tukajšnji hranilnici. Za »Društveni Dom« so se v pretek. letu plačale vse obresti in še precejšnja vsota na kapital. Ker je v društvu ustanovljena »samopomoč«, so udje ob smrti 3 udov dali po 30 vin. in se je svojem ranjkih udov zamoglo vselej nad 60 K izročiti, pač lepa pomoč! V čebelico moškega in ženskega odseka se je tekom leta vložilo 5586 K 10 v, vzdignilo pa 591 K. Pribranjena vsota 4995 K 40 vin. se je 31. decembra 1911 vzdignila in porazdelila s pripadnimi obrestmi v tukajšnji hranilnici na 113 hranilnih knjižic posameznih vlagateljev in vlagateljic. Iz društvene knjižnice, ki šteje sedaj 446 knjig, se je prebralo 1307 knjig. Moški so jih prebrali 365, ženske pa 912. Telovadba je bila 88krat; udeležilo se je 1371 telovadcev, povprečno torej po 16 članov vselej. Društvo je imelo naročenih 6 »Slovencev«, 40 »Mladosti« in 20 »Naše Močie«. Veselic je priredilo društvo 9, predavanj 7. Pomen in korist društva sta iz teh številk pač jasno razvidna!

g Iz Motnika. Trško načelstvo naznaja, da bo dne 12. februarja semenj za živino, h kateremu vabi v obilnem številu. — Zimski mraz je življenje zunaj zatrl, naše društveno življenje pa le še spodbudil. O Božiču so se naši fantje postavili z igro »Mojstra Križnika božični večer«. Imeli smo dva predavanja o stari zgodovini trga in župnije; seveda smo v velikem številu in z največjim zanimanjem poslu-

šali domače zgodbe. — Beremo pa tako, da je veselje: Vsako nedeljo vzamemo v knjižnici od 40 do 50 knjig, trije izvodi sobotnega »Slovenca« romajo kar od hiše do hiše, svojega starega znanca »Domoljuba« pa dobivamo v kakih 40 izvodih. Izobraževalno društvo šteje že čez 120 udov. Naša hranilnica ima v tretjem letu prometa krog 200.000 kron. Občni zbor za hranilnico bo 25. februarja.

g Selca. Zoper nad vse sijajen izid občinskih volitev S. L. S. v Selcih so liberalci vložili pritožbo. Deželna vlada je pa to pritožbo ovrгла. Čuditi se le moramo potrpežljivosti, s katero vlada tako resno odgovarja otroško naivnim liberalnim pritožbam.

g Dolsko. Na razne načine skušajo pri nas liberalci lajšati bolečine svojega poraza pri občinskih volitvah. No, tepeni so bili res, kakor se spodobi takim ljudem; zato nekateri tolažijo svojo jezo po šnopsarijah, drugi kolnejo, neka sorta teh ljudi »čuka« ponoči in podnevu, višje njih glave pa pošiljajo svoje odpadke v »svinjski dom«, ker se tam čutijo najbolj domače. Neki stari lisjak pa hladi svoje srčne rane s tem, da rabi in toži na vse plati svoje dolžnike, če niso bili z njim, bolj neusmiljeno, kakor kak turški paša. Kratkokrila »amazonka«, o kateri govore hudomušneži, da je šla na voliše žena iskat, se pa vlačila, da bodo volitve ovržene in bo še enkrat poskusila svojo srečo. Da bi le prej predpust ne minul! Kako že pravi ona narodna: »Včasih je lušno b'lo, zdaj pa ni več tako«. Počasi se bote že privadili, ne gre drugače. — Umril je pri nas v torek, dne 23. m. m. ob 1. uri ponoči občespoštovani fant Janez Vode, 28 let star. Bil je zvest pristaš Slov. Ljudske Stranke. Bodi mu lahka zemlja! Pogreb so mu tovariši Orli oskrbeli kar najslovesnejše.

g Iz Loma. Petdesetletnico svoje poroke sta obhajala dne 1. februarja zakonska Janez in Marija Meglič iz Loma h. št. 33, po domače pri Zrimšnekovih. Vsled boleznih žene Marije se je opravila vsa slovesnost v domači hiši, kjer se je zbralo petero sinov in tri hčere. Dosegla sta častitljiva zakonska lepo starost, mož 83, žena pa 79 let. To je znamenje, da je pri nas zdrav kraj. V kratkem dobimo še vodovod, da bomo pili bistro studenčnico in ne več potoka, ki teče skozi našo dolino. Potem upamo, da se bo še v marsikateri hiši vršila zlata poroka.

g Iz Cerklj na Gorenjskem. V nedeljo, dne 11. februarja bo popoldne ob 3. uri pri Petrovcu občni zbor Kmečke mlekarnice. Udeležite se mnogoštevilno. — Liberalci so vložili rekurz zoper občinske volitve — pa so seveda hudo pogoreli — zamudili so rok za vlaganje in tudi niso vložili po županstvu, kakor je postavno. Čudno, da so taki učenjaki med njimi, pa še tega niso vedeli — še pšaški dohtar ni tega pogruntal; zdaj pa pravijo, da se bodo na cesarja pritožili. V Cerkljah imamo 2 vrla trgovca — Lojzeta Repnik in Janeza Eržena — oba odločna pristaša

S. L. S., imata prav dobro blago in sta z malim dobičkom zadovoljna. Zato ju prav toplo priporočamo.

g Iz Begunj. Drugod ženitvujejo vedno bolj skromno, pri nas pa vedno bolj razkošno. Vsaj priprave za eno letošnjih ženitnin so bile tolike, da je še gg. orožnike domače postaje jelo skrbeti, če bodo mogli sami skrbeti za red ter so po posvetovanju z okrajnim glavarstvom preskrbeli pomoč od nekaterih sosednjih postaj. Sicer se je hrupna svatba vršila v treh domovanih (v Poljičah), vendar je ostala orožniška pomoč nepotrebna. Lažje bi bil pomagal radoslijški gospod lekarnar, ki zna mačke preganjati — in teh je bilo tisto jutro po ženitnini kar na stovce po naši občini.

g Cerklje pri Kranju. V »Slovenskem Domu« je rekel dopisnik, da so v Cerkljah pri občinskih volitvah prvi nastopili liberalci. Dragim bralcem »Domoljuba« pa povemo, da so že propadle sledeče liberalne zadruge: 1. Kmečka mlekarna. 2. Pašniška zadruga. 3. Čitalnica. 4. Strojna zadruga in 5. Bode letos, kakor liberalci sami pravijo, jenzjala poslovači Kmečka hranilnica pri Matevžu. Ako bo kaj zgube ali ne, bodo udeleženci sami videli. To je torej sad njihovega delovanja. — Jako krepko in varno pa deluje naša hranilnica. Imela je v preteklem letu okoli 1.200.000 kron prometa, torej za 150.000 kron več kakor lansko leto. Načelnstvo deluje popolnoma brezplačno in z največjo natančnostjo.

g Iz Zg. Tuhinja. Kakor po vseh občinah, imeli smo tudi pri nas občinske volitve, katere so izpadle popolnoma v zmislu S. L. S. No, naša občina je bila itak od početka te stranke njenega mišljenja. Pripominjati se mora, da tudi pri nas razburja liberalni duh nekatere ljudi — seveda preslepljene, vendar upamo, da tudi te sreča pamet, kar jim od srca želimo! — Sejmov že nismo imeli eno leto, ker je bila kuga v našem okraju. No, sedaj je, hvála Bogu, ponehala, zato se bode vršil prvi sejem dne 20. februarja t. l. v Zg. Tuhinju, na katerega se prav toplo vabijo ne le posestniki in kramarji, temveč tudi kupci! Le pridite v obilnem številu, boste videli, da imamo Tuhinjeci lepo živino. Kramarji pa itak vedo, da jim da vsakokratni sejem precej skučka! Na svidenje torej 20. februarja 1912 na sejnišču v Zg. Tuhinju.

g Gorje. C. g. Jožef Zalokar, župnik v Ameriki, je umrl 18. januarja. Ranjki je bil doma v Podholmu. Zelo je ljubil svoj rojstni kraj, želel je preživeti stara leta v rojstni hiši. Bilo mu ni dano, umreti je moral v 56. letu v tujini. Bil je blag značaj, velik dobrotnik gorske fare. Bog mu bodi plačnik za vse dobrote! — Požarna bramba je imela svojo običajno tombolo pri Črnetu v Spodnjih Gorjah dne 4. februarja. Čisti dobiček je namenjen za napravo gasilnega orodja. — Slab zaslužek imajo letos vozniki lesa iz gozdov verskega zaklada, ker je zima neugodna. Pomanjkanje denarja je radi tega zelo

občutno. — »Domoljuba« prihaja v skupnem zavrtku 160, torej več kot lansko leto. — V gorjanski fari je bilo leta 1911 rojenih 71, umrlo jih je 42, poročenih pa 12 parov. — Občni zbor hranilnice in posojilnice bo 11. t. m., v nedeljo, ob treh popoldne. — Postajališče Vintgar - Podholm bo v mesecu maju gotovo že otvoreno. Podholmci pod nadzorstvom župana g. Jana kaj pridno delajo. Suha zima je bila kakor naša za tako delo.

Dolenjske novice

d **Loški potok.** Vincencijeva družba je za našo šolarsko mladino napravila nekaj prav koristnega. Pri nas so nekatere vasi precej oddaljene od šole, tako da otroci opoldne ne morejo domov radi popoldanskega pouka. Taki šolarji ne dobe razun kruha od zjutraj pa do pozne popoldanske ure nič jedi, zlasti nič gorkega. Reže pa še bolj zebe in nič kaj ni prijeten za mlade želodčke tak neprostopoljen post. Zato je imenovano društvo napravilo nekako šolarsko kuhinjo. V sobi Vincencijeve družbe se je napravil štedilnik in kar se treba za kuhinjsko obrt. Tu dobivajo proti malemu plačilu šolarčki malo kosilo. Seveda ne posebno zbrane prihrate, marveč domača jedila. Za posamno osebo znaša dnevna ceha 6 do 8 vinarjev. Revni dobivajo brezplačno. Sedaj ima novi hotel 39 stalnih gostov, ki se kaj zadovoljujejo s kuharico in gorko »kuhinjo«. Zlasti v zimskem času je za našo dečo to kaj dobro in koristno, skušalo se pa bo s kuhinjo ustrezati našim malčkom tudi v ostalem času, skozi celo šolsko leto.

d **Šmartno pri Litiji.** Kakor je obvestilo poštno ravnateljstvo v Trstu tukajšnje županstvo, dobimo kmalu brzozjavno in telefonično postajo. Posamezne stranke so zložile tolik znesek, da občini ne bo treba dajati nikakega prispevka. — V Javorjeh so priredili v obojstranem društvu dne 4. februarja prvo predpustno zabavo z malo šaloigro: »Rudeči nosovci«. Zabava je dobro izpadla.

d **Litija.** Umrla je v Ljubljani dne 26. januarja bivša tukajšnja poštna oficijantinja gđc. Frančiška Oražem. Bila je delavna članica naših društev, zlasti Marijina družba in Izobraževalno društvo sta izgubila v njej močno delavno silo. Posebno veliko je storila za olepšanje šmartinske in litijske cerkve. Zagotovila si je našo trajno hvaležnost. Bog ji bodi plačnik!

d **Šmartno.** Hranilnica in posojilnica je imela v preteklem letu prometa precej nad pol milijona. Ljudstvo se je trdno oprijelo te v resnici kmečke posojilnice, ker ve, da je v vestnih rokah in da točno vstreza željam vlagateljev in dolžnikov. Zlasti lepa lastna hiša poleg Društvenega doma je dokaz nje-
12:

nega napredka. — Lepo je razsvitljen trg pred cerkvijo, odkar je vpeljal tukajšnji hišni posestnik in občinski odbornik Ernest Držar acetilensko razsvetljavo v svojo hišo. Lepa obločnica daje lepo in močno luč, ki pride prav ljudem, zlasti ob nedeljah, ko prihajajo zjutraj v temi k sv. maši. Tako počasi napredujemo tudi glede luči; na predek bo pa še večji, če vpelje, kakor se govori, tukajšnji tovarnar gospod Knaflič električno razsvetljavo.

d **Vače.** Vse drugo na svetu liberalce lažje prenese nego mir. Zmerja in napada te na cesti, da bi mir pregnal. Naznanj te sodišču, merda celo po krivem prisceže ali uradno laže, da bi se boj pričel. S tinto si prste maže in obrekuje po časopisih, da bi kdo odgovarjal. Boja lačnim liberalnim poštenjakom bodi enkrat za vselej povedano, da bi nas moralo biti do dna duše sram, če bi jim odgovarjali. Kar naprej naj lažejo! Zivljenje gre svojo pot preko liberalnih listov, lažnjivi zapiski pa ostanejo na svojem mestu. Kdor je pameten, že davno ve, kako liberalce laže. Kdor je v resnici naš, se za liberalne laži ne zmeni. Kdor je pošten, se časnikarskega papirja ne boji, a ga tudi ne pogleda. Le pustimo času čas! Saj božji mlini ne zamrznejo, čeprav počasi meljejo, vendar fino smeljejo. — V našem izobraževalnem društvu je 14. januarja letošnjega leta predaval č. g. župnik Kalan o treznosti. Kdor ima glavo in srce na pravem mestu, mora biti nasprotnik pijančevanja. Mnogi so se že vpisali v družbo treznosti, marsikdo se še bo. Vsem, ki si za potrebo privoščijo kozarec vina, priporočamo Osoletovo in Mrvetovo gostilno, kjer imajo mir pred usiljivimi liberalci in njih sleparijo. Zeleli bi pa poleg pokalic še drugih brezalkoholnih pijač. — Kmetijski tečaj od 2. do 4. t. m. se je nepričakovano dobro obnesel. Povprečna udeležba je bila precej nad sto. Poslušalci so z živim zanimanjem sledili predavateljem. Niti snežni metež jih zadnji dan ni doma zadržal. Visokemu deželnemu odboru naša srčna zahvala za prekristno prireditve!

d **Studenec pri Krškem.** C. kr. dež. vlada je pritožbo liberalcev zoper našo občinsko volitev zavrnila. In tako je Grile z vsem svojim napenjanjem končno-veljavno propadel. Volitev župana se vrši prihodnji teden. Le eno upanje si liberalci še delajo, namreč, da spravijo župnika — proč. A tudi tukaj se jim bo godila kakor lisjaku, ki je s kobilo vred v Savo padel.

d **Litija.** Umrla sta v soboto ponoči gg. Ludvik Magolčič, c. kr. sodni oficial v pokoju in Franc Ravnikar, bivši občinski sluga in posestnik v Litiji. — Poroči se v ponedeljek hčerka g. Martina Bokala, posestnika in občinskega svetovalca, gđc. Angela Bokal z g. Jakobom Konjar iz Smlednika. Oba sta vrla člana naših organizacij. Ključemo: Bilo srečno! — V soboto popoldne nam je blisk in grom oznanjal novi sneg, dobili smo ga na večer precejšnjo porcijo. — Pred dnevi je pet prožnih de-

lavcev med postajama Savo in Zagorjem, napadlo nekega popotnika, ktere-ga so zvezali in oropali in zvezanega pustili na progi. Zagorski orožniki so roparje izsledili in pripeljali v zapor.

d **Škocjan pri Mokronogu.** Smešne občinske seje delajo naši smešni liberalci. Pri predzadnji — kakor tudi pri seji kmetijske podružnice — so se spravili nad »Domoljuba«. P. Durjava ga je držal v rokah in mahal okrog sebe. Seveda, tega »Domoljuba« ne sme povedati, da so naši liberalni občinski gospodarji za tisočpetstodevetin-sedemdeset kron novih davkov naložili. — Pri zadnji seji pa je hotel P. Durjava, da zavzame občinski odbor nadzorstvo nad kaplanijo. Kajti nikakor ne gre, da bi se g. kaplan po vsej kaplaniji šopiril. K sreči se je posrečilo Benedičiču zamešati Petrove kozle. Sam pa je še bolj, ne samo neumne, ampak zlobne trdil o uničenih ustanovitvah listinah. Enkrat bo že mera polna!

d **Št. Rupert.** Vprašamo sedaj liberalce in lažnjivce, ki so lagali čez Orle, kdo se pobija, proklinja, ne dá ponoči miru? — Ubite šipe na hranilnici dosti glasno govorijo! Orli pa bodo dobili odškodnino, eden 25 K, eden pa 9 K, ker so bili napadeni od tistih, ki bi bili radi nedolžni — a sta dobila eden (Čeh) 14 dni, drugi pa 7 dni! Zakaj se ne primejo pa tisti, ki so jih najeli za tepež?! Zakaj ne tisti, ki so plačevali s cigarami ta pobožj!

d **Št. Rupert.** Natančni računi strašno skrbje naše šentrupertske liberalce za mlakarno, — ne vemo pa, ali hočejo biti tako dobri, da hočejo tistih par tisoč kron dolga plačati, ali ka-li! Menda ne, ker samim manjka, da še pogrebov ne morejo plačati! Da pa ustrezemo želji, pa povemo natančne številke. Denarja so dobili za mleko ljudje natančno 49.203 K 10 vin., posneto mleko po 2 vinarja pa znaša 6905 K 14 v., torej skupno 56.108 K 24 vin. Koliko pa so ljudje dobili za delo, je pa tudi velika vsota, precej čez 10.000 K. To je denar, ljubi liberalci! Kje pa imate vi kaj? Za živinorejo se je v zadnjih mesecih več storilo kot prej cel čas! Samo za teleta se je dalo 500 K. Imamo pa še precej — za poštene kmete; za zabavljače in figa-može pa nič!

d **Ambrus.** Tam na Krki živi v svoji raztrgani bajti velik liberalen prerok in pastor, ki piše svojim vernikom od časa do časa pastirske liste. Kaj čuda torej, da so šli k njemu na božjo pot trije možje iz našega kraja in ga prosili, da jim pride delat rekurz zoper občinske volitve. Prišel je res in jo nagio odkuril, boječ se za svojo liberalno kožo. Uspeh te božje poti je to, da je moral liberalni Godček odložiti županstvo in se je izvolil za župana naš pristaš, ki bo vodil novo volitev radi nezmožnosti svojega prednika. Lepa hvala torej liberalnemu pastorju in njegovim romarjem!

d **Iz št. Janža.** Pri nas so liberalci začeli izvrševati politični bojkot. Majcelnova mati so odpovedali stanovanje poštarju samo zato, ker tudi naši ljudje, n. pr. župnik, prineso kako pismo na pošto in izpregovore nekaj besedi z g. poštarjem. Ali je to lepo, ali grdo, o tem ne pišemo, ker to vsak pameten človek vé. Pač pa pribijemo to-le: Ljudstvo ni tako neumno, kakor si par moškočezev predstavlja. In ljudstvo bo

že poskrbelo, da tudi tako ravnanje prejme primerno plačilo!

d Sv. Križ pri Kostanjevici. Dne 22. januarja sta prejela zakrament sv. zakona Janez Pangerčič in Marija Baznik, oba uda Marijine družbe. Poročil ju je č. g. Janko Baznik, kaplan iz Hoč na Štajerskem, nevestin brat. Na gostiji se je nabralo za telovadni odsek Orel v Hočah 5 K 76 v. Bog Vam povrni stoterno! — Vlč. g. Kozma Pavlič, mnogozaslužni župnik v Sv. Križu pri Kostanjevici, je tudi podaril telovadnemu odseku Orel v Hočah velikodušni dar 10 K, za kar mu izreka odsek najpriščnejšo zahvalo. Bog Vam plačaj! — Janko Baznik, tč. predsednik.

d Iz Šmarjete. V šmarješki občini imamo že nekaj let jako visoko občinsko naklado, za tekoče leto celo 84%. To je nekaterim liberalcem mastna kost, katero slastno glodajo ob vsaki priliki, češ: »Ker župnik cerkev zida, zato imate tako visoko davčno naklado«. Ker spada tudi nekaj škocijanskih faranov v šmarješko občino in se je tudi pred cerkvijo v Škocijanu razglasilo, kako visoko davčno naklado ima šmarješka občina za to leto, je takoj neki liberallec dal duška svoji jezi in zaupil: »Šmarješki župnik zida veliko cerkev!« Če bi bilo liberalcem kaj na resnici, bi se lahko na lastne oči prepričali, za katere potrebsčine se občinska naklada pobira. Videli bi, da mora šmarješka občina samo za novi šoli v Šmarjeti in Klenoviku vsako leto 7500 kron prispevati, lahko bi pa tudi videli, da se za cerkev v Šmarjeti še ni nikdar vinar stavil v proračun. Kar se zida in dela pri cerkvi, se dela s prostovoljnimi darovi, pri davkih pa ni še noben občan za cerkev v Šmarjeti ficka plačal in ga ne bo treba. To je resnica. Ali liberalcem ni za resnico, ampak za hujskanje proti duhovščini in cerkvi, zato jim ni nobena laž preostudna. Liberalci! Kdor dokaže, da se je kdaj kaj pri davkih pobiralo za cerkev v Šmarjeti, dobi pri meni 1000 kron, kdor pa to trdi, ne da bi mogel dokazati, je lažnik, ki kaže le, da mu je cerkev trn v peti. Ni čuda! saj so že večkrat povedali, da bi radi iz cerkve magazine naredili; a ker se še nove cerkve zidajo in celo s prostovoljnimi darovi, menda uvidevajo, da se jim njih želje še ne bodo tako hitro izpolnile — od tod ta jeza. Mi pa smo vedeli, da je ljudstvo po večini še dobro in verno, ki se s studom od lažnjivega liberalizma proč obrača. V zaupanju na to ljudstvo, vneto za čast božjo, smo se lotili dela, da bi razširili farno cerkev. Kdor je bil kdaj v Šmarjeti pri službi božji, ta vé, kako potrebno je to bilo. Površina stare cerkve je obsegala 122 m², torej komaj za 400 ljudi prostora, dasi je samo šolskih otrok v fari nad 400. Prezbiterij z velikim oltarjem je bil pod zvonikom le 4 m širok. Lahko si mislite, kakšna gnječa da je bila v cerkvi in koliko jih je moralo zunaj biti. Poleg tega pa še zvonik razpokan, da se nam je pre-povedalo z velikim zvonom zvoniti. Kaj smo hoteli? Ubogim faranom, ki že komaj davek za novi šoli zmagujejo, še novih davčnih bremen nakladati nismo mogli. Zato smo začeli z nabiranjem prostovoljnih darov; in hvala Bogu! darovali so ne le farani nepričakovano veliko, darovi prihajali

jali so tudi od drugod in razširili smo cerkev vsaj za silo in pozidali novi zvonik. Zato izrekam tukaj vsem, ki so kaj darovali za cerkev, srčno zahvalo in prosim Boga, naj nam nakloni še novih dobrotnikov, da bomo mogli delo dovršiti in preskrbeti cerkvi še tlak in notranjo opravo. Da bi ljubi Bog povrnil dobrotnikom z duhovnimi in telesnimi dobrotami, za to molimo zanje vsako nedeljo, vsak prvi petek v mesecu pa se opravlja za dobrotnike sveta maša z blagoslovom, in te maše ne bodo prenehale. Imena teh, ki so ali še bodo darovali za cerkev vsaj 10 kron, se bodo vpisala v posebno knjigo in za vse te v knjigo vpisane se bo naredila ustanova za večne maše. Vedno se bo molilo in maševalo za dobrotnike cerkve, ki so pomagali jo zidati. Bog plačaj stotero! — Andrej Zaman, župnik v Šmarjeti na Dolenjskem.

d S Krke. Naše gasilno društvo se kaj dobro izobrazuje. Skoraj celo preteklo leto ni imelo nobene vaje z orodjem. Ako bi bil nastal kakšen požar, bi zopet ne znal nobeden brizgalne pripraviti, da bi se moglo gasiti, kakor se je to zgodilo pred nekaj leti, ko je bil požar na Gmajni. Pa saj to ni čudno. Jožek, ki je načelnik gasilnega društva ima vedno veliko posla. Prej je bila agitacija za občinske volitve, zdaj ima zopet agitacijo za obrtno zbornico itd. Ampak možje in sploh volilci, ako pride Jožek k vam agitirat za obrtno zbornico, nikar ne verjemite njegovim besedam!

d Sela pri Šumbregu. Dne 30. jan. je po kratki, a mučni boleznii preminula soproga posestnika in cerkvenika pri podružnici v Arčevci Magdalena Trlep. Pokojna Lena, po domače Miklavževka, je bila vseskozi blaga duša, zares pravi zgled krščanske in spoštovanja vredne gospodinje. Veliko se je trudila z zidanjem nove hiše, a nemila smrt ji je prekrizala račun v starosti okoli 35 let. Zapušča moža in dve nedorasli hčerki. Njen pogreb je bil priča, kako je bila pokojnica priljubljena in spoštovana daleč naokoli. Zalujoči rodbini naše iskreno sožalje, pokojni Leni pa večni mir in pokoj. — Dolgo zaželjena želja, da bi bila Sela samostojna občina, se bode, kakor se poroča, v kratkem izpolnila. Za vsako malenkost hoditi dve uri daleč v Dobrniče, to ni karsibodi in podobčina Sela, ki šteje blizu 6000 duš, se pač spodobi, da ima svojega gospodarja.

d V Šmartnem pri Litiji priredi v dnevih 11., 12. in 13. februarja t. l. deželni odbor kmetijski poučni tečaj s sledečim sporedom: 1. V nedeljo, dne 11. febr. ob pol 3. uri predava deželni sadjarski učitelj g. Martin Humek o sadjarstvu. 2. V ponedeljek, dne 12. febr. predava zjutraj ob pol 9. uri g. c. kr. okrajni živinozdravnik Hugon Turk o živinskih boleznih. Predavanje je namenjeno le odraslim osebam. Ob 2. uri popoldne predava zdravnik g. dr. Fran Dolšak o zdravstvu v kmečki hiši. 3. V torek, dne 13. febr. zjutraj ob pol 9. uri predava g. deželni nadzornik Rado Legvart o govedoreji. Ob tei

priliki se ustanovi za Šmartno in okolico živinorejska zadruga. Ob 2. uri popoldne predava g. ravnatelj cesarski svetnik Gustav Pirc o prašičereji. Ob 7. uri zvečer predava g. deželni združni komisar Lovro Pogačnik o ustavi naše države in dežele. Gospodarji in gospodinje, udeležite se tečaja v obilnem številu. Pošljite na tečaj odrastle sinove in hčere! Predavanja so nalašč tako razvrščena, da morejo popoldne k dvem važnim predavanjem priti tudi gospodinje. Ves tečaj se vrši v »Društvenem Domu«.

Opomba. Na plakatih deželnega odbora, ki so nabiti na lišah, je dnevni red za ponedeljek in torek popoldne drugačen, kar pa je pomota. Red bo tak, kakoršen je tukaj naznanjen.

d Muljava. Na dopis v zadnjem »Domoljubu« izjavljam podpisani, da ni res, da bi jaz podpiral liberalno časopisje, ker nisem naročen na noben tak list; pač pa berem »Domoljuba« ter imam v hiši tudi »Slovenca«. Toliko v pojasnilo! — Tone Lampret.

d Iz Žužemberka. Prejšnji torek, dne 30. m. m. okoli poldne so na gričih nad našim trgom nenadoma začeli pokati topiči ter naznanjali naši širni občini veselo vest, da je zopet dobila svojega gospodarja. Ta dan se je vršila namreč volitev župana in občinskih svetovalcev. Za župana je zopet izvoljen naš vrli deželni poslanec Ivan Vehovec, za njegovega namestnika pa Josip Stupica iz Žužemberka. Svetovalcem so izbrani vsi isti možje, kakor pretečeno dobo, le namesto g. Zavodnika, ki se vsled bolehnosti ni pustil voliti v občinski odbor, je bil izvoljen Franc Rus iz Zafare. Vsa volitev se je vršila v naj-najlepši slogi ter soglasno. Kar se posebič župana tiče, sploh nihče ni na koga drugega mislil, kot na dosedanjega, ki že 17 let tako modro in nesebično vodi našo velikansko občino. Le on sam ni bil teh misli. Prav odločno se je bil zavzel, da več ne sprejme županstva. Razumljivo je, da se je v tolikih letih naveličal tega bremena, zlasti, ker si je sedaj, kot sila vesten in marljiv poslanec navalil še drugo večje nase. Toda živahnemu prigovarjanju g. okrajnega glavarja, ki je volitev vodil ter pritisku ožjih prijateljev se je slednjič vdal, ter izvolitev sprejel. Ves občinski odbor je v tem trenutku z živahnim ploskanjem ter navdušenimi »Živio«-klici pokazal, kako ga veseli, da bo zopet imel za glavo moža, ki je tako vsestransko na svojem mestu. Svojemu veselju nad srečnim izidom volitev so dali občinski možje duška tudi pri vselem popoldanskem sestanku, ki se je priredil v čast novoizvoljenemu županu v njegovi prostorni dvorani. Ker so bili ravno vsi župani našega okraja zbrani na uradnem dnevu v Žužemberku, so se tudi ti udeležili tega sestanka, ki se je razvnel v prav pristrčno in prijateljsko zabavo. Med gromenjem topičev in neumornim sviranjem tamburašev našega izobraževalnega društva, se je vršila napačnica za napačnico. Prvo je govoril g. okrajni glavar, ki je

tudi popoldanski sestanek počastil s svojo navzočnostjo ter se s pomenljivimi besedami obrnil na navzoče župane in odbornike, slavil zasluge g. Vehovca, ter mu slednjič prisrčno čestital h izkazanemu zaupanju. G. župan se je v izbranih besedah zalivalil za izkazano mu čast ter nato v ognjevitom govoru načrtal svoj program ter navdušeno pozival zbrane može, naj zvesto in močato korakajo za njim, ki hoče vedno krepko in neustrašeno nositi zastavo Slovenske Ljudske Stranke. Nepopisno navdušenje je sledilo njegovim prepričevalnim besedam. Rekla se je potem še marsikatera modra in šaljiva, tudi naši ljubeznivi liberalci so dobili svoj »porcije«. Škoda, da ni bilo vsaj Ribnikarja in Podboja zraven! Kako bi bila vesela primernih nagrad, ki so se jima izbrale za njune zasluge pri znanih duhovitih glasovnicah. Pa sta menda ta čas »pod velbom« svoje kandidate »trahtirala«. Le dobro jih »žavbajte«, da se vam čez tri leta kateri ne izneveri! Sicer se je pa Podboju ta dan zopet odprla srčna rana, ko je videl uničene vse svoje liberalne upe. Ker pri volitvah ni nič opravil, hotel je vsaj z rekurzom nekoliko ponagajati, pa mu je še to spodletelo. Z velikim trudom je stuhal pritožbo in poln veselja se je peljal zadnji čas pred potekom roka k svojemu najzvestejšemu v Šmihel, v čegar imenu je hotel pritožbo vložiti, da jo le-ta podpiše; toda o joj, ta je bil že tako »nažavban«, da ni več ločil peresa od frakeljnja! In tako je bila vsa dobra volja Podbojeva zastonj, ker je med tem rok za pritožbo potekel. — Blažev semenj zadnjo soboto je bil izredno obilno obiskan. Zjutraj je bilo namreč toplo in ugodno vreme, zato je prišlo sila veliko ljudi, pa tudi živine so nagnali skupaj, da že z lepa ne toliko. Zal da ni bilo kaj prida kupčije, ker ni bilo dosti kupcev in še ti, ki so prišli, so silno pritiskali ceno dol, tako da je vsak raje gnal domov, kot da bi dal tretjino pod ceno. Popoldne pa se je vreme naenkrat sprevrglo. Začelo je hudo briti in nastal je strašansko snežen metež, kakršnega že dolgo ne pomnimo. Kakor bi trenil, so se ljudje razkropili na vse strani, kramarji so v največji naglici pospravljali svoje blago, ki se jim ga je pač tudi precej pokvarilo, pa hajd notri v tople gostilniške prostore, ki so bile kmalu vse nabito polne. Je že tako, če enim ne »rata«, pa drugim tem bolj! To pot je pač dobro »ratalo« gostilničarjem, bolj slabo pa ubogim »jnarjem, ki so morali v nežnem viharju med bliskanjem in močnim gromenjem gaziti visoko zapadli sneg proti domu. Vilo in snežilo je še pozno v noč, nato pa je začela briti ostra burja in nanesla velike zamete, tako da so v nedeljo zjutraj je posebno junaški prišli k sveti maši. No, predpust je, pa je tudi vreme postalo bolj norčavo!

d Iz Št. Janca. Pred kratkim smo čitali v »Dom.« o napredku naših družtev. Res je, da lepo uspevajo! Toda ne samo z društvom, ampak tudi z gospo-

darstvom gremo naprej! Pred par meseci smo ustanovili živinorejsko zadruho. Pristopilo je takoj približno 40 udov. Zadruga je že tudi kupila pod vodstvom g. Rataja posestvo v »Ivju« od Kosa za 24.500 kron; zraven tudi dva hleva, hišo in gospodarsko poslopje. V kratkem se bo uredilo do 60 orlov pašnikov. Spomladi bomo poslali že tja mlado živino. Upati je, da bo tem potom veliko pomagano našim živinorejcem. — Zadnji čas se je veliko govorilo o naprednem Št. Janžu. V čem pa so vendar ti ljudje napredovali? Ali so ti naši liberalni naprednjaki ustanovili kako zadruho, da bi bili tako pomagali kmetom? Ali so vsaj ceste posuli, kjer je blata do kolen? Vsega tega ne! Napredek je opaziti samo v gotovih gostilnah, trgovinah itd. Kmete pa so imeli za bedake, ko so jim šli na roke, da so jih pošteno ožemali. Tudi sedaj, ko so pristaši S. L. S. s pomočjo gospoda župnika ustanovili živinorejsko zadruho, so bili liberalci prvi, češ, tukaj se gre za krone, te bomo pa že mi naprednjaki pograbili. Naši naprednjaki so zadnji čas na vsa usta lagali in še lažejo, da je g. deželni odbornik dr. Lampe zapravil 11 milijonov. Slišali smo pa iz gotovega vira, da je g. deželni odbornik dr. Lampe se izrazil, da je 11 milijonov res zapravljenih, in sicer za šentjanške in druge liberalce; za pristaše S. L. S. pa so še vsi na razpolago. Po šentjanških gostilnah se vedno sliši zabavljanje čez deželni odbor in S. L. S. To zabavljanje pa vodijo naši gostilničarji. Zato pa, ker se naši ljudje že težko izogibljejo takih zabavljačev, bo treba misliti na lastno prodajalno in gostilno. — Naši liberalci, oziroma naprednjaki imajo zadnji čas veliko pisati v svoje umazano glasilo »Slovenski Dom«. Naj poleg čenč navedejo tudi, kaj so še kdaj koristnega napravili za naše kmetovalce! Dokler tega ne storé, jih imenujemo nazadnjake.

Notranjske novice

n Vrhnika. Letošnji občni zbor našega Orla, ki se je vršil dne 14. januarja t. l. v »Društvenem domu«, je bil povsem zadovoljiv. Udeležilo se ga je, kakor še nikoli, do 100 rednih in podpornih članov. Po pozdravu br. predsednika Turšiča je zbranim fantom in možem izpregovoril prepričevalno in navdušeno br. Terseglav iz Ljubljane o nalogah, ki jih ima Orel v bodočnosti. — Zanimivo je bilo tajniško poročilo. Navedimo samo glavne točke: Odslek šteje 73 rednih, 43 podpornih članov in 15 obrtnega naraščaja. Odborovih sej je bilo 20, fantovskih večerov 36. Te mrtve številke nam povedo, da je Orel v minulem letu res deloval in napredoval vsestransko. Zlasti fantovski večeri nam pričajo, da je Orel izpolnoval svojo izobraževalno nalogo v polni meri. Kako kratkovidni so torej tisti, ki gle-

dajo orlovska stremljenja samo od strani; samo zunanost jim pade v oči — a notranjega, izobraževalnega dela ne vidijo. Tvarina za fantovske večere se je zajemala iz »Zlate knjige slovenskih Orlov«, »Knjige o lepem vedenju«, »Mladost«, raznih drugih spisov in iz dnevnega časopisja. Letošnjo zimo so se vpeljale tudi govorniške vaje, pri katerih nastopajo z zanimanjem fantje sami. — Vrhniški Orel si šteje tudi v zaslugo probujo sosednjih vasi; v ta namen je ustanovil dve novi postojanki: 5. marca 1911 odslek na Stari Vrhniki in 23. julija pododsek v Likojni. Oba se povoljno razvijata. — Kakor posnemamo iz načelnikovega (br. Ivan Jerina) poročila, ki je tudi ugodno, se je telovadilo v novi, v minulem letu zgrajeni telovadnici v 2 vrstah vsak večer. Poleg tega je imel svoje telovadne ure tudi vaditeljski zbor in obrtni naraščaj. Telovadcev v obeh vrstah je bilo povprečno 32. Izletov, oziroma javnih nastopov je bilo 7. Za poletje prireja odslek večjo telovadno prireditev. — Marsikaka tehtna misel se je še izprožila na tem lepem občnem zboru v blagor odseka. Novi odbor, ki se je slednjič izvolil in izpopolnil, pa nam jamči, da se bo to lepo razvijajoče se delo v prid naše orlovske misli še nadaljevalo v prihodnjem poslovnem letu. Zato vabimo vse poštene fante v naše vrste, moške pa naj z besedo in dejanjem podpirajo naša vzvišena stremljenja! »Telesa moč, duha krepkost, to vzor je lepi tvoj, mladost«

n Št. Jošt pri Vrhnikih. Prav lepo smo pri nas zaključili pretečeno leto. Blagoslovljena je bila namreč lična kapelica našega farnega patrona sv. Janeza Evangelista. Kapelico so postavili naši mladeniči. Podobo, namenjeno za to kapelico, je pa izvršil neki domačin iz Rovt za 90 kron v splošno zadovoljnost. Slavnost se je pričela v nedeljo, 31. grudnia 1911 ob 1. uri popoldne. Pri tem opravilu sta pomagala č. gg. župnika od Sv. Treh kraljev J. Miklavčič in Fr. Rajčević iz Lučen. Slavnost je otvoril g. J. Miklavčič z nagovorom v farni cerkvi, kjer je bila tudi podoba sv. Janeza Ev. Nato je bil rožni venec in pete litanije z blagoslovom. Po dokončanem opravilu se je uvrstil spredov. Načelovala je lepa zastava Marijine družbe, za njo mladeniči in dekleta iz družbe. Za temi so nesli mladeniči okrašen kip sv. Janeza Ev. in za kipom č. gg. duhovniki, katerim je sledila množica vaščanov v lepem redu. Vso slavnost je pa poveljevalo ubrano potrkavanje zvonov in pokanje topičev. Pri kapelici je imel č. g. Fr. Rajčević lep in spobuden govor na vse navzoče ter ga je končal z željo, da bi dobila ta kapelica kmalu svojo sestrico pri mežnjari, ker potem bi bili vsi štirje »evangeliji« pri procesiji zidani. Nato je zapel cerkveni zbor Zupanovo pesem »Učenec ljubezni čistil cvet« in lepa slavnost je bila končana. Vsem sotrudnikom in sotrudnicam pa, ki so pripomogli ali pri zidanju kapelice, ali pri svečanosti sami, srčna hva-

Ja! Prav iskrena hvala tudi obema sosednima župnikoma za nagovora in za trud. Bog plačaj! — Kaj pa naročniki »Domoljuba«, ali ste že storili svojo dolžnost in plačali naročnino? Ne sme biti hiše, kjer bi ne bilo »Domoljuba«, ki je za naše razmere tako koristen. Če ne more eden sam plačati, se pa naj združita dva ali trije ter skupno naroče eden izvod. Isto velja za družbo sv. Mohorja.

n **Ziri.** Društveno življenje presojamo najlažje po tem, kako skrbi za dobro časopisje. Kako izvršuje izobraževalno društvo pri nas to svojo prvo dolžnost? »Bogoljubov« prihaja — pod skupnim zavikom računamo sledeče številke pri vseh listih — 109, »Mladosti« 32, »Glasnikov« 29, sobotnih »Slovenec« 10, precej »Detoljubov« in »Cvetja«, o »Domoljubu« bomo pa prihodnjic enkrat poročali, ker se še vedno oglašajo novi naročniki. Če tudi niso šteti pri tem tisti naročniki, ki prejemale razne liste na dom posamezno ali skupno v zvezi s sosedi, vendar ne bo nihče trdil, da je to za kraj, kakor so Ziri in za razmere, kakor so v Zireh, zadosti. Časopisje je žila, po kateri se dovajajo med ljudstvo dobri vplivi in odvajajo slabi. Skrbimo, da se širi dobro časopisje — pa smo izvršili glavno dolžnost društvenih pravil. — Bolezen razsaja med otroci že dolgo časa. Ze nekaj mesecev sem si išče smrt svoje žrtve izključno le pri otrocih. Kaj pomaga, ako se kontumacirajo hiše, kjer se je pojavila nalezljiva, domnevno nalezljiva ali celo nenalezljiva bolezen, ako pa ni pri rokah zdravniške pomoči? Ljudje, sami sebi prepuščeni, ne zadenejo v takih slučajih niti najprostejših zdravstvenih pravil. Okrožni zdravnik iz Idrije stori svojo predpisano dolžnost, da obišče Ziri enkrat na mesec; večkrat — ali vsaj enkrat v času, ko ni dolžan — pride zdravnik le k tistim, ki lahko plačajo. A kdo pa ne vé, da je zlasti pri otrocih boleznih vse zamujeno, ako se ne pokliče zdravnik pravi čas in ako ne pride večkrat k bolniku? Zato je pač povsem umljiva splošna želja prebivalstva, da bi se mu v tem oziru na kakoršenkoli način pomagalo. Zdravniška pomoč iz Idrije pa za žirovsko občino s tolikim številom prebivalstva nikakor ne zadostuje.

n **Vipava.** Starodavno graščino Lanthierjev prezidavajo v vojašnico. Zidajo skozi nedelje in praznike. Bog jim deli tudi primeren blagoslov: za Vipavo nenavaden mraz, dež, sneg, burja. — Beseda liberalnim občinskim očetom: Zakaj se niso oddala zidarska, tesarška, mizarska, kleparska in druga dela pri vojašnici posebej? 180.000 K pojde v tuje roke! Domači obrtniki so pa v kot potisnjeni, ker nima noben toliko kapitala, da bi vse prevzel. Dolg ste nam naložili, zaslužek pa vzeli. Niste naši očetje, še jerobi ne! — Zadnjega potomca grofov Lanthierjev ste za slabomnega proglasili, da je užaljen zapustil trg in umrl v tujini. Zagrešili ste zgodovinski madež! Vsem je bilo znano dobro srce grofovo in ni dvoma,

da se bi ob svoji smrti kot zadnji potomec starega vipavskega plemstva spomnil svoje domače občine. Odgnali ste dobrotnika občine in oškodovali ste nas! Niste naši očetje, še jerobi ne! Pa tudi ne boste več naši očetje, tudi jerobi ne; pri prihodnjih volitvah mora izginiti zadnji liberalni oče z našega občinskega stolca. To zahteva čast občanov in njihova korist!

n **Gradišče pri Vipavi.** Naša vas napreduje. Nove hiše se zidajo, stare popravljajo, hlevi prenarejajo, studenci urejajo, napajalniki napravljajo. In vse to iz naših lastnih žepov. Občina, ki pobira doklade, ni niti z mezincem gnila, da bi nam pomagala pri naših javnih napravah. Bili smo glas vpjočega v puščavi od pamtiveka, kar gospodari liberalna gospoda v občini. Hrovatini in Mayerji, Petrovič in Mercina povrh z Živčevim Pepetom so mislili, da mora gradiški kmet molčati, kadar govori gospoda. Dobro! List bomo obrnili. Zdaj naj umolkne gospoda, kmečka roka gradiška, trška in zemonška naj se sklene in pri novih občinskih volitvah, ki bodo v kratkem, bomo volili svoje može in začeli ni govoriti. Vsi razen nekaj višjih glav ječimo pod težo bremen in čas je, da postanemo v občini samosvoji gospodarji. Hrovatin in tovariši so gospodarili v občini dobro — zase, zanaprej hočemo mi gospodariti dobro — zase! Osleparjeni smo bili z lažmi pri prvih volitvah — na zadnjem shodu pri Andlovcu pa je razkril vse njihove laži gospod poslanec Prhavec in liberalne glave sta do živega zmila brata Andlovca. Osleparili nas ne bodo več. Ena je bila spoved za advent, ko je kmet grevengo molil, druga bo spoved za veliko noč, ko boste vi grevengo molili!

n **Iz Idrije.** Zadnjic smo pisali, da bode po novem pravilniku zelo ugodno stanje za naše rudarje-začetnike in samce. 18letni mladenič bode na novo vsprejet in dobil na dan stalne plače, ki se mu tudi v provizijo šteje, 2 K 60 h. Nekateri so nam to zamerili, češ, pri sedanjih draginji, kaj je to? Vsak drug je na boljšem, kakor rudar. Poglejmo to kar v našem mestu, ni treba daleč nakrog hoditi po zglede. Na naši realki je poučeval še lansko leto kandidat, ki je zvršil gimnazijo, končal univerzo, napravil vse izpite, bil je oženjen, imel družino, a je moral poučevati zastonj, ker ni bilo mesta praznega. Kako vesel in hvaležen bi bil, ko bi mu dali 2 K 60 h na dan! In pomislimo še, koliko let je študiral, koliko so žrtvovali za njega stariši, pa ni kruha po tolikem trudu in naporu. Abiturienti naše realke iščejo zaslužka. Eni so prosili k davkarji. Čakali so brezposelno eno leto, a še nič dobili, ker je prosilcev preveč. In kateri je bil tako srečen, da je dobil, je delal celo leto zastonj, hodil v pisarno dopoldne in popoldne, celo ob nedeljah in praznikih nekaj ur. Ko je tako celo leto brezplačno robotal, so mu dali šele malo podpore, mesečnih 50 K, torej še vedno ne toliko, kakor začetniku rudarju. Poglejmo učiteljstvo na naši c. kr. rudarski šoli. Osem let so dalj časa študirali, kakor rudar in marsikateri ima vse z odliko. Nekateri je dobil letno podporo, srečen oni, ki je postal suplent, in dobiva mesečno 66 K, torej še vedno manj, kakor rudar-začetnik. In koliko je takih na naši šoli? Mladi, 18letni fant bo zaslužil 2 K 60 h na dan, to ne doseže v nobenem drugem stanu. A hujše bode za oženjenega z družino sedaj, ko so žito in drva odpravili. Naj se tudi pomika vsake tri leta višje v plačilu, vendar ne bo poboljšek toliki, da bi zadoval vsem potrebam večje družine. Prej je dobil za vsakega otroka posebej žito, sedaj se plača ne bo nič ozirala na družino, in vprašalo se ne bo, si oženjen ali ne. In radi tega bode v mnogoštevilni družini pomanjkanje, ki ga prej ni bilo.

n **Iz Spodnje Idrije.** Naša reč se v naši župniji očitno krepča in dviga. Naše ljudstvo z veseljem prebira naše časopisje in ga naročuje. Vedno več naročnikov pridobivajo naši krščanski časopisi v naši občini in župniji. Prav je to! Na meji kranjske dežele smo, bréz pravih cest in prometnih zvez, vendar od te dežele pričakujemo, da bo tudi nas kmalu dvignila. Obljubljeno imamo in obljuba naših mož tudi drži. Večina naše župnije je v taboru S. L. S. in še vedno je bo več. Tudi zmerni rudarji so nam že naklonjeni in upamo, da bodo tudi rudarji spoznali, kdo ima res skrb za delavske stanove. Pri nas bi še bilo, pravi marsikdo, če bi ne bilo konsuma. Tam jih je nekaj, ki samo zabavljajo, ki mislijo, da imajo oblast vse rudarje v vseh podrobnostih nadzorovati, kje kupujejo in kam hodijo. Usiljujejo jim garjasto »Zarjo«, lažnjivega kljukca, in precej jih je, ki čitajo ta list. Nam je vseeno, kaj mokračji berejo, vendar našim ljudem svetujemo, da rdeče berilo še ni bilo nikoli prida ne glede podatkov, ne glede resnice, zato ga tudi ne beremo. — Za prašičerejce se je oznanilo, da bodo dobili cenejša krmila. Opozarjamo naše posestnike, naj se pri županstvu oglase za krmila. — Umrl je v Spodnji Idriji dne 3. februarja t. l. učitelj g. Davorin Tratnik, komaj star 33 let. Osem let je ležal le v postelji in nič si ni mogel sam pomagati. Bolezen je dobil pri vojaki in je ni več mogel ozdraviti. Služboval je v Godoviču in v Postojni. Naj v miru počiva!

n **Iz Knežaka.** Pretečeno nedeljo je priredil naš poslanec dr. Žitnik pri nas dva shoda, enega v Knežaku, enega na Baču. Obeh shodov so se naši može v obilnem številu udeležili. Liberalna stranka, katero vodi po vsem okraju znani liberalni učitelj Česnik, je poslala na shod za špijona učitelja Capudra iz Zagorja, ki pa jo je kmalu odkuril, ko je gospod poslanec neusmiljeno udrihal po liberalnih učiteljih in žandarjih. Kako naj žandar nepristransko poroča glede suše na glavarstvo, če mu gleda iz enega žepa »Narod«, iz drugega »Jutro«, zadaj pa

»Dan«. Zato se je zgodilo, da so liberalne Senožče dobile 1600 K podpore, veliko večje naše Hrenovice pa 400 kron! To je očitna krivica! Zato se je poslanec pri glavarstvu pritožil in tako ravnanje odločno obsodil. Liberalce Česnik sedaj bega ljudi, češ, on bo cesto na Bač napravil. Poslanec je odločno povedal, da pri tej cesti nima Česnik čisto nič govoriti. Vprašal je naravnost inženirja Klinerja, če je bil ta človek glede te ceste katerikoli pri njem, ta je pa odgovoril, da tega človeka še ne pozna ne! Tako zdaj farba ljudi, da bo on cesto napravil. Bližajo se občinske volitve. Česnik bi rad zlezal na županski stolec. Može! Ne poslušajte ljudi, katerim je cerkev deveta briga, bodite edini in volite može krščanskega prepričanja! Česnika in njegovo liberalno gardo pa vrzite med staro šaro

n **Iz cerkniške doline.** Dne 29. prosinca so se vršile v tukajšnji občini občinske volitve. Zmagala je lista S. L. S. v vseh razredih in podobčinah razven Cerknice. Ker je v liberalni trdnjavi cerkniški pokalo na vseh krajih in koncih, so jo le z največjim naporom, težavo in surovostjo obdržali, mogoče le samo za eno dobo. V vseh razredih in podobčinah je oddanih 3142 glasov, in sicer: S. L. S. 2206, liberalna 936, torej ima S. L. S. 1270 glasov večine. Izmed 30 odbornikov je 29 naših in le 1 liberalce (cerkniška podobčina). To je najboljši dokaz zaupanja za stranko, katera dela v korist ljudstva, kajti ljudstvo si je ohranilo razne spomine na preteklost in na dobo tlačanstva. Ko ni bilo še nobene posojilnice, so razni mogotci ljudstvo odirali do skrajne meje. Nekateri so se kazali še celo kot pristaši naše stranke, da so le lovili ljudstvo na svoj lim. Dokazi se nahajajo še danes; razna velika gospodarska postopja razpadajo radi razprodanih zemljišč, nekaterih še dobrih in celo varčnih gospodarjev, ki so se v sili zatekli k takim oderuhom in jih niso bili več prosti, dokler se je moglo kje kaj doseči. Redili so se živina in prašiči za takozvane dobrotnike; ko je prišel čas prodaje, so se razni trgovci odvracali, da je bil dolžnik prisiljen svojemu upniku za slepo ceno prodati, za kar mu je dal nekaj na račun, dolg je pa rasel tako, da je bila v teku nekaj let najboljši kmetija pod oderuškimi plaščem. Ko so pa taki dobrotniki spredvideli, da se ne da ljudstvo več vleči in da S. L. S. stoji na stališču, da se ljudstvo pouči in na pravo pot pripelje, so bili mahoma vsi v liberalnem taboru. Liberalni trgovci so pri blagu različne cene nastavljali za vsako osebo skoro drugače, kakor jim je kazalo, da je več ali manj odvisna. Dr. Tavčar je pač na Notranjskem dobro poznal stališče oderuhov, ker ga je omenil v spisu »Slovenski pravnik« (knjiga družbe sv. Mohorja), a vkljub temu hodijo v našo dolino njegove stranke pristaši reševati čast in obstanek teh liberalnih oderuhov, ki mislijo, da bodo, ker jih ljudstvo zapušča, na kupu od raznih revežev skupaj znesenega denarja, glada

poginili. Po liberalnih gostilnah so pred volitvijo napadali sami gostilničarji naše pristaše ter jih z raznimi lažmi hoteli na vsak način odvrniti od volitve; a vkljub temu se je ljudstvo v obilnem številu udeležilo volitve in pokazalo, v koliko zaupa liberalni stranki. Grozno peče nekatere liberalne odbornike za izgubo odborniških mest, bolezen je huda tako, da kar besnijo in od togote so popolnoma brez glave; njih volilci pa skrivajo oči, ker jih vest peče, da so izdajalci ljudstva. Volitve so tajne, obrazi pa javni. — Resnicoljub.

n **Iz Erzelja.** Tako neznošnih občinskih razmer, kakor jih imamo mi, boš zastonj iskal daleč naokrog. Že dvakrat so se vršile občinske volitve, obkraj je pogorel sijajno naš mogočnejši Terčelj, a še vedno se drži kot »klop« županskega stolička. Mora biti prav prismolen nanj! Že vé sam, zakaj! ... Zvedeli bodo kmalu pa tudi drugi. Posebno zadnje volitve so bile zanj naravnost poniževalne. Polde je bil izvoljen enoglasno, to je: dobil je en glas; enoglasno je bil pa obsojen od pametnih mož, da naj gre v staro šaro. Pa glejte, kaj si je iztuhtala ta kunštna, visoka glava! Komisijo sestavi tako, da so bili v njej samo štirje člani. Člani S. L. S., misleč, da je učitelj Mercina, kot glavarstveni komisar tudi ud komisije, niso temu ugovarjali in volitve so se vršile s popolnim porazom erzeljskih liberalcev. Sedaj pa zopet kazal župan in njegova stranka svojo modrost in vložijo proti samim sebi utok, češ, komisija ni bila pravilna. Terčelj bi moral torej povrniti občini vse stroške, ki bodo prišli nanjo radi novih volitev! Da bi pa ostal še dalje pri županskem koritu, nabira s svojimi podrepniki že zdaj čisto na tihem tudi po Branici pooblastila. Pa tiča poznajo in se je pod nosom obrisal. Upamo, da se tudi glede svoje županske časti pod nosom obrise.

n **Vrhniške novice.** »Kmečka zveza za vrhniški sodni okraj« je imela dne 28. januarja svoj občni zbor na Vrhniki. Marsikaj umestnega se je ukrenilo pri tej priliki; predvsem se je določilo podrobno delo, katero naj zveza v tekočem letu vzame v pretres. — **Pretečeno nedeljo,** to je 4. februarja, je priredila »Kmečka zveza« na Vrhniki v »Društvenem Domu« javen političen shod, na katerem sta poročala poslanca dr. Krek in Gostinčar. Ta dan vršil se je obenem izvanredni občni zbor »Kmečke zveze«. Izpremenila so se nekoliko pravila. — **Skupina »Jugoslovanske Strokovne zveze«** bo imela svoj občni zbor drugo nedeljo v februarju. Člani in članice se vabijo. — **Vse obsodbe vreden slučaj** se je pripetil dne 21. januarja na Vrhniki v gostilni »Mantua«. Neki Matevž Drašler iz Goričic, fare preserske, je prišel na najpoglejši način zabavljati čez dr. Šusteršiča. Ko je obral tega in »klerikalce«, si je privoščil še cesarja in Avstrijo v besedah, katerih ne moremo zapisati. Roka pravice je bila hitro za njim. Zasluzena kazen ne odide. — **Zanimiva družba** je bila tukaj minulo nedeljo. Naše lovsko društvo, ki obstoja že nekaj desetletij, je razprodajalo svoj in-

ventar. Najbrž misli na razpust. — **Kdo je za draginjo?** Ko se je od naše strani uljudno opozorilo domače mesarje, da nastavljajo mesu pretirane cene, se je oglasilo nekaj liberalcev, ki so dali mesarjem prav. Imena teh mož so na razpolago. Potem bo pa še prišla kaka zgaga in vpilaj; klerikalci delajo draginjo!

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Sv. Helena. Dne 11. februarja ob 3. popoldne priredi tukajšnje izobraževalno društvo dve predstavi z moškimi vlogami, predavanje, petje moškega in mešanega zbora. Vabimo vse prijatelje društva k obilni udeležbi.

Gorje. »Dimeža« bodo igrali naši fantje v nedeljo, 11. t. m. v dvorani ob 6. zvečer. Ker se Gorjanci radi smejejo, bo gotovo udeležba velika. Mora tudi za predpust kaj veselja biti. — Nove kulise nam je čedac napravil J. Martinc z Jesenic.

Iz Semiča. Naše prostovoljno požarno društvo v Semiču priredi v nedeljo, 11. februarja t. l. v prostorih gostilne »pri Matičku« veselico z zanimivim sporedom. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži 50 vin., stojišče 30 vin. Ker je dobicek namenjen v nabavo novega orodja in novu obleke, vabi k obilni udeležbi odbor.

V Radečah priredi v nedeljo, dne 11. februarja t. l. dekliska Marijina družba zanimivo predstavo »Svoječlanska Minka«. Kdor se hoče pošteno nasmejati in poceni zabavati, naj se le potruži k predstavi. K obilni udeležbi vabi Marijina družba.

Radomlje. V novem društvenem domu priredimo v nedeljo, 11. t. m. otvoritveno predstavo. V prvi vrsti bo nastopil naš novi društveni pevski zbor in zapel nekaj mičnih pesmic. Slišali bodele tudi naš novi tamburški zbor »Mladika«, ki je sestavljen iz samih za društvo navdušenih src. Tudi deklamacija vas bode zanimala, ker je sestavljena kakor nalašč za to predstavo. Razveselila vas bode nazadnje še burka »Trije ptički«, ki nudi gledalcem obilo nedolžnega smeha in zabave.

Zažar pri Vrhniki. Kat. slov. izobraževalno društvo v Zažaru ima svoj občni zbor v nedeljo, 11. svečana. Povabljeni ste vsi vaščani k obilni udeležbi, da se boste lahko prepričali, kako dobro je za vas, da imate svoje lastno društvo. — **Naznanjamo tudi,** da je letošnjo zimo v najhujšem mrazu v društvu zrojila »Čebelica« in sedaj že pridno donaja nikelnasto in srebrno obnožje. Le tako naprej; ne bo vam žal, ne staršem, ne otrokom, kajli pregovor pravi: Od kamena do kamena palača, od zrna do zrna pogačar!

Novaki. Katol. slov. izobraževalno društvo priredi dne 11. februarja veselico s sledečim sporedom: 1. J. Aljaž: »Oj planine!«, mešani zbor. — 2. »Kazen ne izostane«, igra v štirih dejanjih. — 3. »Slamnat mož«, šaloigra v treh dejanjih. — 4. Šalivo srečkanje. — **Vstopnina:** sedež 60 vin., stojišče 40 vin. Člani plačajo polovico. Začetek točno ob pol 1. uri popoldne. Društvo uljudno vabi vse člane in nečlane ter vse okoličane. Vabi tudi vsa sosednja bratska društva. Prijatelji napredka, pridite! — Posebnih vabil se ne razpošilja. — Odbor.

Postojna. Katol. slov. izobraževalno društvo priredi svojim podpornim članom veselico v nedeljo, dne 11. februarja v restavraciji g. Ambrožiča. Srečolov z bogatimi dobikti, petje in tamburanje naj privabi kljub slabemu vremenu kar največ naših prijateljev! — Odbor.

Stara Loka. Katol. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo popoldne ob 3. uri predstavo »Kovačev študent« in »Oh ta Polona« v društvenih prostorih. Vstopnina: sedeži I. vrste 70 vin., II. — IV. vrste 60 vin., stojišča 40 vin. K obilni udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Iz Podlpe pri Vrhniki. Kot dodatek dopisu v "Domoljubu" št. 5. z dne 1. t. m. omenimo, da so nam nekateri Podpeščani veliko pripomogli z lesom in vožnjo za naš "Društveni dom" in nekateri kmetje iz Zaplane, za kar smo jim zelo hvaležni.

Stari Kot (Draga). Letošnjo zimo je pri nas izredno živahno. Ustanovila se je nam knjižnica, ki posluje kaj lepo. V šoli ima svoj sedež, kjer dobivamo knjige lepe vsebine. Potem pa se zberemo v neki hiši, kjer nam kako domače dekle ali kdo drugi bere naprej, da imajo užitek od knjige tudi oni, katerim ne gre branje več tako gladko. Med knjigami so tudi nekatere kaj koristne vsebine, knjigami se je pri nas tudi časopisje. "Domoljuba" razširilo se je pri nas tudi časopisje. "Domoljuba" prinaša lepo število izvodov. Tudi "Slovenec" nas običito vsak dan, ki potem kroži po hišah. Za dekleta vsak dan, ki posebej dekliški "Naš Dom". Res, da smo bolj v hribih in v kotu, pa vendar glede branja časopisov nismo zadnji, česar smo mi najbolj veselji, saj do zadnjega časa ni bilo tako.

Iz Radomlja pri Kamniku. Naše katol. slov. izobraževalno društvo je doseglo svoj namen. Dobil smo namreč že do joga zaželjene društvene prostore, v katerih smo si priredili v hitrem času lično dvorano. Vso čast in hvalo izrekamo vsem sotrudnikom, ki so pomagali pri delu. Posebno pa moramo pohvaliti zidarstva mojstra g. Iv. Srfena, ki nam je bil v vsakem oziru vedno na uslugo, izdelal nam je primeren načrt in poslal izkušenega zidarja na mesto, ki je delo vrlo hitro in točno dovršil. Pozabiti ne smemo dalje mizarkega pomočnika Antona Rojca, ki nam je v tako kratkem času postavil primeren in ličen oder. Hvala mu za njegov trud! Tako, dragi člani našega društva, sedaj imamo društveni dom, v katerem bomo z združenimi močmi delovali z Bogom za narod. Priredili bomo v prostorih tudi bralno sobo, ki bo nudila članom nekaj razvedrila z raznimi časopisi. Tudi knjižnico bomo nanovo uredili in knjige se bodo ob določeni urah lahko dobile pri knjižničarju. Izprevidite torej lahko, dragi prijatelji društva, da bomo morali poseči globoko v žep, da bomo vse te naprave poplačali. Prosimo tedaj, udeležite se v obilnem številu otvoritvene predstave, ki bo v nedeljo, dne 1. sčućena. [Glej dopis!]

Corje, Igra. Na Svečnico so naša dekleta proizvajala srce blažilno igro: "Na Marijinem Sreću". Ze marsikaterokrat so žele dekleta pohvalo na našem odru. Znane so kot izborne igralkice, ki bi delale čast na mestnem odru, toda s toliko finos, s toliko spretnostjo in s takimi čutili se niso nikoli nastopile. Uloge so bile srečno izbrane ter vsaki igralki kakor priložne. Vsaka je svojo nalogo rešila zares mojstrsko. Čast igralkam! Posebno pa še gosp. kaplanu Javorniku, ki žrtvuje z veseljem čas v povzdigo našega odru. — Le tako naprej!

Spodnja Idrija. Društvene vesti: 14. januarja je predaval v društvu g. Ignacij Oberštar o prometu in omiki. — 28. januarja smo imeli občni zbor društva. Bilo je živahno! Predvsem se je poudarjalo za živahno agitacijo novih članov. Zeleti je, da se Kanomeljci tudi kaj odzovejo našemu povabilu. Imamo društveno knjižnico, ki obsega okrog 1000 knjig in veliko časopisov, ki so vsak čas na razpolago. Sklenilo se je, da gremo spomladi in poleti v Kanomljo, kjer napravimo primerne društvene prireditve. Kanomeljci, pristopite k našemu društvu, saj hoče tudi vam nuditi vse dobro! — Dne 21. januarja je imelo pri nas občni zbor gasilno društvo. Vsi smo zeleti, da bi se naše gasilno društvo postavilo na kakšne trdne noge. Pa ne vemo, če se je že! Mislimo pa, da se ne! Če bo toliko rdeče politike pri gasilnem društvu, kakršna se je kazala sedaj nekaj let sem, ne vemo, če bo imelo društvo kaj pravega uspeha. Zelja vseh dobro mislečih in pametnih moz pri naši fari pa je, da naj bo gasilno društvo to, kar ima biti, namreč pošteno, občeekoristno društvo, ki se ne bo dalo komandirati od konsumarskih mož! Ti morajo niti niso v društvu, naj torej ne komandirajo celega društva! Toliko za enkrat! Bodi torej gasilno društvo nepristransko! Samo to želimo v splošni blagor vseh občanov.

Iz Zgornjega Tuhinja. Na Svečnico, dne 2. februarja t. l., priredile so nam dekleta Marijine družbe prav prijetno zabavo s srečno izbranim sporedom. Kot prva točka se je vršila igra "Najdena hiša". Dasi so uloge precej težavne, vendar moramo resnici na ljubo priznati, da so jih proizvajale v popolno našo zadovoljnost. Pripomniti moramo, da je premajhen prostor zelo vplival na

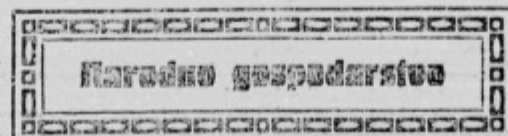
igralkice, kakor tudi na občinstvo. Osobito pa nas je presenetil ženski tamburaški zbor, ki šteje 17 proizvajalk. Občudovali smo vztrajnost in marljivost tamburašic, ker so se v tako kratkem času privadile notam in instrumentom. Mi z zadovoljstvom kličemo: "Le tako naprej! Ne zmenite se za glasove nasprotnikov in zabavljavečev! Naj pridejo, slehajo in zmagle boste vel! Mnogo zaslug ima pri tem gospica učiteljica Franja Grom, za kar ji bodi izrečeno tem potom iskreno priznanje.

Vipavska Bogomila je imela 14. januarja svoj drugi občni zbor. 1. Predsednica Tončka Miler otvori zborovanje in pozdravi navzoče s primernim nagovorom. — 2. Tajnica poda poročilo delovanja v letu 1911. Sej je bilo 26, redno vsakih 14 dni. Mesečnih sestankov je bilo 7, s povoljno udeležbo. Govorov je bilo 16, in sicer sledeči: Mladenca v svetu, čipkarstvo, postrežba bolnikov, o cveticah, o varčnosti, mladina in abstinenca, o zdravju, zakaj k dekliški zvezi?, mladenca ob bolniški postelji, o stanovanju, vpliv berila, abstinenca, o zraku in zračenju stanovanj, mladostni čas, Marijina družba, žensvo in abstinenca. Kot govornice so nastopale: Tončka Miler, Franica Silvester, Franica Janežič, Marica Petrič, Franica Kariz, Anica Šček, Metoda Bajc, Terezija Prelec. Uvrščenih je bilo tudi več deklamacij. 21. julija je bil velik shod v Logu, katerega se je udeležila tudi Bogomila z znaki. Naročilo se je nekaj gospodinjstvom-podučnih knjig in več protialkoholnih katekizmov. 28. maja se je ustanovil treznostni odsek, ki šteje sedaj 23 članov I. stopnje in 23 članov II. stopnje. — 3. Blagajničarka podá blagajniško poročilo. — 4. Pregledovalke računov potrdé, da je vse v najlepšem redu. 5. Proč. g. kaplan Rihar govori o društvenem življenju. Ženska društva naj bi bila varuhi javne moralnosti. Žene in dekleta imajo skrbeti, da stoje same na višku časti, imajo pa tudi pravico čuvati nad moralnostjo v domačem kraju. — 6. Volitev odbora, ki je za leto 1912, sledeči: Predsednica Tončka Miler, namestnica Marica Petrič, tajnica Rezika Prelec, namestnica Franica Janežič, blagajničarka Anica Šček, namestnica Alojzija Durn, knjižničarka Tončka Kariz, namestnica Mimica Cunta. — Predsednica zaključí zborovanje. — Dal Bog, da bi se naša zveza vedno bolj razcvetala, da bi vsa poštna dekleta bila zbrana v okrilju Bogomile. Na delo, vipavske mladence, da bodo tudi nam veljale besede pesnika:

Zdaj sadimo korenike
Za prihodnji čvrsti hrast,
Gnal bo vrbe, ne vršičke,
Bogomili bode v čast.

Tajnica.

Podbrdo (Goriško). V nedeljo, dne 21. januarja t. l. je imelo naše kat. slov. izobraževalno društvo predavanje in peti redni občni zbor. Prvi nam je predaval g. župnik Kragelj o pravem pomenu besede društvenega naslova. Drugi govornik gosp. vikar Abram iz Oblok je predaval o razvoju socializma. Velika udeležba poslušalcev se iskreno zahvaljuje obema predavateljema. Nato se je vršila volitev društvenega odbora. Izvzemši par novih odbornikov je ostal stari odbor. Imenovali so se tudi zaupniki društva zunanjih vasi. Takoj prvi dan je pristopilo nad 40 članov in članice. Z združenimi močmi le vztrajno naprej za resno izobrazbo in pošteno zabavo! — Dne 25. januarja je zgóraj označeno društvo o priliki krsta novorojenke gosp. Franca Zupana, cerkvenega pevca, v gostilni "pri pošti" v veseli družbi nabralo 6 K 40 vin. Hvala vsem darovalcem in darovalkam! Posnemanja vredno! — V kratkem času bode imelo društvo zopet predavanje o kmetijstvu, živinoreji itd. Dan se pravočasno naznani. Opozarja se torej že tem potom vse člane k obilni udeležbi. Vsak dobi kaj zase potrebnega navodila, obenem tudi lahko stavi svoja vprašanja na predavatelje. Menda vsakdo že lahko izpozna, posebno dandanes, da je boljše se izobraževati — seveda na pravi podlagi — kakor pa hoditi po gostilnah ter čas in denar zapravljati.

Pozor, kadar se zavarujete proti požaru! Kadar v kaki vasi gori, se začno vsiljevati ljudem zastopniki različ-

nih zavarovalnic in nastopajo, kakor gobe po dežju. Vsak izmed njih hvalí svojo zavarovalnico, siavi najcenejše pogoje, da le katerega ujame na svoje limance in nevedni kmet, kteremu se obeta tako nizka cena zavarovalnice, je kinalu pridobljen, da se zaveže v obetano pogodbo. Ko pa pride čas plačila in dobi pismeno terjatev, takrat pa gleda debelo, ker se mu je obetana nizka cena zdajtno povišala. Vsa kletev, da te je agent prevaril, ne pomaga nič, plačati moraš, sicer te s tožbo primorajo. So pa tudi agenti, ki nevednež prestopijo in z obetano nizko ceno popolnoma prenotijo, da jili zavarujejo, dasiravno so se pri drugi zavarovalnici po dve leti zavezani, češ, bomo že mi odpovedali. To se pa rado pozabi in konec temu je, da mora pri obeh zavarovalnicah plačati. Lahko vam navedem slučaj, ko je bil posestnik po brezvestnem agentu zapoljan, da se je zavaroval pri zavarovalnici (zavarovalnice ne omenim nobene), ko še od prejse ni bil prost. Kaj je nastalo iz tega? Prišla je terjatev zavarovalnice od obeh zavarovalnic; podal se je v tožbo, v kateri je popolnoma propadel; zapravlil pri tem kravo in končno je moral še plačati pri obeh zavarovalnicah zavarovalnice. Vprašanje je, od katere zavarovalnice bi ta posestnik v slučaju požara prejel zavarovalnico? Najbrže od nobene, ker je prepovedano pri dveh zavarovalnicah poslopja zavarovati. Kdo bi bil temu kriv? — Dragi čitatelj, ko pride agent in ti ponuja nizko ceno zavarovalnice, bodi previden, predno skleneš z njim pogodbo; pojdi z njim k županu, naredi tam pismeno pogodbo in ako zavarovalnica ugodí, kar je agent predlagal in obetal, je pogodba veljavna, ako pa bi poskočila na večjo zavarovalnico, je pogodba neveljavna in ti si rešen vsakih neprilik, katere bi sicer nastale. Sicer je v vsakem večjem kraju kakšen zastopnik od te ali one zavarovalnice, obrnite se k njemu in ta vam bo gotovo razložil vse; ne verjemite pa vsakemu, ki pride do vas in katerega vi ne poznate, ne dajte se mu speljati na led, pokažite mu vrata, posebno onemu, ki vas nagovarja pristopiti k drugi zavarovalnici, dokler ste še zavezani s prvo par let, da ne pridete v nepotrebne stroške, kar se je že marsikateremu zgodilo.

Omeniti je še to, da nekatere posojilnice posodijo zadolženemu kmetu na ta način posojilo, da zastavi zavarovalnico, katero bi moral prejeti v slučaju požara. Ko pa ogenj izbruhne in je kmet potreben podpore, takrat pa se oglasi posojilnica in vzame še tisti pripomoček, ki ga ima — zavarovalnico. Gotovo je, da je nemogoče takemu revežu postaviti poslopic. Ako ni posojilo na zemljišču in kar ima še premoženja, dovolj varno, naj se mu isto raje odreče. To bi bilo priporočati našim poslanecem, da bi se tako posojilo postavnim potom prepovedalo.

Mislmo na združitev malih mlekarn v skupne centralne mlekarnе.

(Iz kamniškega okraja.)

Očividno je in znano, da se od strani živinorejcev samih, še več pa od visokega deželnega odbora pri nas veliko stori za povzdigo živinoreje. Kako pridno se odbirajo in uvažajo le najboljše biki in krave, zlasti se gleda na dobre krave molznice, pa vkljub temu hirajo in pešajo mlekarske zadruge, koje so se ustanovile z majhnimi okoliši. Nepobitna resnica je, da se mlekarnе s tako malimi okoliši ne bodo nikdar ali pa prav težko kedaj še dvignile do one množine mleka, da bi mogle dvigniti ceno mleku tako visoko, kakor te vrste živilo zasluži, in niti tolikšne množine mleka dnevno ne bodo več prejemale, kakor so ga prejemale ob svojem postanku.

Mlekarnе pa, koje ne prejemaajo dnevno vsaj 400 do 500 litrov mleka, jim je nemogoče ošobje mlekarn dostojno plačati, kamo-li cene mleku zvišati in koristiti članom zadruge, kajti cene mleku zlasti v mlekarnah manjšega ustroja so res tako nizke, da se že živinorejcu ob teh draginjah živil res ne izplača mleko pošiljati v mlekarno. Zato na tem mestu priporočamo idejo, naj bi se združilo po več manjših mlekarn v večje skupne centralne mlekarnе, koje naj bi bile v središču združenega okoliša in če le mogoče blizu kolodvora.

Za tukajšnje razmere bi bilo najbolje, če bi se združile mlekarske zadruge: Prevoje, Rova, Radomlje, Smarča, Krtina, Mengeš, če mogoče tudi Vodice in Komena, koje bi spravile skupaj 4000 do 5000 litrov mleka.

Mlekarna naj bi se postavila v bližini kolodvora Jarše-Mengeš.

Takšna mlekarna bi imela nasavljene krajevne voznike, koji bi dovažali mleko v mlekarno; bližnji preje, daljni pa pozveje, in tako bi prišli vsi pravčasno na vrsto.

Mlekarnе, ki danes vzdržujejo v zgoraj navedenih mlekarnah 14 oseb z mesečno plačo 1000 K, bi potem vzdrževale le tri osebe z mesečno plačo 280 kron ter bi bili primerno dobro plačani.

Za svoje pošteno plačilo bi imeli tudi dovolj dela celi dan. Ostalih 700 kron pa bi že prišlo na povišanje cene mleku.

Takšna centrala bi lahko izdelo-

vala boljše blago ter lahko zahtevala za izdelke tudi višje cene.

Ne stalo bi tudi odvažanje blaga na postajo, dovažanje mleka pa že danes itak stane, ker ima že vsaka mlekarna nastavljene voznike.

Kakršne so razmere, je upati, da bi se dalo to izpeljati in da bi se ne stavilo prevelikih ovir od strani zastopnikov raznih zadrug, ko bi se pozvali za tako združitev, ker so lahko prepričani, da bi bil to edini pomoček, da se cene mleku dvignejo, sicer osatnejo še vedno 12 do 15 h za liter.

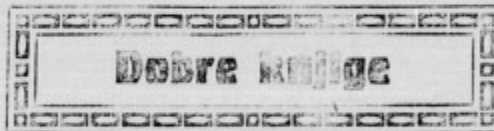
Vse odbornike prizadetih mlekarskih zadrug prosimo, da to premislijo in upoštevajo razloge, ki tako glasno govorijo za to združitev, zlasti na razloge, koliko bi se prihranilo pri kurjavi, gonilni sili in pri vzdrževanju strojev, kajti to siane denarja, kar bi v centrali veliko manj stalo.

Deželni odbor ali pa »Mlekarsko zvezo« pa prosimo, naj o prvi ugodni priliki skliče k tozadevnemu posvetovanju vse odbornike prizadetih mlekarskih zadrug na primeren kraj, n. pr. v Domžale.

Pri tem sestanku homo šele zaznali potrebo take združitve, ko bo vsak povedal svoje mnenje o tem, kakor tudi slabe strani.

Vsekakor je pa stvar vredna premisleka, ker bo velike koristi za člane vseh zadrug in se bo s tem koram ugotovil obstoj našemu mlekarstvu.

Franc Borec, mlekarnik.

»Slava nebeške Kraljice«, dvajset Marijinih pesmi za mešani zbor, soli in orgle op. 72, zložil Franc Gerbič, ravnatelj »Glasbene Matice«. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena partituri 3 K, posameznim glasovom 60 v. — Naš odlični in prezasluzni skladatelj profesor Gerbič, odkar je prenehal izdajati pred mnogimi leti izhajajočo »Liro Sijonsko«, ni več tako pogosto izdajal cerkvenih napevov, dasi ravno je bil nad deset let regenschori pri sv. Jakubu v Ljubljani. Zlagal je bolj posvetne pesmi. — S to zbirko Marijinih pesmi, katero je poklonil bivšemu in prezasluznemu predsedniku Cecilijenege društva, sedanjemu tržaškemu škofu, dr. Andreju Karlinu, se je pa zopet po

dolgem molku pojavil na cerkveno-glasbenem polju, in podal našim cerkvenim zborom novo bogato gradivo za češčenje preblažene Device — namreč dvajset Marijinih pesmi. Besedilo istih je večinoma znano in je od naših starejših domačih pesnikov: Volčič, Jeran, Marn, Hicinger itd. — Pesmi so jako lepe, vse so zelo melodijozne, več jih je naravnost krasnih. Vidi se, da jih je imel v roki mojster, kakoršen je Gerbič. Cerkevni zbori jih bodo z veseljem gojili in proizvajali pri raznih prilikah Marijinega češčenja. Naši cerkveni zborovodji pa si jih bodo tem rajši nabavili in marljivo gojili ne je zato, ker so te pesmi poklonjene visokemu dosojanstveniku, ki je bil mnogim organistom vnet učitelj, temveč tudi za to, ker jih je zložil ravnatelj Gerbič, kateri ima za razvoj slovenske pesmi največ zaslug. — Dobivajo se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

»Orel«, koračnica za klavir op 41, zložil Anton Jakl, besede spisal Fran Kristan, dež. nadoficijal v Ljubljani. Cena 1 K. — Orel do sedaj še ni imel svoje koračnice. Antonu Jaklu se je posrečilo zložiti prav primerno melodijozno koračnico, ki se bo gotovo pri naših telovadnih društvih kmalu vpeljala in udomačila. Posebno lep je trio v katerem je v treh kiticah podložen pomenljiv Krisanov tekst, ki se lahko tudi enoglasno korakoma poje. Skladba je pa obenem tudi prirejena za orkester na pihala in se instrumentalni glasovi dobe pri skladatelju A. Jaklu, Strossmayerjeve ulice št. 1, klavirski posnetek pa v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Novi jubilejni cenik s koedarjem

je izšel o najnovejših urah, zlatini in srebrni al koji se vsakomur na zahtevo brezplačno dopošlje. Zadostuje dopisnica za 5 vinarjev in vaš naslov.

Porečni prstani

1 par od K 7.— naprej. Graviranje zastoni.

Fr. Čuden, Ljubljana

Prešernova ulica št. 1.

Lastna tovarna ur v Svici.

Šivalni stroji, najboljši in najcenejši, s petletnim jamstvom.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu, vhod v Gosposki ulici št. 2.

Obroste je hra ali ne vloge po 4 1/4 % brez vsakega odbitka. Ob est se pripisujejo gavnici poluletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na bl najnisše liste po najugodnejših pogojh

Daje komunalne posojila občinam, okrajnim in šolnim odborom ter zdravstvenim zastopom v 4 1/2 % komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po 4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne papirano-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je papirano varen zavod, ter jamči za vsa dežela Kranjske.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.

Dober tek! Zdrav želodec imamo in nikalih bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Fellerjeve odvajalne Rhabarbara kroglice z znamko »Elsa-kroglice«. Svetujemo Vam iz lastne izkušnje, poskusite iste, ki pospešuje prebavo in krepe želodec. 6 škatlic franko 4 krone. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa trg 16 (Hrvatsko).

Za kratek čas

Vsevedež.

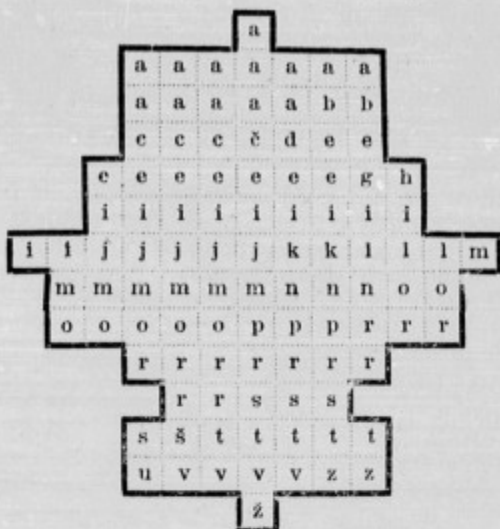
V sobi so tri osebe, recimo: Anton, Janez in Jožef. Vsak si ima misliti kako reč n. pr. prvi izmed njih naj si misli uro, drugi krono, tretji pa prstan. Kako zdaj uganete, katero izmed teh reči si je vsak mislil?

Pri tem ravnaj takole: Daj Antonu krajcar ali kak drug penez, Janezu dva, Jožefu pa tri krajcarje v roko. Potlej položi se na mizo 18 krajcarjev ter reci, naj tisti, ki si je mislil uro, odzame od teh 18 krajcarjev na mizi enkrat toliko kakor ima v roki. Tisti, ki si je mislil krono, naj odzame dvakrat toliko in končno tisti, ki si je mislil prstan, naj odzame od tistih 18 krajcarjev štirikrat toliko, kolikor ima v roki. Potem odidi vun, da tiste 3 osebe izvrše naročeno. Potem se vrni, poglej na mizo ter preštej, koliko je tam še ostalo krajcarjev. Potlej pa ravnaj po sledečem vzorcu:

Krajcarji, ki so ostali na mizi	Osebe	Misljene reči
1	Anton Janez Jožef	ura krona prstan
2	Anton Janez Jožef	krona ura prstan
3	Anton Janez Jožef	ura prstan krona
5	Anton Janez Jožef	krona prstan ura
6	Anton Janez Jožef	prstan ura krona
7	Anton Janez Jožef	prstan krona ura

Zdaj ostanejo na mizi n. pr. 3 krajcarji. Pogledaj takoj na razpredelček 3 ter brez obotavljanja reci: Anton si je mislil uro, Janez prstan, Jožef pa krono itd. Če ostane n. pr. 7 krajcarjev, potem si je Anton mislil prstan, Janez krono in Jožef uro. Številke 4 ni v razpredelku, ker 4 krajcarji nikdar ne ostanejo.

(Zemljepisna uganka.) Potovanje po mariborski škofiji.

ali: 13a; 2b; 3c; 1č; 1C; 9c; 1g; 1h; 11i; 5j; 2k; 3l; 7m; 3n; 7-0; 3p; 12r; 4s; 1š; 5t; 1u; 4v; 2z; 1ž. V zgornjem in spodnjem predalčku sta le črki; druga vrsta znači mesto, tretja, peta in dvanajsta trge, ostale pa značijo vasi v mariborski škofiji. Srednja vrsta od zgoraj navzdol naznanja imenitno osebo.

Čudodelni štirjak.

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25

Številke 1-25 razdeli v posamezne predalčke in sicer tako, da bo znesek prečnih vodoravnih in navpičnih vrst, kakor tudi protikotnih a-d in c-b vrst vselej enak, namreč 65.

Skakalica.

kar	le	ni	se-	če	gelj	ne-	e-
se-	va	ni-	moj	me-	ko	sre-	ar-
sem-	ni-	njem	mir-	lo	žni	čist	žni
ko	di	ce-	k	bo	no	me-	ne
kar	kaj	o-	v	ni	ti	dol-	ti
o-	mi	v	ne-	ne	in	đav-	od-
njem	se	di	v	ke-	sev	gled	ne-
gle-	ko	les-	me	po-	boj	če	vže

Glavni pogoji za zdravilstvo

je prebavo na vsak način na višku svoje naloge ohraniti in jo po moči podpirati.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbirajoče in prebavljajoče pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo ki obliži in odstrani znane nasledke nezmerneosti, slabe diete, prehlada in zgornega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvorbe kislina ter krepi je dr. **ROCHE** baz m za želodec iz lekarn B. Fragnerja v Pragi.

S VARMOI Vs deli emu lahko imajo po tavnno deponovan verst. za mke

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvor. čištniška, „pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 205, vogal Nerudove ulice. 2110

Če la stekl. 2 .., pol stekl. K, Prot. naprej vpošil. K 150 so posle, mala steklenica, za K 280 velika steklenica, za K 470 2 veliki steklenici za K ... 4 velika steklenica za K 22-11 vel. steklenice poštnine prv sto in vse postaje avstr.-ogr. V Ljubljani: R. h. Zaloga v lekarnah avstr.-ogr. V Ljubljani: R. h. Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Čizanič.

Naroča te sobotnega, Slovenca!

Oslovski kašelj

je najbolj razširjena ter najpogostejša otroška bolezen, ki ne prizanesi še tako nežni dobi naših ljubljencev, napade pa lahko tudi odrasle, zlasti matere in oskrbovalke. Epidemično nastopanje, s katerim se pojavlja z veliko in dolgotrajno nevarnostjo za nalezenje in huda nje oblika, delajo te vrste kašelj za jako nevaren. Prenese se bolezen najlažje z občevanjem z bolniki, in sicer z vdihavanjem njegove sape ter z izmečki kašlja. Prostorji, kjer se bolezen lahko naleze, so torej igrališča, šole, cerkve, otroške sobe.

Dušljivi kašelj na otroku predoči svojo obliko tako, da se ne moremo vzdržati usmiljenja z ubogimi otroki. Najprej se pojavi pomanjkanje slasti, nemirno spanje, nahod, zardečele oči, kašelj, suho grlo in praskanje po njem. Kašelj kmalu naraste ter postaja vedno silnejši, nazadnje v hudih sunkih ob zapiranju sape, česar se otroci tako boje

in zato kašelj kolikor mogoče dolgo zdržujejo in s tem napad še povečajo. Hitro otroci tudi oblede in shirajo.

Ozdravljenje se pojavi šele čez šest do deset tednov; večkrat pa otroci tudi umrje. Od otrok, pod letom dni starih, jih umrje povprečno 60 odstotkov, od eno- do dvehletnih 25 do 30 procentov. Umrljivost je torej jako velika, pa ni samo umrljivost tisto, kar dela bolezen tako strašno, nego žal daje le prepogosto povod za druge motitve telesa: bronhialni katar, vnetje pljuč, emfize. In te bolezni so, ki ali same ali v družbi z drugimi pljučnimi boleznimi čez leto in dan pobero mnogo otrok. Tudi živčevje je večkrat hudo prizadeto. Pozneje nastali epileptični napadi ali bebost niso nikakšne redkosti.

Da bi nastopili proti razširjenju te kuge, bi bilo najbolje nalezenje sploh zabraniti. To pa ni tako lahko, ker tudi najstrožja osamljenost bolnika ne more zabraniti slučajnega nalezenja. Zato ne bomo mogli biti brez na znotraj delujočega sredstva, ki mora nepogojno imeti

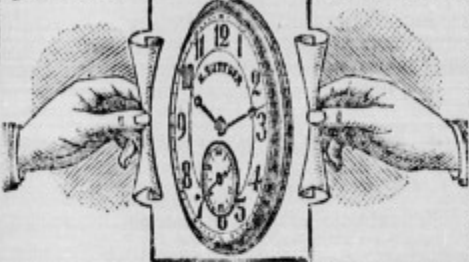
tri lastnosti! Telo mora to sredstvo jačiti in delati odporno, že nastalo bolezen mora hitro privedi do ozdravljenja, zabraniti se morajo posledice.

Te tri pogoje izpolnjuje Sirolin „Roche“, kakor nobeno drugo sredstvo, ker otrokom povzdigne tek, ker ga zaradi dobre slasti radi uživajo. Omili tudi draženje h kašlju in mu vzame bolečine, eventualno se ni treba bati pozneje nastalih bolezni n. pr. vnetja pljuč, bronhialnega katara, tuberkuloze ker je Sirolin „Roche“ specifično in odvrtačno sredstvo proti njim in je v tem smislu rabijo tudi odrasli. Vse matere, ki imajo svoje otroke resnično rade, ravnajo prav, ako imajo vedno pri roki steklenico Sirolina „Roche“. Ker pa, kakor znano, ljudje vse dobro ponarejajo, je tudi „Roche“ dobil ponarejalce, in sicer stotine njih! Za naše ljubljence je pa samo najboljši, v tem slučaju Sirolin „Roche“ komaj zadosti dobro. Sirolin „Roche“ se dobiva po vseh lekarnah.

H. SUTTNER, Ljubljana 1, Mestni trg štev. 25

Pozor! Pozor!

Moja

št. 410 nikel Roskopf
jako dobro idoča, samo K 4 10,
št. 500 z sekund. kazalcem K 5-50
Dve leti garancije.

Lastna protokoliрана tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka

„IKO“

Vsak čitatelj tega časopisa dobi zastonj in poštine prosto moj bogati cenik od ur, zlatnine in srebrnine. - Pišite še danes eno dopisnico za 5 vinarjev na tvrdko

H. SUTTNER, Ljubljana 1.

Izjava.

Podpisani s tem obžalujem vse žalitve, s katerimi sem povodom občinskih volitev žalil gospoda župana in deželnega poslanca Ivana Vehovca ter se mu za velikodušno odpustitev najiskrenejše zahvaljujem.

Žužemberk, dne 24. januarja 1912.

Jože Glavan

posestnik na Rebri št. 1.

Preklic.

Ignacij Zidar, posestnik v Tehaboju, preklicuje s tem vse žalitve, ki jih je o gospodu Avguštinu Meserko, posestniku iz Tehaboja izrekel, ter se mu zahvaljuje za odpuščeno kazen, oziroma umik dotične tožbe po pisarni gosp. dr. Janko Jamška, odvetnika v Litiiji.

V Litiiji, dne 31. januarja 1912.

345

Učenca za krojaško obrt sprejemem takoj. Peter Rus, krojaški mojster, Bled, Gorenjsko.

Velik uspeh

ima vsako krojaško podjete z lepo opremljeno, bogato sortirano in zelo priljubljeno ZBIRKO suknarne 346

LUŽNÝ & TRLIČA
Brno

Zahtevajte takoj doposlatve zbirke zastonj in franko. — Vse potrebščine za krojače. Ostanke po izredno nizkih cenah.

Inženerska akademija
Wismar, Ostsee. Za strojne in elektr. inženjerje, stavb. inženjerje, geometre in arhitekta. — Železobetonski gradnja in kulturna tehnika. Novi laboratoriji. Absolventi višjih obrtnih šol se sprejemajo.

Učenca

za čevljarji obrt sprejemem takoj po dogovoru Franc Zupan, Bodešče, p. Bled.

Hrastove deske po 3 cm debele poljubne dolžine in širjave kupuje proti takojšnjemu plačilu Ivan Šiška, parketna tovarna, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4. 217 6-1

Ivan Seunig, Ljubljana, Stari trg 7

priporoča svojo najvočjo zalogo 313

usnja in čevljarjskih potrebščin.

Zasluzek!

2-4 K na dan in stalno s prevzetjem lažje pletenine doma. Edino moj stroj za hitro pletenje „Patenthebel“ ima izkušene jeklene dele, plete zanesljivo nogavice, modne in športne izdelke. Predznanje nepotrebno. Poduk zastonj. Oddaljenosti ne škoduje. Troški mail. Pism. garanc. trajne službe. neodvisna eksistenca. Prospekt zastonj. Podjetje za pospeševanje domačega dela, trgov. soda protokoli. Karl Wolf, Dunaj, Mariahilf, Neukengasse 1.06. 1392

„CAS“

znanstvena revija, izhaja 10 krat v letu in stane po 5 K na leto. Naročnino prejema upravništvo v Ljubljani.

Učenca

za kolarsko obrt sprejme v pouk Franc Krašovec, kolarski mojster na Vrhniki. 232

Nazdar!

Slovenskim tovarišem priporočamo, da si naroče bogato zbirko vzorcev tvrdke

Rudolf Foukal, Jägerndorf, Češko.

Ta vsebuje najnovije in najcenejše

vrste sukna

in zato zasluži omenjena tvrdka, da dobi mnogo odjemalcev.

Mnogo čeških in moravskih krojačev.

Izjavljam,

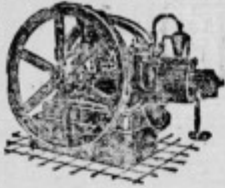
da je potrebno v vsakem gospodinjstvu zaesljivo razkuževalno sredstvo. Za čiščenje ran, turov, za odvrnitev infekcijskih bolezni, v svrhu desinficiranja ob bolniških posteljah ter preprečenja slabega duha ter potenja nog je steklenica

Lysoforma

kot desinficirsko sredstvo priznано najboljše. Dobliva se z vporabnim navodilom in vsaki lekarni in drožeriji po 80 v izvornih steklenicah. Lysoform toaletno milo 1 K komad. 206 52-1

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX 6,
Heiligenstädterstr. 81. je.

Najstarejša specialna tovarna monarhije za dvotaktno motorje na saravo olje.

Tovarna štedilnik v H. Krloseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emajlirani, porcelenasti štedilniki kekor tudi iz majolike za gospodinjstvo, otele, restavracije id. Načrti za kuhinje na paro, plinove štedilnike, irs-e peči za trajno kuajavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost.

Zahtevajte „Izvirne Krloseus - štedilnike“ in z vrnilite slabše izdelke 2973. Ceniki zastoj.

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivoga skubljenega K 2-., boljsega K 240, pol belega pr ma K 250 beleca K 4-., finega mehkega puha K 6, prvovrstnega K 7-., 8- in 9-60. Sivoga puha K 6-., 7-., beleca finega K 10-., prsnega puha K 12- od pet kg naprej franko.

Dovršene napolnjene postelie

iz gostega, trpažnega, rudačega modrega ali belega inel nankinij blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnice, vsaka ca. 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim sivim, puhastim in trpežnim posteljinim perjem k 16-., s pol puhom K 20-., s puh perjem k 24- Posamezne pernice k 16-., 17-., 18-., 19-., 20-., Posamezne vzglavnice k 2-., 3-60, 4-., Pernice 200 krat 130 cm velike K 12-., 5-., 18-., 20-., Vzglavnice 80-70 cm velike K 4-60, 5-., 5-60, Spod. pernice iz najbolji gradla za postelje 180-110 cm velike K 13- in 15-., razpošlja proti povzetju ali naprej v ačila.

Maks Berger Dešenica št. 412 a Češki les.
Nikak riziko, ker se zam njava dovolj ali denar vrne. Bogati ilustr. ceniki vsega posteljnega blaga zaslonj. 117

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati ko'ajni.
Povzroča siast do jedi, okrepeča živece, zboljša kri in je rekona escentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Adolf Hauptmann-a nasled. A. ZANKL SINOVI

tvornica barv, lakov in firnežev
priporoča: 214
oljnate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps) olje za pode in stroje, karbolinje, čopiči itd.
Naslov zastduje: **A. Zankl sinovi, Ljubljana.** Cenik zastoj.

SUKNA in modno blage za gospode in gospe prip. Izvozna hiša PRONOP SKORNOVSKY in SIN v Humpolcu na Češkem. CEFIRI

Vzorec na zahtevo franko. Na željo hočem dati takoj izgotoviti gosposke obleke. 284

Služba cerkovnika in organista

na Jančem se razpisuje. Nastopi se lahko takoj.

Vam je li slabo?

Imate bolečine v želodcu? Glavobo e? Omotico? Zaprtje? **Poskusite**
Orkeny-jeve „rastlinske kroglice“, katere so iz clane edino iz rastlinskih izvlečkov, ne vsebujejo nikakih škodljivih sestavin in so torej najzanesljiveše
odvajalno in kriticistilno
domače sredstvo. — Urejujejo prebavo, napravijo red v želodcu in črevih, vzbujajo siast do jedi in jih zavoljotega tudi zdravniki radi predpisujejo. Tudi pri zdravljenju debelosti izborne!
Izvirna ška ljica 90 vinarjev. 3271
Tri škatlice franko k 250
Narpoča se po povzetju pri izdelovaltelju **Hugo Orkeny-jevi lekarni v Budapešti, Thököly-Strasse 28. Zaloga: 45.**

Brez znanja not igrate

na patentovane amerikalnske kitarne citre.
Te citre so 4' cm dolge, z 41 strunam, s akordnimi vrstami V eni uri zna vsak igrati, ker se note modlože pod strune. Igra se tudi lahko po notah kakor na vsake druge citre. Te pozno most vzbujajoče kitarne citre z solo in drugimi potrebščinami in s 6 listi z notami, kakor: Dolarska princezinja, Ves la vdova, i re. valove, Na grobu stari v, i. t. d. stne samo K 10-., Druge note a 20 h za list. Seznamek listov z notami z stonj in pošlino prosto. — Za zalobj se varočuna 60 h.
J. H. Rabinowicz, Dunaj VII., Lindengasse 2, D. L.

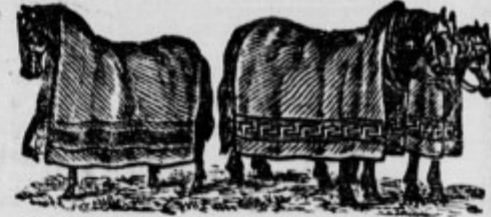
Domač gorski tkalec sem,

in pošiljam razno blago
40 do 50 metrov za ceno K 18 do 22
po povzetju, zajamčeno pralnih barv, brez hib

KANAFASA	TKAN. BARHENTA
PLATNA	OKSFORDA
KRISETA	BRISAČ
PELENA	FLANELE

za krila CEFIRA za bluze
1 tucat težkih, čisto vojenih brisač, 110 cm dolg, 60 cm šir. K 7-., sedaj K 6-6.

Vse ze o močno izdelano, zelo krasno, trpežno, pošilja
Fr. Maršik, domači Čes. Čerma pri Nachodu Češko. 119

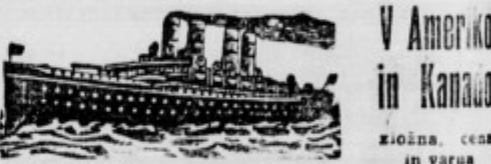
Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni 4000 komadov takozvanih

vojaških kocev za konie

za ceno le K 4-40 komad in K 8-60 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuovina, temnosivi, okoli 150/200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. Razločno pisana naročila, ki se izvršujejo le po povzetju ali ce se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na **STEINER-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koce Dunaj II, Taborstrasse 27 G.**
Ceniki na željo zastoj in franko. — Za neugajajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar. Mnogostevilna priznanja in naročila so došla od kobilarne v Radavcu, Komornu in Brody-ju župnika Kolarja Tutz-u dr. Vračuna, odvetnika v Varasou, posestnika Weichbergerja Iosva, Grünwalda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Hahlissa Mankendorf, Schienka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlina, Fohringerja in dr. 2855

Ajdove luske

fino mleto, namesto ajdovih plev. Cena 6 Kron za 100 kg z vrečami vred. Priporoča Franc Kalan, mlinar, Škofja Loka.

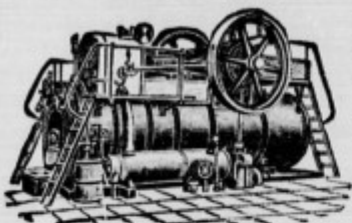
Cunard Line

Bliznji odhod iz domače iuke
Reke: Franconia 14./2. Ultonia 21./2. Laconia 23. 1912.
iz Liverpoola: Lusitania (na hitrejši največji in na lepši parnik sveta), 17./2., 9./3., 30./3., 27./4., 18. 5. 1912, Mauretania 20./1 2./3., 25./3. 13./4. 11. 5. 1912.
Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek, Lindeljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov.** Cena vožnji Trst-New-York III. razred K 200- za odraslo osebo vstevši davek in K 110. — za otroka pod deset let vstevši davek.

Rudolf Foukal

Jägerndorf, Češko.
Razpošilja sukno krojaškimi mojstrom. Omenjena tvrdka razpošilja krojaškimi mojstrom, ki imajo veliko odjemalcev, naj-novejše, najtrpežnejše in najlepše
vrste sukna
tudi na metre po tvorniški ceni. Bogato zbirko vzorcev pošilja zgorajana tvrdka pošlino prosto na ogled. b 278

Ob suši in pomanjkanju vode so za lastnike vodnih sil
patentni vročeparni lokomobili

Henrika Lanz v Mannheimu hitro v obrat spravljivi cenejši, izredno varčno delujoči, za vse vrste kuriva pripravi, rezervo moči.

Avstrijska prodajalna pisarna:

Emil Honigmann, Dunaj IX/4, Löblchgasse 4.

Int. telefon 15.594. Obisk inženirja brezplačno.

1024

Grand Prix svetovna razstava Paris 1900.

1303

Kw zdov restitucijski fluid

Voda za pranje konj.

Cena: 1 steklenica K 2-80.

Nad 50 let v rabi na dvornih konjušnicah in jahališčih za ojačenje in zapetno krepitev po velikem, trudapolnem delu pri otprnosti kit itd., sposobi konja k izrednemu naporu pri vožnji.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko od glavne zaloge

Franc Jan. Kwizda

c. in kr. avstr.-ogr., kralj. rum. in kralj. buig. dvorni za., okrož. lekarnar, Kornenburg pri Dunaju.

Zmağa moderne tehnike!

Izvirni švedski motorji na surovo olje

Balder (stoječi), **Robur** (ležeči),

najpopolnejše in najboljše izvršitve novo patentovani na celem svetu! Edini dvotaktni motor na surovo olje, ki deluje brez dima in duha, celo pri najmanjšem obtežilu! Brez zavžiganja, brez ventila, nizko število obrata! -- Uporaba je enostavna, streže lahko vsak delavec poleg drugega dela. -- Glavna os teče v olju, zavoljo tega tudi nobene obrabe. -- **Obratni stroški 1-2 vinarja na uro in konjsko silo.** Nobena nevarnost ognja, nobene finančne kontrole! Pripravni za poljedelce, mlino, za nabavo električne luči kakor za vsakovrstni obrat do 500 HP. Zahtevajte popis in cenik št.18 zastoj.

Obiski inženirjev in proračuni nabavnih stroškov kakor pojasnila zastoj brez obveznosti.

Samoprodaja od

2346

Szabo & Wittmann

špecialna trgovina za motorje na bencin in surovo olje

GRÁDEC, Annenstrasse 30.

Razprodaja se odda protokoliranim tvrdkam.

Tednik „SLOVENEČ“ [sobotna številka] stane na leto 7 K.

Brivska priprava

v lepo polirani leseni omarici, 20 cm dolga, 15¹/₂ cm široka 6 cm visoka, s premkajočimi se zrcalom, ki se zapre, vsebuje vse brivske pribesčine: 1. Brivce iz trima solin-kena jekla, fino volfo brušena pripravna za siko brado, za popolno b. itje prirejena:

- a. dober ostr. ni jerm. n.
- b. skatlj. o brusilne tvarine.
- c. skatljico z n. isepti nega mila za brit.
- d. ponikilani lonček.
- e. čopič za brivce s ponikilanim ročem

samo K 4-80.

za 30 povzetju ali če se denar naprej pošlje

J. N. RADINOWICZ, Dunaj VII., Lindengasse 2. D. L.

118

Najboljša češka tvrdka.

Geno posteljno perje!

1 kg sivoga, sobrega skubljenega 2 K; poljšega 2 in 40, prima poljšega 2 K 80; beloga 4 K; beloga puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, anežobeloga, skubljenega 6 K 40, 8 K; kg puha 6 K, 7 K; beloga puha 10 K; najfinejši orani puh 12 K. -- Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

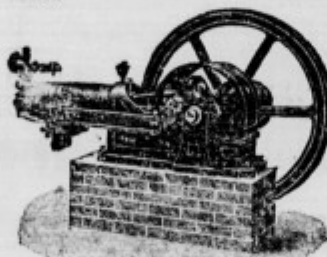
iz zelo gostega rdečega, modrega, beloga ali rumenega nanking-blaqa, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blažnana, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljnim perjem 6 K; s poljubom 2 K; s puhom 24 K; posamezno pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 4 K, 5 K; pernice 24 cm dolge, 14 cm široke, K 13, 14 K 7, 17 K, 21 K; blazine 50 cm dolge, 40 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 6 K 70; spodnje pernice iz močnega, pasastega oradla 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franko. Zamenjava dovoljena, za nepovoljno denar tuzaj.

Cenik zastoj in franko.

2410

S. BENISCH, v Dešenici št. 71, Češko.

138

Motorji. Motorji na surovo olje in z močnim pritiskom od 16 do 20 HP.

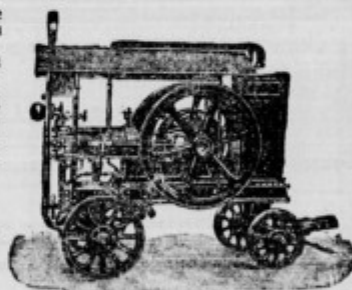
Obratni stroški 1-1¹/₂ vinarja na uro za konjsko silo.

Ležeči ali stoječi motorji na : bencin, petrolin ali bencol : od 1-50 HP, kakor tudi lokomobili od 2-20 HP. Obratni stroški 5-6 vinarjev na uro za konjsko silo.

I. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Pau usgasse 3. -- Budapešta, VI., Váci-körút 57.

Ugodni plačilni pogoji. -- Ceniki in obiski odjemalcev zastoj.

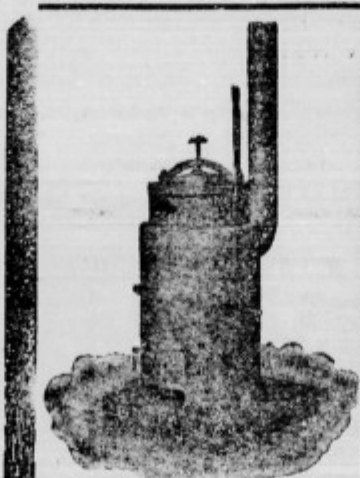
2523

ALFA

brzoparilniki za krmo so najboljši!

Nov izboljššan sestav!

Močna izpeljava popolnoma iz kovanega železa in železne pločevine.

Svari se pred cenejšimi in slabšimi ponaredbami iz litega železa!

Zahtevajte cenike!

Dopisuje se slovensko!

Delniška družba **Alfa Separator** Dunaj XII./3.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. decembra 1910
čez 87 milijonov kron.

Lastna glavica K 608.996 84

Stanje vlog dne 31. decembra 1910
čez 21 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

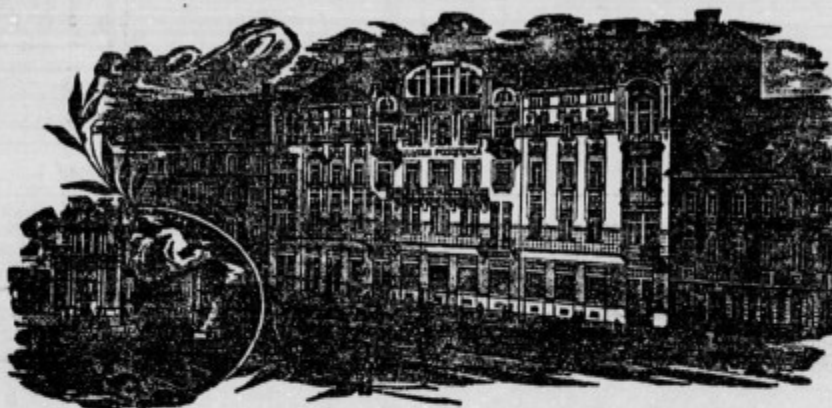
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritrilje, v lastni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštno-hran. položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih združnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Meniice se najkulant. eskompirajo.

Dr. Ivan Šusteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu u. L. Fran Povše, vodja, graščak, državni in deželni poslanec. Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, podpredsednik, trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Silbar, župnik na Rudniku.

Daje po

4 3/4 %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - po 4 3/4 % brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom predjme na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik

2553

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Herbabny-jev podfosornato-kisli

Apneno-železni sirup

Ta je že 42 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen prni sirup. Odstranjuje sluz, pomiljuje kašel in vzbuja span. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti.

Cena steklenic K 2.00, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev:

Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev naslednik).

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novom mestu, Raki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Veitovcu in Volšperku. 3249

Prišino samo z zdravno navadeno znamko

Pred menjicam 50 SVETI

Varstveno zavarovan.

PURJODAL.

Jod sarsaparilla izdelek čisti kri, pospešuje prebavo, lajša krče, lakor tudi nervozne boleti. Povsod tam, koder se jod ali sarsaparilla izdelek predpisuje, se uporablja z najboljšim uspehom.

Cena steklenic K 2.20, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

DUNAJ VII./1.,

Kaiserstrasse 73-75.